de Wilmkebreek Polder
Het mooiste poldertje van Nederland

Natuurinventarisaties Wilmkebreek 2022

Vereniging tot Behoud van de Wilmkebreekpolder

januari 2023

Natuurinventarisaties Wilmkebreek 2022

De natuurinventarisaties in de Wilmkebreekpolder in 2022 zijn uitgevoerd door de Commissie Natuur van de Vereniging tot Behoud van de Wilmkebreekpolder.

Leden van de Commissie Natuur:

Marja van Nieuwkoop
Michiel de Goeje
Miep Lenoir
Nynke de Vries
Tom Jongeling

Ook oud-lid Henk van Alst heeft bijgedragen aan de inventarisaties.

Samenvatting

Sinds 2011 worden in de Wilmkebreekpolder in Amsterdam-Noord inventarisaties van flora en fauna uitgevoerd door de Commissie Natuur van de Vereniging tot Behoud van de Wilmkebreekpolder. De resultaten van de waarnemingen worden in jaarrapporten vastgelegd. Alle jaarrapporten zijn te downloaden vanaf de website www.wilmkebreek.nl.

In Hoofdstuk 1 van het jaarrapport 2022 wordt, naast een beschrijving van de Wilmkebreekpolder en een toelichting op het agrarisch natuurbeheer, ook ingegaan op de hoofdgroenstructuur van de gemeente Amsterdam (waar de polder deel van uitmaakt). Volgens de nieuwe ruimtelijke-ordeningplannen van Amsterdam krijgt de polder het predicaat ‘stadsnatuurgebied’.
Daarna wordt het natuurwaardensysteem van de gemeente besproken en wordt aangegeven welke soorten in de polder een beschermde status hebben. Tenslotte wordt ook aandacht besteed aan de monumentenstatus van de polder en wordt ingegaan op de plannen van het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier om de kade bij de nieuwe woonwijk Klein Kadoelen te verstevigen.

In Hoofdstuk 2 wordt ruim aandacht gegeven aan de in de polder voorkomende vogelsoorten, de vogels die er broeden, het broedsucces door de jaren heen, en het beschermingswerk (met name het schrikdraadraster tegen de vos en de huiskat). Er zijn flink wat foto’s in dit hoofdstuk opgenomen, waarvan een groot deel afkomstig is van de twee bewegingscamera’s die aan hekken in de polder waren opgehangen.

In Hoofdstuk 3 wordt door Michiel de Goeje en Miep Lenoir verslag gedaan van de in de zomer uitgevoerde planteninventarisatie in verschillende percelen van de polder. Henk van Alst en Nynke de Vries doen verslag van de tegelijkertijd uitgevoerde aquatische inventarisatie op een aantal plaatsen in het slotenstelsel van de polder. Daarnaast presenteert Henk een overzicht (in tabelvorm en verluchtigd met vele foto’s) van de insecten die hij in 2022 aantrof in zijn tuin.

Hoofdstukken 1 en 2 zijn geschreven door Tom Jongeling. De foto’s en grafieken in het rapport zijn van zijn hand, tenzij anders aangegeven.

Inhoudsopgave

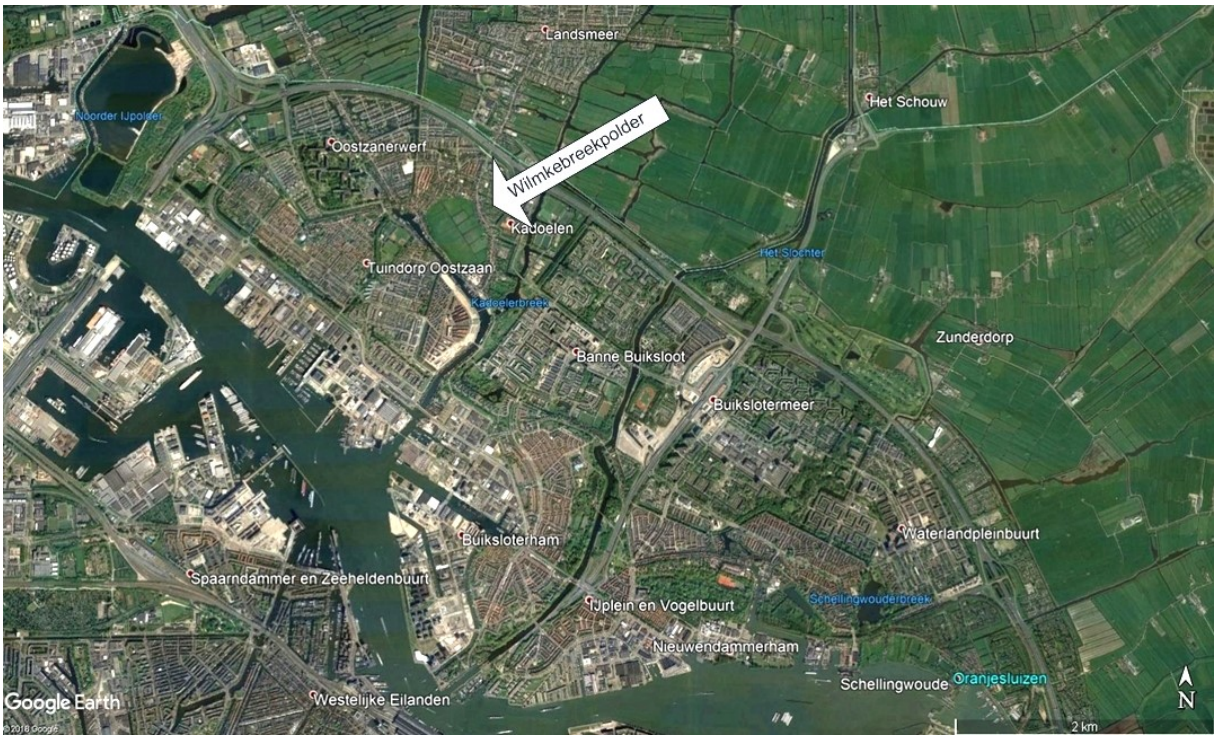
1 Inleiding en achtergrondinformatie 1
1.1 De Wilmkebreekpolder 1
1.2 Agrarisch natuurbeheer 3
1.3 De polder maakt deel uit van de hoofdgroenstructuur 9
1.4 Natuurwaarden van de polder 12
1.5 Beschermde soorten in de polder 13
1.6 De polder is een Provinciaal Monument 15
1.7 Versterking grondlichaam langs randsloot bij Klein Kadoelen 16
2 Vogelinventarisaties Wilmkebreekpolder 2022 18
2.1 Het weer in 2022 18
2.2 Voorbereiding op het weidevogelseizoen 2022 21
2.3 Methode van tellen en vastleggen resultaten 23
2.4 Wintertelling 23
2.5 Tellingen in het vogelbroedseizoen 27
2.5.1 Waarnemingsdatums vogeltellingen in broedseizoen 2022 27
2.5.2 Resultaten vogeltellingen in het broedseizoen 28
2.5.3 Broedsucces van Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster 60
2.5.4 Historisch broedsucces van weidevogels, jaren 2011 – 2022 64
2.5.5 Andere (potentiële) broedvogels in de polder 69
2.6 Overige vogelwaarnemingen in de polder in 2022 72
2.7 Portrettengalerij 74
2.8 Enkele conclusies volgend uit de waarnemingen 79
3 Overige inventarisaties Wilmkebreekpolder 2022 81
3.1 Flora inventarisatie 81
3.2 Aquatische inventarisatie 84
3.3 Overzicht van insecten en geleedpotigen 93

1 Inleiding en achtergrondinformatie

Sinds 2011 worden in de Wilmkebreekpolder in Amsterdam-Noord inventarisaties van flora en fauna uitgevoerd door de Commissie Natuur van de Vereniging tot Behoud van de Wilmkebreekpolder. De resultaten van de waarnemingen worden in jaarrapporten vastgelegd. Alle jaarrapporten zijn te downloaden vanaf de website van de vereniging www.wilmkebreek.nl. In het voorliggende rapport worden de resultaten van het jaar 2022 gepresenteerd.

1.1 De Wilmkebreekpolder

De Wilmkebreekpolder in Amsterdam-Noord (Figuur 1.1) bestaat sinds 1636, het jaar waarin de polder na drie jaar droogmalen in gebruik kon worden genomen. Anno 2020 is de polder het laatst overgebleven gebied binnen de ring A10 waar nog het agrarische bedrijf wordt uitgeoefend. Dankzij de extensieve beweiding, het agrarische natuurbeheer, en de veelal vochtige kleibodem is de polder een erg aantrekkelijk broed- en foerageergebied voor tal van (weide)vogels. De polder ligt een beetje verstopt achter de huizen in de wijk Kadoelen, maar vanaf de hoge Landsmeerderdijk heb je een vrij uitzicht over het gehele gebied.

Figuur 1.1 Amsterdam-Noord met Wilmkebreekpolder [bron: Google Earth; opname 20 april 2019]

De polder is sinds 1 oktober 1997 in het bezit van projectontwikkelaar Amvest. Pachter boer Harry Kok uit Landsmeer oefent het agrarisch bedrijf uit in de polder en doet aan agrarisch natuurbeheer; mede daardoor is de polder een belangrijk weidevogelgebied. Afgezien van enkele kleine schuren bij de voormalige boerderij aan de Kadoelenweg zijn er geen bedrijfsgebouwen in de polder. Het vee, de stalmest, en werktuigen worden vanaf de boerderij in Landsmeer naar de polder getransporteerd.

De komvormige Wilmkebreekpolder (Figuur 1.2) is 20,3ha groot, heeft een open front aan de zijde van de hoge Landsmeerderdijk (met dijkkruin op ca. NAP+2,8m), en wordt aan de andere zijden omsloten door de lintbebouwing van Kadoelenweg en Stoombootweg. De grootste lengte bedraagt 630m, de grootste breedte 360m. De bodem van de polder ligt ruwweg tussen NAP-3,5m en NAP-

3,8m. Door het grote hoogteverschil van 6,5m heb je vanaf de Landsmeerderdijk een uitstekend zicht op de polder. Foeragerende en broedende vogels kunnen daardoor goed worden geobserveerd. Dit maakt het tellen van weidevogels aan het begin van het broedseizoen, wanneer het gras nog niet hoog is opgeschoten, relatief eenvoudig.

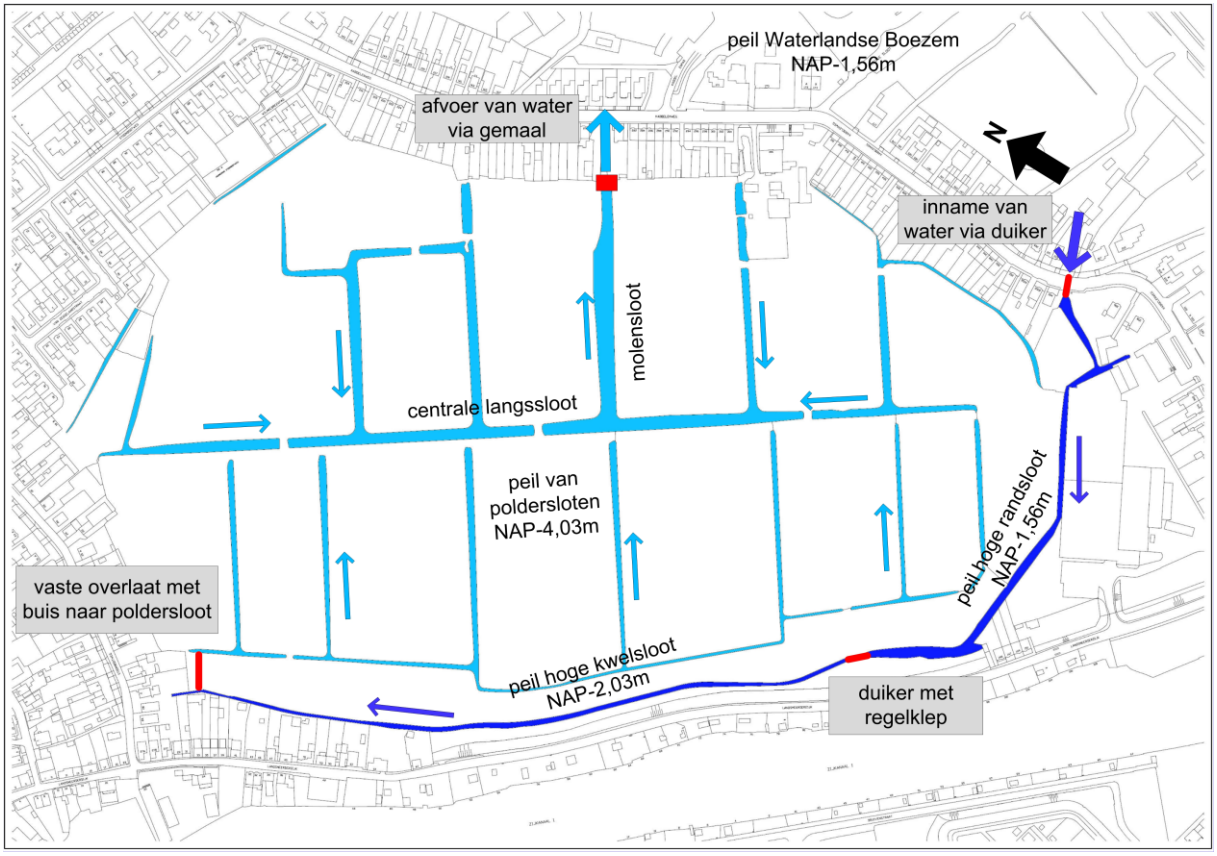
Figuur 1.2 De Wilmkebreekpolder in de wijk Kadoelen [bron: Google Earth; opname 15 september 2020]

De bodem van de polder bestaat voornamelijk uit weinig doorlatende klei (de vroegere toplaag van veen is bij de dijkdoorbraken in de periode voorafgaande aan het droogmalen van de polder, grotendeels weggespoeld). Om regenwater af te voeren en de polder begaanbaar te houden zijn alle percelen voorzien van drainagegreppels. De afvoerbuizen van deze greppels naar de sloten raken gedurende het zomerseizoen echter regelmatig verstopt. Veel greppels komen daarom in het natte winterseizoen vol te staan met water. Dit is om verschillende redenen bijzonder gunstig voor de weidevogels. In het voorjaar blijft de groei van de vegetatie in en naast de natte greppels achter, waardoor er variatie ontstaat in hoogte en soort van begroeiing. Vooral voor jonge Kieviten is dit fijn omdat deze bij voorkeur in lage begroeiing naar insecten zoeken. Daarnaast vormen natte graslandpercelen een rijk gedekte tafel voor de in het voorjaar terugkerende weidevogels. Wormen en andere bodemdiertjes zitten in een vochtige bodem dichter bij het oppervlak en zijn daardoor makkelijker bereikbaar. De kleibodem in de polder is door het vocht bovendien zachter, waardoor de zoekende vogelsnavels gemakkelijker in de grond gestoken kunnen worden.
Voor terugkerende weidevogels is een combinatie van natte percelen en drogere percelen in het vroege voorjaar het meest ideaal. Wanneer drainagegreppels daarna nog lang (gedurende het broedseizoen) nat blijven, ontstaan er ook voor de opgroeiende kuikens gunstige omstandigheden.

Het waterbeheersysteem van de polder is in Figuur 1.3 weergegeven. Het polderpeil wordt door het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) bewaakt op een streefwaarde van NAP-4,03m; bij een hogere waterstand wordt het overtollige water met behulp van het gemaal aan de Kadoelenweg uitgeslagen naar de Waterlandse Boezem (met streefpeil van NAP-1,56m). Het streefpeil van NAP-4,03m in de polder is jaarrond van toepassing. In zeer natte perioden kan het water in de poldersloten overigens wel hoger worden dan het streefpeil, omdat het gemaal slechts

een beperkte capaciteit heeft. Ook raken verbindingsbuizen tussen de verschillende sloten soms verstopt, waardoor het waterpeil in geblokkeerde sloten tot boven het streefpeil kan stijgen.

In droge perioden kan, indien nodig, extra water vanuit de Waterlandse Boezem in de polder worden ingelaten door middel van een duiker onder de Kadoelenweg door. De duiker komt uit op de hooggelegen randsloot langs het terrein van de nieuwe woonwijk 'Klein Kadoelen' (voorheen bedrijfsterrein Kiekens). De randsloot (met streefpeil van NAP-1,56m) staat door middel van een duiker met regelklep in verbinding met de hooggelegen kwelsloot langs de Landsmeerderdijk (met streefpeil van NAP-2,03m). De kwelsloot op zijn beurt voert het water in de noordwesthoek af via een overlaat en buis naar de 2m lager gelegen poldersloten. Deze sloten staan allemaal met elkaar in verbinding en hebben dus – wanneer de verbindingsbuizen niet verstopt zijn – eenzelfde waterpeil. Het laatste stukje randsloot langs de Kadoelenweg nabij 'Klein Kadoelen' heeft evenwel een wat hoger peil in verband met de daar aanwezige kwetsbare houten paalfunderingen.

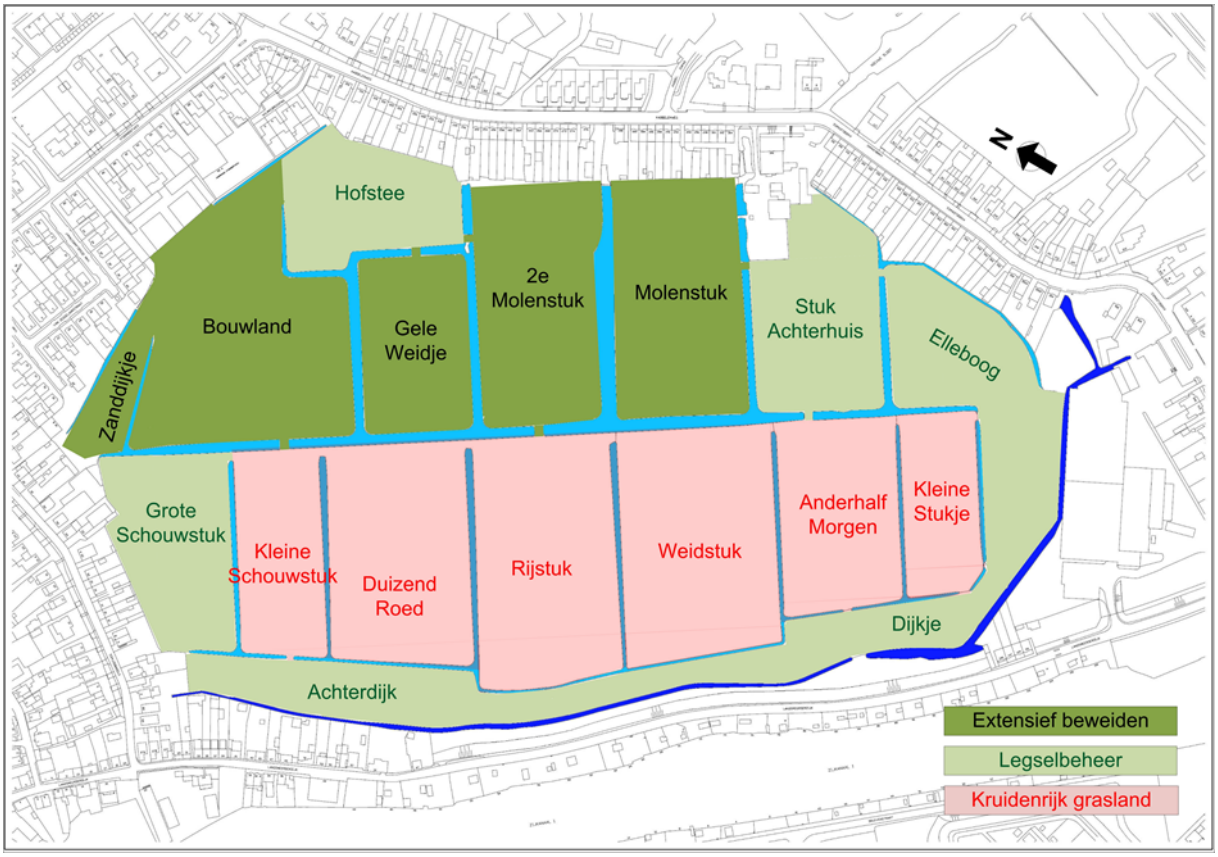

Figuur 1.3 Het waterbeheersysteem van de Wilmkebreekpolder

1.2 Agrarisch natuurbeheer

De pachter van de polder, boer Harry Kok, doet aan agrarisch natuurbeheer en heeft daartoe een contract met de agrarische vereniging 'Water, Land en Dijken', het collectief dat in Laag Holland het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) uitvoert. 'Landschap Noord-Holland' coördineert namens de provincie Noord-Holland het ANLb-programma.
De leden van de Commissie Natuur van de vereniging vormen een aparte vrijwilligersgroep binnen het collectief 'Water, Land en Dijken'. De Commissie Natuur geeft ondersteuning bij het agrarisch natuurbeheer, doet aan nest- en gebiedsbescherming, voert tellingen uit van weidevogels en verricht flora- en fauna-inventarisaties.

Het agrarisch-natuurbeheercontract heeft in het bijzonder betrekking op de in rood aangegeven percelen van Figuur 1.4. Dit zijn de percelen die samen het hooiland vormen. Het hooiland mag vanaf 1 april tot 15 juni niet worden beweid of bewerkt. Wanneer er nog weidevogelkuikens in het hooiland aanwezig zijn kan deze periode met één of meerdere weken worden verlengd. De overige percelen worden extensief beweid. De hooilandpercelen zijn het verst verwijderd van de woonhuizen en zijn daarom bij de weidevogels het meest in trek als broedplaats. De laatste jaren wordt overigens ook regelmatig (met minder succes) op de andere percelen gebroed.

Figuur 1.4 Agrarisch natuurbeheer in de Wilmkebreekpolder: de hooilandpercelen zijn in rood aangegeven

Sinds 2011, het jaar waarin met het agrarisch natuurbeheer werd begonnen, is het hooiland slechts matig bemest. Geleidelijk is een gevarieerde gras-kruidenvegetatie ontstaan. Om de kruidenrijkheid te bevorderen mag volgens het nu geldende ANLb-contract alleen ruige stalmest buiten het broedseizoen op het hooiland worden uitgereden. Die kruidenrijkdom van het hooiland is in de vroege zomer, wanneer de vele kruiden en grassen in bloei staan, goed te zien vanaf de Landsmeerderdijk. Voor voorbijgangers ontrolt zich een vrolijk gekleurd landschap met vele schakeringen van geel, rood, bruin, en groen.

Dit jaar heeft boer Harry de hooilandpercelen op 8 juli gemaaid, gevolgd op 4 augustus door enkele andere percelen. Het gras werd na maaien te drogen gelegd en in balen verpakt, waarna de meeste balen werden afgevoerd naar de opslag bij de boerderij. Op 14 september is op een aantal percelen stalmest uitgereden.
Net als in voorgaande jaren is de polder begraasd door schapen met lammeren, een kudde dikbil-koeien met kalveren en wat jongvee (Figuren 1.5 t/m 1.9). In de zomer is ook een dekstier bij de koeien gebracht. De hele kudde runderen is op 16 november, toen het nat en koud begon te worden, weer naar de stal gebracht. Een deel van de schapen is in de polder gebleven (Figuur 1.9).

Figuur 1.5a De kudde koeien met kalveren en jongvee (foto: 29 juni 2022)

Figuur 1.5b Enkele koeien met hun kalveren (foto: 4 oktober 2022)

Figuur 1.6a Altijd nieuwsgierig (foto: 7 juli 2022)

Figuur 1.6b Enkele van de kalveren (foto: 7 juli 2022)

Figuur 1.7 De dekstier, een imposant beest (foto: 24 juli 2022)

Met het agrarische natuurbeheer blijft boer Harry Kok ver weg van de gangbare intensieve veehouderij, een bedrijfsmodel waarbij de productie van gras hoog wordt opgevoerd en de melkproductie wordt gemaximaliseerd. Daar zijn veel kunstmest, bestrijdingsmiddelen en krachtvoer voor het melkvee voor nodig. Inmiddels is duidelijk, zoals blijkt uit de vele alarmerende berichten in de media de laatste tijd, dat deze werkwijze tot grote vermestingsproblemen leidt en een sterke achteruitgang van de biodiversiteit tot gevolg heeft.

Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) heeft net als in voorgaande jaren, het talud en de benedenberm van de Landsmeerderdijk op enkele momenten in het seizoen laten begrazen door een grote, ingehuurde kudde schapen. Na vertrek van de schapen was het talud behoorlijk kaal en stonden vooral de staken van Brandnetel en Fluitenkruid nog overeind. De schapen blijken een hoog opgaande begroeiing snel en effectief te kunnen wegvreten. De dijkbegroeiing lijkt inmiddels wel weer meer grassen en kruiden te bevatten.

Half november zijn de sloten in de polder geschoond. De hoge kwelsloot langs de Landsmeerderdijk, werd kort daarvoor in opdracht van HHNK geschoond en de rietkraag werd gemaaid.

Figuur 1.8a Schapen met lammetjes (foto: bewegingscamera, 19 mei 2022)

Figuur 1.8b Schaap met lammetjes (foto: bewegingscamera, 8 mei 2022)

Figuur 1.8c Lammetjes (foto: bewegingscamera, 8 mei 2022)

Figuur 1.8d Lammetjes (foto: bewegingscamera, 17 mei 2022)

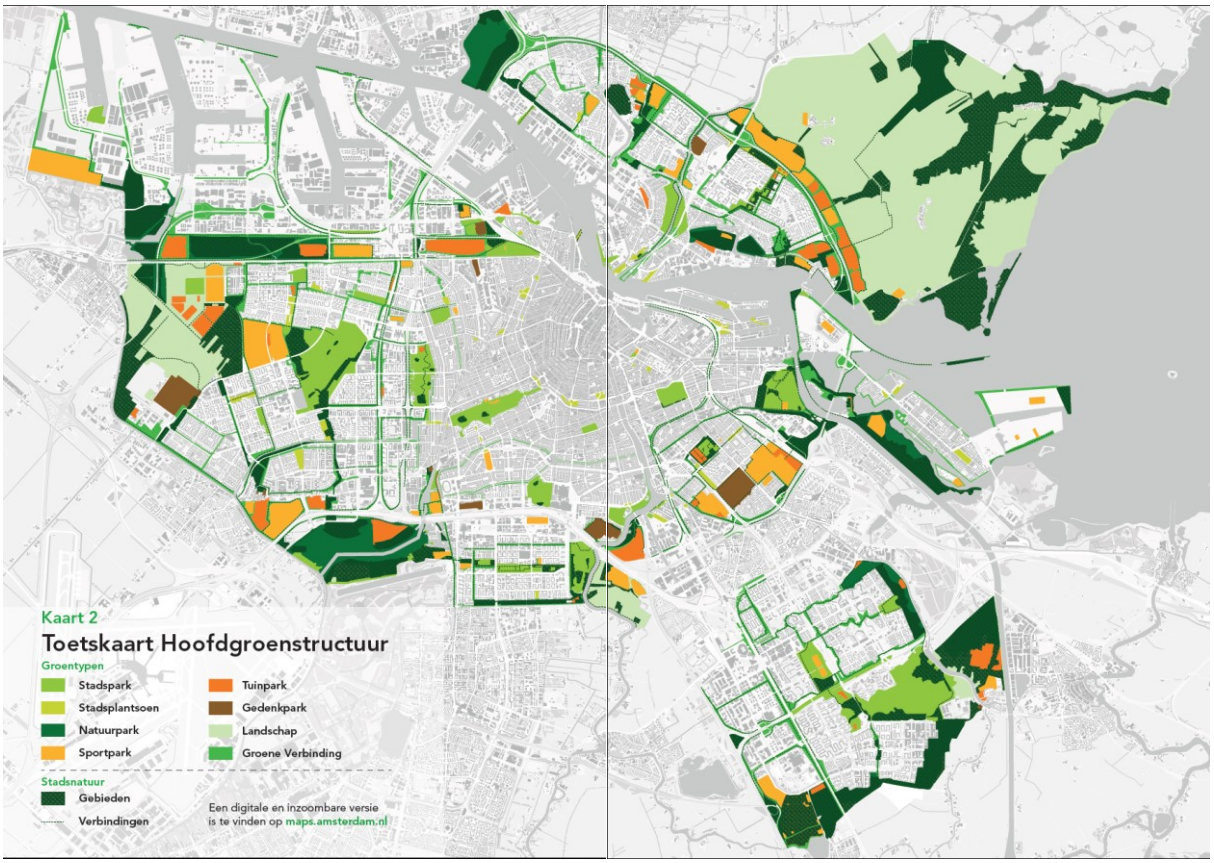

Figuur 1.9 Schapen met dikke wintervacht (foto: 14 december 2022)

1.3 De polder maakt deel uit van de hoofdgroenstructuur

De Flora- en Faunawet is per 1 januari 2017 opgegaan in de 'Wet Natuurbescherming'. Het ligt in de bedoeling dat deze wet op zijn beurt in 2023 wordt vervangen door een ruimere, nieuwe wet met de naam 'Omgevingswet'. Het streven van de gemeente Amsterdam is om, vooruitlopend op die toekomstige 'Omgevingswet', een vernieuwing en actualisatie door te voeren van de zogenaamde hoofdgroenstructuur van de stad. Dit is van belang voor de Wilmkebreekpolder, want deze maakt deel uit van de Amsterdamse hoofdgroenstructuur.
Het voornemen om de huidige hoofdgroenstructuur te actualiseren, hangt samen met de ideeën en de langetermijnvisie zoals die zijn verwoord in de 'Groenvisie 2020-2050' van december 2020 en daarna in de 'Omgevingsvisie Amsterdam 2050' van juli 2021. Bij deze laatste visie heeft de Vereniging tot Behoud van de Wilmkebreekpolder een inspraakreactie gegeven. Op de website www.wilmkebreek.nl van de vereniging is nadere informatie te vinden over zowel de 'Groenvisie 2020-2050' als de 'Omgevingsvisie Amsterdam 2050' en kan de inspraakreactie worden ingezien.

Inmiddels, op 25 oktober 2022, is door het College van Burgemeester en Wethouders van Amsterdam een 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur' ter accordering voorgelegd aan de gemeenteraad. De concept-versie was begin van het jaar al vrijgegeven voor inspraak en advies. De vereniging heeft – naast vele andere partijen en burgers – ook een inspraakreactie ingestuurd. Naar aanleiding van de vele inspraakreacties en omdat de aangepaste versie van het beleidskader nogal verschilt van de concept-versie, heeft de Commissie RO van de gemeenteraad op 10 januari 2023 een speciale bijeenkomst georganiseerd. Op deze bijeenkomst is het beleidskader en de ingebrachte kritiek nader besproken. Op 25 januari 2023 zal de gemeenteraad zich opnieuw over het beleidskader buigen.

Figuur 1.10 Toetskaart Hoofdgroenstructuur (uit: 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur' – versie 25 okt. 2022)

Groentype	Kenschets	Drukte bezoeken	Prioritaire waarden	Voorbeelden
Stadspark	Een groene, parkachtige omgeving in een stedelijke context	hoog tot zeer hoog	recreatie sociaal gezondheid	Sloterpark Vondelpark Erasmuspark
Stadsplantsoen	Kleine parken die op basis van hun ligging, schaarste of omvang een essentiele schakel vormen in de groenstructuur	laag tot hoog	sociaal beleving leefklimaat	Wachterliedplantoen Leidse Bosjes Darwinplantsoen
Natuurpark	Wild ogende grote parken die voor Amsterdam zeldzame en beschermde dieren en planten herbergen	laag, m.u.v. recreatieve zones nabij entrees	natuur beleving educatie	Volgermeerpolder Diemerpark Geuzenbos
Sportpark	Terreinen waar wordt gesport in georganiseerd verband, met een onderscheid in stedelijke en groene sportparken	hoog, met piek-momenten	gezondheid sociaal recreatie	Olypiaplein Ookmeer Tennispark Linnaeuspark
Tuinpark	Gebieden bedoeld voor dag- of verblijfsrecreatie, met onderhoud van sier- en groentetuinen	laag tot gemiddeld	natuur sociaal recreatie	Klein Danzig De Vijf Slagen Ons Buiten
Gedenkpark	Begraafplaatsen die tevens een betekenis hebben als openbaar toegankelijke, rustige contemplatieve plekken	laag, m.u.v. piek-momenten	cultuurhistorie beleving natuur	Vredenhof De Nieuwe Ooster Westgaarde
Landschap	De binnen de gemeentegrenzen aanwezige kenmerkende landschappen van de Hollandse veenpolders	laag tot gemiddeld	recreatie sociaal gezondheid	Waterland Diemerscheg Tuinen van West
Groene Verbinding	Langgerekte groenblauwe gebieden in de stad met een belangrijke verbindende functie en verschillende verschijningsvormen	laag tot gemiddeld, muv populaire recreatieve fiets- en wandelroutes	recreatie, beleving, leefklimaat	Spoortalud, oeverzone Ringvaart snelwegtaluds A10-Noord

Stadsnatuur

Gebieden Verbindingen	Voor stadsnatuurgebieden of -verbindingen geldt dat de natuurwaarde het belangrijkste is en niet mag worden aangetast. De kwaliteit en de omvang van stadsnatuur mag niet afnemen. Bestaande ecologische knelpunten worden zo snel mogelijk opgeheven

Waarden

Tabel 1.1 Groentypes, stadsnatuur en waarden (uit: 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur' – versie 25 okt. 2022)

Het beleidskader geeft een geactualiseerde versie van de hoofdgroenstructuur en noemt de regels

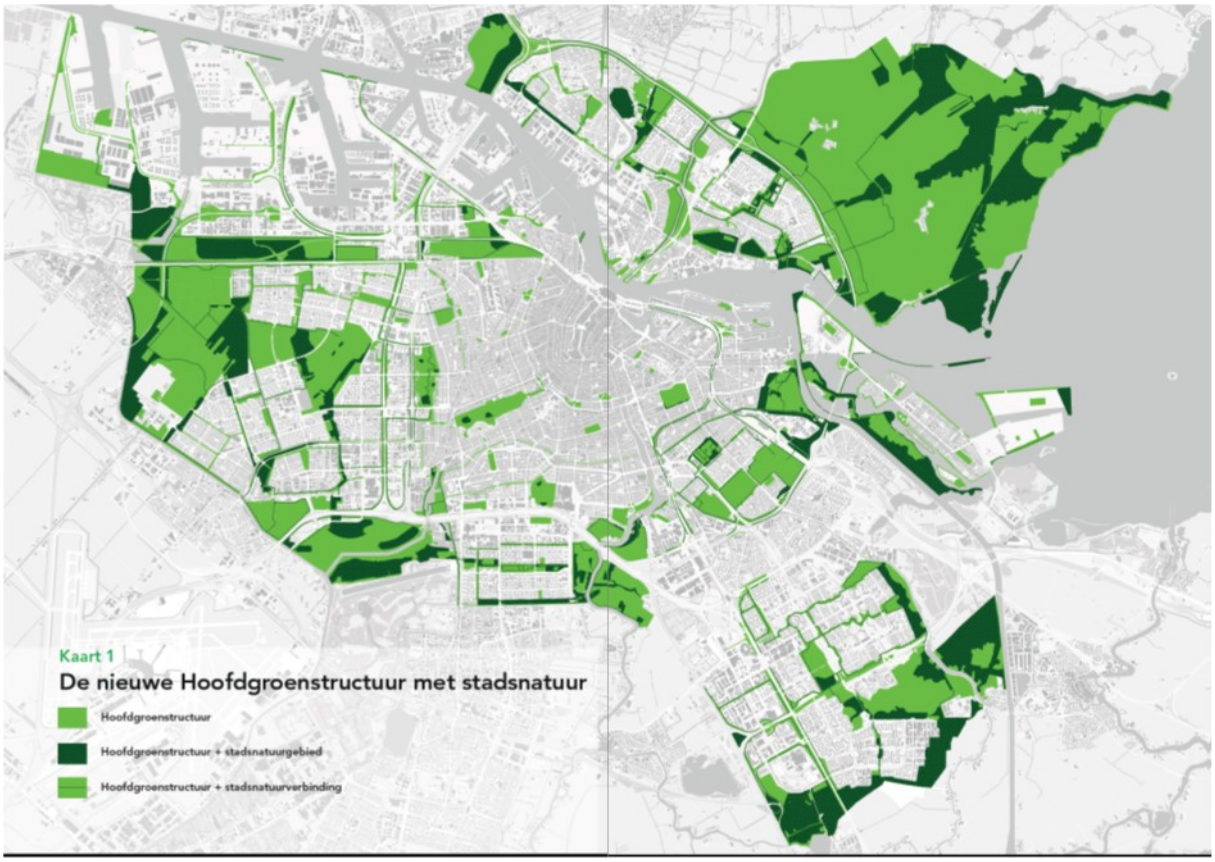
die gaan gelden voor de groene gebieden en de verbindingen tussen de groene gebieden. Tevens wordt aangegeven welke ontwikkelingen binnen de hoofdgroenstructuur passend zijn en welke niet. In het beleidskader wordt een nieuwe groentype-indeling gehanteerd. Er worden acht verschillende groentypes onderscheiden: 'stadspark', 'stadsplantsoen', 'natuurpark', 'sportpark', 'tuinpark', 'gedenkpark', 'landschap', en 'groene verbinding' (zie de zogenaamde toetskaart uit 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur' in Figuur 1.10 met bijbehorende verklarende Tabel 1.1). Vergeleken met de oude indeling verdwijnen de groentypes 'ruigtegebied-struinnatuur', 'stadsrandpolder' en 'curiosa'. Daarvoor komen terug de groen-types 'stadsplantsoen', 'natuurpark' en 'groene verbinding'. Het groentype 'groene verbinding' vervangt de zogenaamde 'ecologische structuur' (die een eigen beschermingsregime had). De ecologische structuur maakt voortaan dus deel uit van de hoofdgroenstructuur. Verder zullen ook onderdelen van het Amsterdamse 'watersysteem' met aanliggende groene oevers én de zogenaamde 'Hoofdbomenstructuur' in de hoofdgroenstructuur worden opgenomen. Vanwege de water-onderdelen wordt in de 'Omgevingsvisie Amsterdam 2050' gesproken van het groen-blauwe raamwerk.

De toetskaart en de bijbehorende beleidsregels in 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur' gaan in principe voor een periode van 10 jaar gelden. Maar het voornemen is om periodiek, elke 2 jaar, een actualisatie door te voeren; hierdoor krijgt de hoofdgroenstructuur een meer flexibele opzet. Gebieden of verbindingen die kansrijk zijn voor opname in de hoofdgroenstructuur zullen voorshands eerst worden opgenomen in de zogenaamde 'Opgavenkaart Hoofdgroenstructuur 2030' (deze zal in 2023 worden opgesteld). Daarna wordt zo'n kansrijk nieuw onderdeel voor onafhankelijk advies voorgelegd aan de Technische Advies Commissie hoofdgroenstructuur (TAC) en soms is dan ook nog een omgevingsvergunning nodig. Voor realisatie van het nieuwe onderdeel moet vervolgens financiering worden gevonden (bijvoorbeeld geld uit grondexploitatie of uit een gemeentelijk fonds).

De belangrijkste regels uit het 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur' zullen, samen met andere beleidskaders, worden vertaald naar het nog te maken Amsterdamse Omgevingsplan (gepland voor 2022-2023). Dit gebeurt via een 'basisregelset', waarna een nadere doorvertaling naar de lokale omgevingsplannen (die de huidige bestemmingsplannen gaan vervangen) zal worden gemaakt. Dit is gepland voor de periode 2022-2029.

In de 'Omgevingsvisie Amsterdam 2050' wordt voor het groen in Amsterdam een zogenaamde waardenbenadering voorgesteld. Die waardenbenadering is in het 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur' overgenomen, maar wordt daar gecombineerd met een functiebenadering. Zo ontstaan maar liefst tien verschillende waarden die aan een groen gebied of groene verbinding kunnen worden toegekend: 'natuur', 'recreatie', 'voedsel', 'sociaal', 'educatie', 'cultuurhistorie', 'beleving', 'gezondheid', 'duurzaamheid', en 'leefklimaat' (zie Tabel 1.1). Bijzonder is dat nog een extra waardenlaag 'stadsnatuur' is gedefinieerd (de donkergroene gebieden in Figuur 1.11), die over alle andere aan een gebied toegekende waarden wordt heengelegd. Met het predicaat 'stadsnatuur' wordt aangegeven dat 'natuur' de belangrijkste (ontwikkel)waarde is voor het betreffende groene gebied of de betreffende groene verbinding, en dus dat natuur altijd voorrang heeft op andere (ontwikkel)waarden.

De Wilmkebreekpolder heeft in het 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur' de groentypering 'landschap' gekregen (de vereniging heeft daar op een inspraakreactie bij de 'Omgevingsvisie Amsterdam 2050' op aangedrongen). Aan de polder zijn voorts de drie prioritaire waarden 'natuur', 'voedsel', en 'cultuurhistorie' toegekend en daarnaast de waarden 'beleving', 'duurzaamheid', en 'gezondheid'. Verheugend is dat ook het predicaat 'stadsnatuur' aan de Wilmkebreekpolder is toegekend (donkergroen in Figuur 1.11). Wanneer het 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur' in 2023 door de gemeenteraad wordt goedgekeurd zal de natuur(ontwikkeling) in de Wilmkebreekpolder in de toekomst dus steeds prevaleren boven alle andere toegekende waarden!

Figuur 1.11 Nieuwe Hoofdgroenstructuur (uit 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur' – versie 25 okt.2022)

Voor verdere informatie met betrekking tot de 'Groenvisie 2020-2050', de 'Omgevingsvisie Amsterdam 2050' en het 'Beleidskader Hoofdgroenstructuur' wordt verwezen naar de website van de gemeente Amsterdam www.amsterdam.nl en naar de website van de vereniging www.wilmkebreek.nl.

1.4 Natuurwaarden van de polder

De gemeente Amsterdam geeft met enige regelmaat een waarderingscijfer voor de 'natuurkwaliteit' van de groene gebieden op haar grondgebied. Dit waarderingscijfer wordt de zogenaamde 'natuurwaarde' genoemd. De natuurwaarde wordt bepaald aan de hand van een rapportcijfer voor elk van de volgende vier gebiedseigenschappen:

- biodiversiteit
- natuurlijkheid
- vervangbaarheid
- bijdrage aan de ecologische structuur.

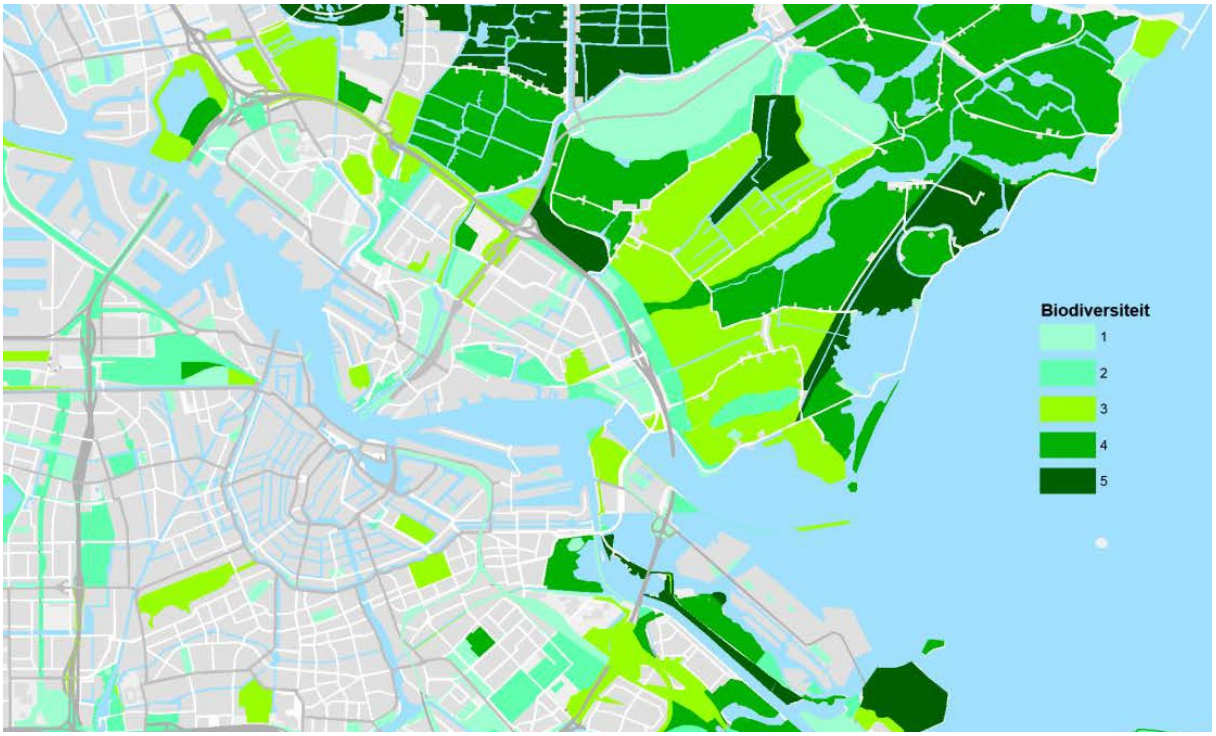
De eerste natuurwaardebepaling vond plaats in 2002; daarna volgde in zowel 2009 als in 2016 een herwaardering. Bij de waardering van 2009 kreeg de Wilmkebreekpolder een magere 2 (op een schaal 1 – 5), bij de meest recente waardering in 2016 werd de natuurwaarde een stapje hoger ingeschaald, namelijk 3. Deze verhoging is waarschijnlijk te danken aan een hogere waardering voor het onderdeel biodiversiteit (die een waarde 3 op een schaal 1 – 5 kreeg, zie Figuur 1.12). Mede als gevolg van het agrarisch natuurbeheer in de polder van boer Harry Kok en het grondwaterbeheer waarbij de bodem in de winter nat mag zijn, is in de loop der jaren een rijkere en meer gevarieerde plantengemeenschap ontstaan, en zijn de broed- en foerageercondities voor vogels sterk verbeterd.

De hogere waardering van de natuurwaarde is deels ook te danken aan de inzet van de Vereniging tot Behoud van de Wilmkebreekpolder, in het bijzonder de Commissie Natuur van de vereniging, die ondersteuning biedt bij het agrarisch natuurbeheer, doet aan gebiedsbescherming van vogels, en – in bredere zin – probeert de natuurontwikkeling in de polder te bevorderen. Het streven van de vereniging is om een zo hoog mogelijke gemeentelijke waardering voor de natuur in de polder te verkrijgen. Mogelijkheden voor verhoging van de natuurwaarde liggen met name in de onderdelen 'bijdrage aan de ecologische structuur' en 'biodiversiteit'.

De waardering voor het eerste onderdeel, de ecologische structuur, kan waarschijnlijk omhoog wanneer de Wilmkebreekpolder door middel van landcorridors en natte verbindingen met de omringende natte en groene infrastructuur, waaronder de Kadoelerbreek, Zijkanaal I en het riviertje Twisk, beter verbonden wordt met de andere groene gebieden in Amsterdam-Noord en het nabije Waterland. Dit is primair een zaak voor de gemeente Amsterdam, waaraan wij graag met ideeën willen bijdragen. Met name de in de polder gesignaleerde Hazen zouden hiervan kunnen profiteren.

Het tweede onderdeel 'biodiversiteit' zal door de gemeente hoger worden gewaardeerd wanneer de soortenrijkdom (van planten én dieren) in de polder toeneemt. Bij de laatste natuurwaardebepaling van 2016 zijn voor het onderdeel 'biodiversiteit' alleen de soorten beschouwd, die zijn opgenomen in de lijst beschermde soorten van de oude 'Flora- en Faunawet'. Deze lijst omvat verschillende soortgroepen. Van deze soortgroepen heeft de gemeente Amsterdam de groepen zoogdieren, broedvogels, reptielen, amfibieën, sprinkhanen, libellen, dagvlinders en planten in de waardering meegenomen.

De gemeente Amsterdam heeft het voornemen om het systeem van natuurwaardenwaardering ook in de toekomst te hanteren voor de gebieden in de geactualiseerde hoofdgroenstructuur.

Figuur 1.12 Biodiversiteit groengebieden Amsterdam [uit: 'Natuurwaarden in kaart', 25 mei 2016, gem. Amsterdam]

1.5 Beschermde soorten in de polder

In de huidige, nu nog geldende 'Wet Natuurbescherming' is de oude lijst beschermde soorten van de

'Flora- en Faunawet' vervangen door een nieuwe lijst. Ten opzichte van de oude lijst zijn ruim 100 soorten geschrapt maar er zijn ook circa 80 andere soorten toegevoegd. In ieder geval zijn alle in Nederland van nature voorkomende vogels beschermd (categorie 1, ca. 290 soorten). Daarnaast zijn er twee andere categorieën van beschermde soorten: de soorten die worden beschermd op grond van de Europese Habitat-richtlijn (categorie 2, in totaal 74 soorten planten, terrestrische zoogdieren, vleermuizen, mariene zoogdieren, vissen, amfibieën, reptielen, vlinders, libellen, kevers en weekdieren), en de 'nationale' soorten (categorie 3, in totaal 157 soorten planten, terrestrische zoogdieren, mariene zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders, libellen, kevers en kreeften). Afgezien van de soortgroepen vlinders, libellen en kevers zijn geen andere insecten-groepen opgenomen in de wet. Ook is het aantal opgenomen insectensoorten per soortgroep erg beperkt. Zeer veel insectensoorten zijn dus 'vogelvrij' en mogen in geval dat bijvoorbeeld schade wordt toegebracht aan gewassen, bestreden worden.

Voor de Nederlandse flora en fauna zijn zogenaamde rode lijsten opgesteld van soorten die bedreigd worden in hun voortbestaan. Een soort die op een rode lijst staat verdient extra aandacht bij het beheer en de bescherming. Opname van een bedreigde soort op de rode lijst biedt evenwel geen garantie dat de soort ook op de lijst 'beschermde soorten' van de 'Wet Natuurbescherming' staat of daarin wordt opgenomen. Zo staan bijvoorbeeld vele zeldzame soorten planten, paddenstoelen, mossen en korstmossen, en vrijwel alle soorten zeldzame insecten (behalve enkele soorten dagvlinders, libellen en kevers) niet op de lijst 'beschermde soorten'.
Tabel 1.2 geeft een overzicht van soorten die sinds 2011 in de Wilmkebreekpolder en aangrenzende tuinen zijn waargenomen én op de lijst 'beschermde soorten' van de 'Wet Natuurbescherming' staan. Met name soorten van de soortgroepen zoogdieren (bijv. Haas en Egel), vleermuizen (bijv. Dwergvleermuis), amfibieën (bijv. Bruine kikker), en vlinders zijn waargenomen en tellen dus mee. Aan deze soorten besteden we extra aandacht bij tellingen en waarnemingen.

Zoogdieren terrestrisch	**Vleermuizen**	**Amfibieën**	**Vissen**	**Reptielen**
Bosmuis	Gewone dwergvleermuis	Bruine kikker	geen	geen
Bunzing	Gewone grootoorvleermuis	Gewone pad		
Egel	Laatvlieger	Kleine watersalamander		
Haas	Meervleermuis	Meerkikker		
Huisspitsmuis	Rosse vleermuis	Rugstreeppad		
Veldmuis	Ruige dwergvleermuis			
Vos				
Vlinders	**Planten**	**Libellen**	**Kevers**	**Vogels**
Kleine ijsvogelvlinder	geen	geen	geen	Alle soorten vogels

Tabel 1.2 Beschermde soorten die sinds 2011 in de polder en/of de omringende tuinen zijn waargenomen.

Uiteraard zijn zeer veel andere soorten waargenomen in de polder en in de omringende tuinen, maar deze soorten komen niet op de lijst 'beschermde soorten' voor. Voor de bescherming van soorten in de Wilmkebreekpolder is het goed om te weten hoe de bescherming in de 'Wet Natuurbescherming' is geregeld, zie de verbodsbepalingen in Tabel 1.3.

Soorten van de Vogelrichtlijn § 3.1 Wet Natuurbescherming	**Soorten van de Habitatrichtlijn § 3.2 Wet Natuurbescherming**	**Andere soorten § 3.3 Wet Natuurbescherming**
Art. 3.1, lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.5, lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.10, lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art. 3.1, lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5, lid 4 Het is verboden de voortplantings-plaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Art. 3.10, lid 1a Het is verboden de vaste voort-plantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art 3.1, lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5, lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing.
Art. 3.1, lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetref-fende vogelsoort.	Art. 3.5, lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing.
Niet van toepassing.	Art. 3.5, lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	Art. 3.10, lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

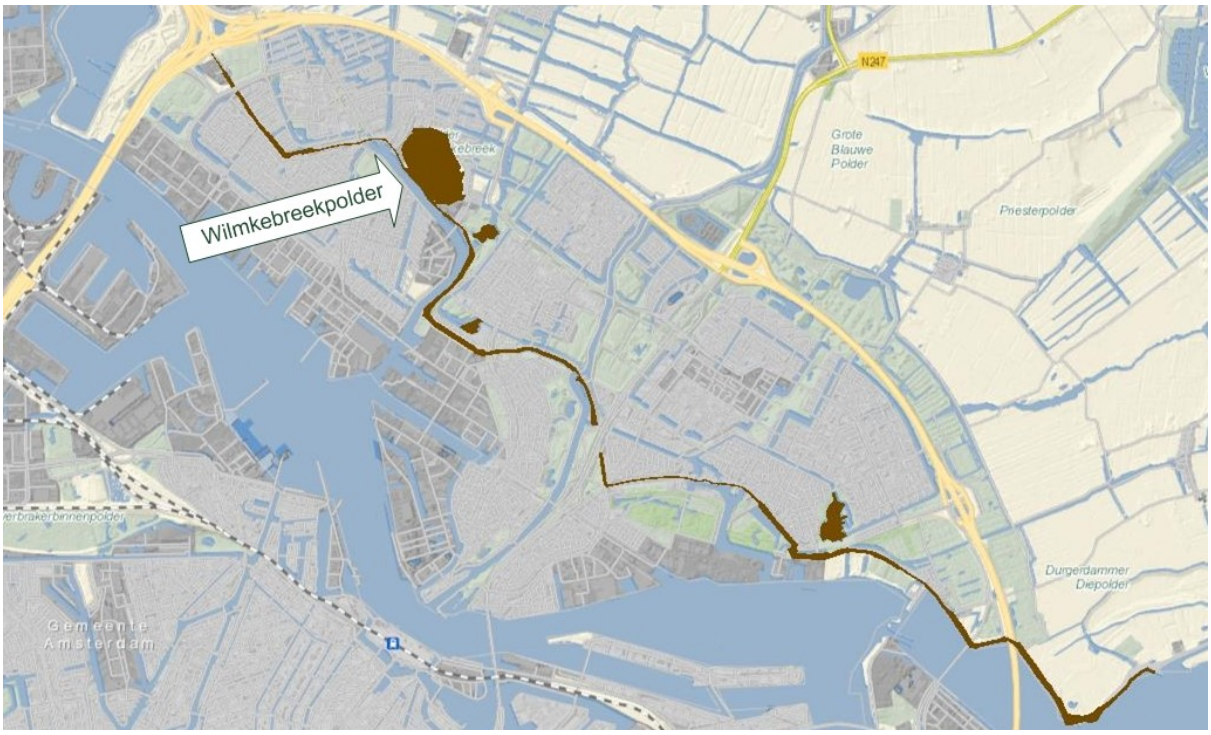
Tabel 1.3 Verbodsbepalingen in de 'Wet Natuurbescherming'

1.6 De polder is een Provinciaal Monument

In 2001 heeft de provincie Noord-Holland de status van provinciaal monument verleend aan de oude zeedijk ten noorden van het IJ. Dit monument 'Waterlandse Zeedijk' omvat naast de dijk zelf ook alle vroegere doorbraakgebieden vanuit het IJ, waaronder de Wilmkebreek.

De ligging van het monument Waterlandse Zeedijk is te zien op de digitale informatiekaart van de provincie Noord Holland, zie: geoapps.noord-holland.nl. In Figuur 1.13 is het deel van de dijk dat ligt binnen de ring A10, weergegeven.

De Waterlandse Zeedijk is in beheer bij Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Lange tijd werd de dijk over zijn gehele lengte als primaire kering gezien, maar sinds januari 2017 is de status van het deel van de dijk, dat niet in directe zin hoog water hoeft te keren, verlaagd tot regionale kering. Dit geldt ook voor het dijkvak ter hoogte van de Wilmkebreekpolder (dit dijkvak omvat de Landsmeerderdijk en een deel van de Oostzanerdijk). Niettemin blijven voor dit dijkvak nog vele jaren na nu de hoge sterkte-eisen van de primaire kering van kracht, omdat op enkele andere plaatsen in het dijkringgebied de veiligheid tegen overstroming nog niet op orde is.

Figuur 1.13 Provinciaal monument Waterlandse Zeedijk (alleen het deel binnen de ring A10 is weergegeven)

HHNK heeft in 2010 vastgesteld dat het dijkvak ter hoogte van de Wilmkebreekpolder niet aan de stabiliteits- en sterkte-eisen voldoet en is daarom sindsdien bezig geweest met het maken van plannen om het dijkvak te versterken. Bij die versterking ging het concreet om het dijktraject tussen Appelweg en Kadoelerbreek. De dijk heeft hier een kruinhoogte van ca. NAP+2,8m. In de berekeningen van HHNK is uitgegaan van een calamiteitenwaterstand van NAP+0m op Zijkanaal I, een waterstand die slechts 0,3m tot 0,4m hoger is dan de normale, dagelijkse waterstand. De dijkhoogte was dus ruim in orde, maar volgens de berekeningen van HHNK was het dijklichaam zelf niet stabiel en sterk genoeg (met gevaar van afschuiven van het dijklichaam over de diepe ondergrond). De vereniging heeft in 2019 in een reactie als standpunt aangegeven dat de dijk een 'bewezen' sterkte heeft en niet hoeft te worden versterkt (zie onze website www.wilmkebreek.nl). We hebben in onze brief ook als alternatieven voor dijkversterking genoemd dat de beschoeiing langs Zijkanaal I zou kunnen worden verhoogd en versterkt, of dat het gehele kanaal in geval van een hoogwater zou kunnen worden afgesloten met een keerdeur.

Tot ieders verrassing kwam HHNK in juni 2021 met het bericht naar buiten dat de dijk toch voldoende stabiliteit heeft. Dit volgde uit aanvullend grondonderzoek in de dijk en na nieuwe sterkte- en stabiliteitsberekeningen. Daarmee kwam een einde aan een al vele jaren lopend onderzoeksprogramma naar mogelijkheden om de dijk te versterken en te stabiliseren. Er zullen dus geen versterkingswerkzaamheden aan de dijk worden uitgevoerd!

1.7 Versterking grondlichaam langs randsloot bij Klein Kadoelen

Het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) heeft onlangs, begin november 2022, bij de bewoners van de nieuwe woonwijk Klein Kadoelen een brief in de bus gedaan met als strekking, dat begonnen is met de uitwerking van een plan om het grondlichaam langs de rand van de Wilmkebreekpolder bij Klein Kadoelen te versterken. Deze versterking was eerder, in maart 2021, al aangekondigd. Het betreffende grondlichaam vormt de oever van de hooggelegen randsloot en fungeert als waterkerende dijk. Het water in de randsloot kan daarom niet de lagergelegen polder instromen. Volgens HHNK is het grondlichaam niet hoog genoeg en is de macro-stabiliteit (de

stabiliteit van het gehele grondlichaam) problematisch. Bovendien staan er op de hoek van Klein Kadoelen enkele bomen dicht bij de randsloot op het grondlichaam.

Figuur 1.13 Dijk langs rand Wilmkebreekpolder bij Klein Kadoelen (foto: 29 december 2022)

De dijk begint inderdaad zichtbaar zwakke plekken te vertonen: hier en daar is de kruin van de dijk (door afkalving van de oever) erg smal geworden. Wanneer de dijk zou doorbreken of wanneer water over de kruin zou gaan lopen, zou de kerende functie van de dijk verloren gaan. Omdat de randsloot door middel van een duiker onder de Kadoelenweg door in directe verbinding staat met de Waterlandse Boezem, zou in het extreme geval een grote waterstroom op gang kunnen komen. Gelukkig kan die duiker echter vrij eenvoudig afgesloten worden. Een ander positief punt is dat de nieuwe damwand langs Klein Kadoelen diep de grond in gaat, waardoor de grond daarachter goed wordt opgesloten en het dijklichaam minder gronddruk ondervindt.

Problematisch is wel dat er enkele grote bomen te dicht bij de randsloot staan. De wortels van de bomen reiken tot ver in het dijklichaam. Wanneer de bomen door wind worden belast oefenen de wortels een flinke kracht uit op de grond. In het geval van een storm zou dit tot grote schade aan de dijk kunnen leiden of zelfs tot een doorbraak wanneer de boom omvalt. Het lijkt dus wel verstandig om die bomen weg te halen.

Volgens de tijdplanning van HHNK zal het projectplan, met een aanpak voor versteviging van het grondlichaam, in het eerste kwartaal van 2023 ter inzage worden gelegd. De versterkings-werkzaamheden zullen vervolgens in het derde en vierde kwartaal 2023 (na de vogelbroedperiode) worden uitgevoerd. De vereniging zal de vinger aan de pols houden bij de uitwerking van de versterkingsplannen.

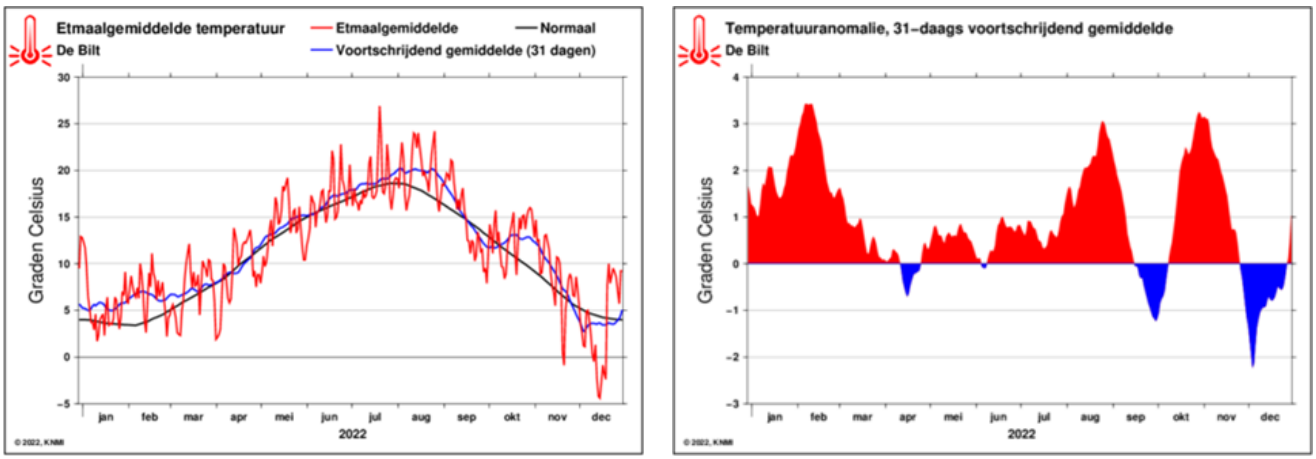
2 Vogelinventarisaties Wilmkebreekpolder 2022

In de volgende paragrafen worden de in 2022 verrichte waarnemingen en vogelinventarisaties in de Wilmkebreekpolder besproken en wordt een vergelijking gemaakt met voorgaande jaren. Eerst wordt aan de hand van KNMI-weergrafieken een beeld gegeven van het weer in 2022.

2.1 Het weer in 2022

Het KNMI in De Bilt verzamelt gedurende het jaar vele meteorologische gegevens op vele weerstations in het land. Daarvan zijn diverse grafieken gemaakt die het weer in Nederland in 2022 karakteriseren. Hieronder zijn twee van zulke grafieken opgenomen: het temperatuurverloop in De Bilt en het neerslagtekort in het zomerhalfjaar april-september (in het winterhalfjaar is er een neerslagoverschot).

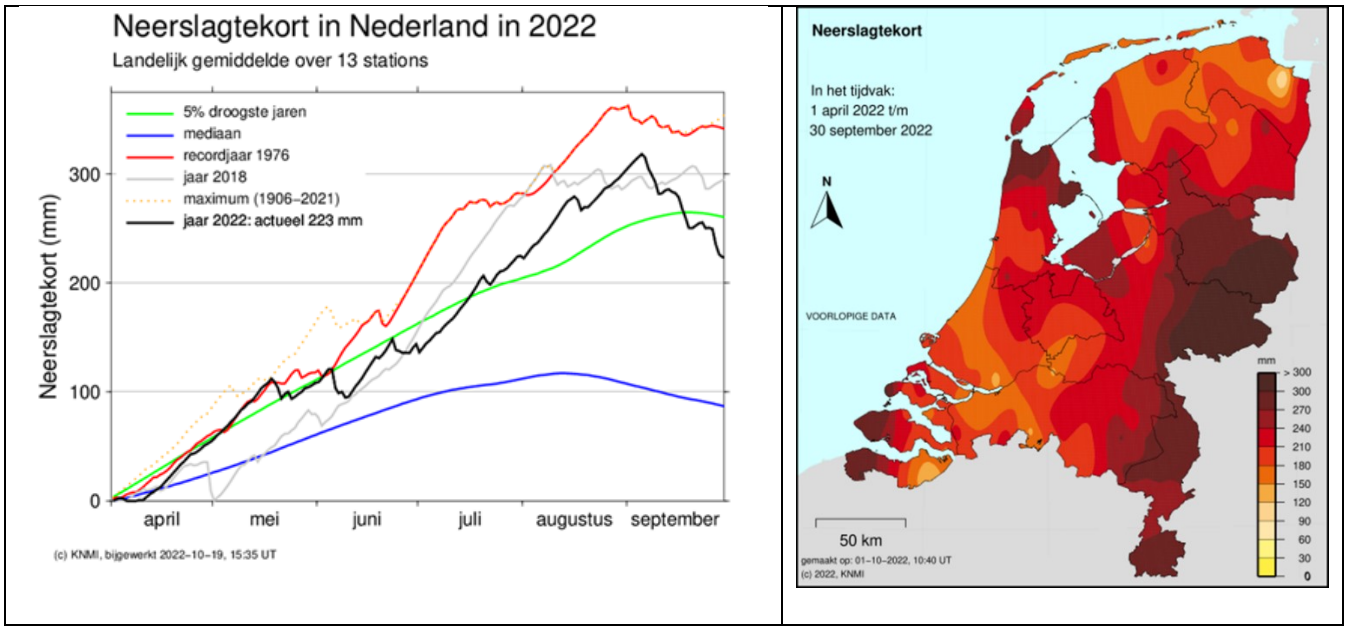
De temperatuurgrafiek (Figuur 2.1, links) laat drie lijnen zien: de rode lijn van de etmaalgemiddelde temperatuur, de blauwe lijn van de voortschrijdend gemiddelde temperatuur (iedere dag een middeling over de voorgaande 31 dagen; deze middeling filtert de pieken en dalen af), en de zwarte lijn van de 'normale' temperatuur (de gemiddelde etmaalgemiddelde temperatuur over het tijdvak 1991-2020). De grafiek geeft aan dat de etmaalgemiddelde temperatuur gedurende grote delen van het jaar hoger was dan het langjarige gemiddelde. In de afgeleide grafiek (Figuur 2.1, rechts) wordt die afwijking ten opzichte van het langjarig gemiddelde visueel duidelijk gemaakt: de rode delen geven de periodes weer met hogere etmaalgemiddelde temperatuur, de blauwe delen de periodes met lagere etmaalgemiddelde temperatuur. De grafiek laat zien dat het jaar 2022 veelal warmer was dan 'normaal'.

Figuur 2.1 Etmaalgemiddelde temperatuur 2022 in De Bilt (bron: KNMI)

De grafiek van het landelijk neerslagtekort in het zomerhalfjaar (april – september, Figuur 2.2, links) laat een 5-tal lijnen zien. De zwarte lijn geldt voor het neerslagtekort in 2022. Het landelijke neerslagtekort wordt door het KNMI berekend als de dagelijkse neerslag (dag-gemiddeld over 13 meetstations in Nederland) verminderd met de verdamping (een rekenwaarde). De grafiek laat zien dat de lijn voor 2022 uiteindelijk onder de lijn van het recorddroge jaar 1976 blijft (rode lijn), maar in de periode april – mei op deze lijn ligt. De voorjaarsmaanden april en mei (de maanden met veel jonge weidevogels) waren dus buitengewoon droog. De lijn voor 2022 ligt ook aanzienlijk hoger dan de lijn van het langjarig gemiddelde over het tijdvak 1991-2020 (blauwe lijn), en slingert rond de lijn van de 5% droogste jaren (groene lijn). Het droge jaar 2018 (grijze lijn) was in het begin van het seizoen gunstiger dan 2022 omdat de droogte in dat jaar pas na de maand mei inzette.

Landelijk gezien was het neerslagtekort vooral groot in grote delen van oost-Nederland, de westelijke delen van Zeeland en de kop van Noord-Holland (Figuur 2.2, rechts).

Figuur 2.2 Neerslagtekort in zomerhalfjaar april – september 2022 (bron: KNMI)

In de Wilmkebreekpolder was, vergelijkbaar met de landelijke trend, de periode begin april – eind mei erg droog. Op 1 april was er nog sneeuw gevallen maar daarna viel er geen neerslag van betekenis meer. Door het zonnige weer en de veelal schrale wind uit noordelijke richtingen droogde de bodem van de polder zienderogen uit. De plantengroei bleef achter en het was een moeilijke tijd voor de vele weidevogels met hun kuikens.

Onderstaande foto's geven een impressie van het weer in de Wilmkebreekpolder.

Figuur 2.3a Sneeuw op 1 april (foto: 1 april 2022)

Figuur 2.3b Rustig, zomers weer (foto: 5 juli 2022)

Figuur 2.3c Ochtendmist en dreigende wolken (foto: 28 september 2022)

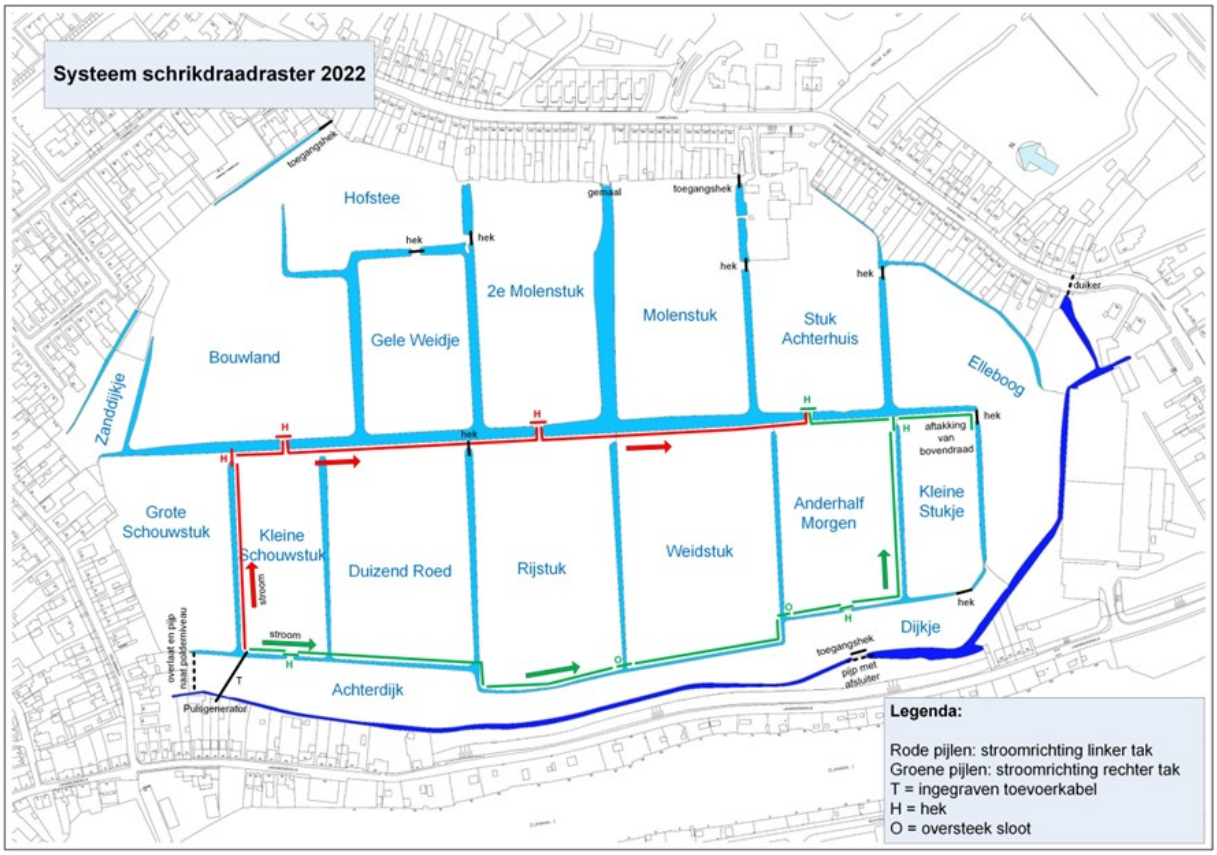
Figuur 2.3d Schaatsen na één week vorst (foto: 18 december 2022)

2.2 Voorbereiding op het weidevogelseizoen 2022

Ter bescherming van de broedende weidevogels tegen vossen en katten hebben we voor het achtste jaar op rij een elektrische afrastering aangebracht rond de hooilandpercelen in de polder (zie Figuur 1.4; de hooilandpercelen zijn rood ingekleurd). Zo'n schrikdraadraster blijkt in de praktijk behoorlijk effectief te zijn wanneer het erom gaat vossen en huiskatten weg te houden bij de eieren en kuikens van de weidevogels in de afgerasterde percelen. De vos is de afgelopen winter niet in de buurt van de Wilmkebreekpolder gezien, maar er is wel een vossendrol in een tuin aan de Kadoelenweg gevonden. Vossen hebben op diverse plaatsen in Amsterdam-Noord een eigen territorium, dat ze systematisch doorkruisen op zoek naar voedsel, en fel verdedigen tegen indringers.
De huiskat is een ander verhaal: de kat is vanwege zijn roofdierenaard altijd op zoek naar beestjes die hij kan besluipen en vangen, ook wanneer de kat geen honger heeft. Onbewust kunnen ze daardoor veel schade aanrichten onder de weidevogels, met name onder de weerloze kuikens die bij onraad nog niet weg kunnen vliegen. Katten zijn in het algemeen moeilijk binnen te houden, maar het zou voor de vogels wel fijn zijn wanneer ze in het broedseizoen, en vooral 's nachts, in huis worden vastgehouden.

Het werk aan het schrikdraadraster is in de periode 17 februari – 12 maart uitgevoerd door de leden van de Commissie Natuur, aangevuld met een groep vrijwilligers uit de buurt. Het systeem van het schrikdraadraster is in Figuur 2.4 weergegeven. Er zijn twee afzonderlijke takken, een tak met lengte van 535m (rode lijn) en een tak met lengte van 670m (groene lijn). Bij perceel 'Kleine Stukje' is een aftakking gemaakt naar het toegangshek bij perceel 'Elleboog'. Het raster staat in de sloot (ongeveer 40cm uit de oever) en bestaat uit twee boven elkaar gespannen schrikdraden. In het deel langs perceel 'Achterdijk' bestaat het raster uit drie draden, omdat de sloot daar erg smal en ondiep is. Op de hoekpunten van de percelen en op enkele tussenpunten lopen de draden door ogen (isolatoren) in permanente houten palen. Tussen deze houten palen staan op een onderlinge afstand van 5m kunststof ondersteuningspaaltjes (deze paaltjes worden na het broedseizoen weggehaald in verband met het schonen van de sloten in het najaar). De onderste en bovenste draad van de afrastering bevinden zich op 5 à 10cm en 30cm boven de waterspiegel (bij drie draden op 5 à 10cm, 30cm en 50cm). De poldersloten hebben een streefpeil van NAP-4,02m; bij het aanbrengen van de draden wordt rekening gehouden met de actuele afwijking van de waterstand ten opzichte van het streefpeil. Beide takken van het raster zijn aangesloten op een lichtnet-pulsgenerator, die in een schuur van een huis aan de Landsmeerderdijk is geplaatst. Dit jaar hebben we de pulsgenerator van zijn oude locatie verplaatst naar een nieuwe locatie in een schuur ter hoogte van het perceel 'Grote Schouwstuk'. Tussen de pulsgenerator en het beginpunt van beide takken van het raster hebben we een nieuwe, permanente toevoerkabel ingegraven in de grond. Het beginpunt van beide takken is weergegeven in Figuur 2.5.

Bij het begin van de werkzaamheden zijn alle afvoerbuizen in de hooilandpercelen vanuit de drainagegreppels naar de sloten door boer Harry Kok vernieuwd. De duikers vanuit de dwarssloten naar de centrale langssloot zijn weer lopend gemaakt. Alle toegangshekken naar de hooiland-percelen hebben we dichtgezet en de gaten onder de hekken dichtgestopt. Het schapengaas op de hekken is gecontroleerd en waar nodig hersteld. De twee draden van de elektrische afrastering zijn langs alle hekken doorgezet: één draad onderlangs, de andere draad bovenlangs. Het raster was op 12 maart, een week vóór het begin van het broedseizoen, gebruiksklaar. De pulsspanning in de schrikdraden bedroeg bij controle ca. 6kV, zoals gewenst. In mei is een draad doorgeknipt om een Blauwe Reiger te kunnen bevrijden, die met zijn poten verstrikt was geraakt in de draden. Kort daarna hebben we de gehele onderste draad van het schrikdraadraster afgekoppeld, omdat HHNK het waterpeil in de polder, vanwege de langdurige droogte, tijdelijk op een hogere waarde instelde. Het raster is begin augustus weer afgebroken.

Figuur 2.4 Systeem schrikdraadraster rond de hooilandpercelen; er zijn twee afzonderlijke takken

Figuur 2.5 Beginpunt van de beide takken van het schrikdraadraster (foto: 12 maart 2022)

Net als in voorgaande jaren hebben we onze bewegingscamera geïnstalleerd op het toegangshek naar perceel ‘Anderhalve Morgen’. De camera is van het merk Bushnell (type: Trophy Cam 2017 Essential E3). Dankzij een subsidie vanuit het ‘Betrekken bij Groen Fonds 2022’ van Landschap Noord-Holland hebben wij een tweede bewegingscamera kunnen aanschaffen. Deze camera van het merk

Browning (type: Browning 2022 Spec Ops ELITE HP5) hebben we op het hek tussen perceel 'Hofstee' en perceel '2e Molenstuk' aangebracht.
Een bewegingscamera maakt een foto of een kort filmpje op het moment dat een beweging wordt gedetecteerd binnen een afstand van ca. 20m van de camera. Dit gebeurt ook 's nachts, maar dan met behulp van infrarood flitslicht (de vogels zien dat niet). De camera's werken op batterijen, de foto's en filmpjes worden opgeslagen op een geheugenkaartje. Het was daarom nodig om éénmaal per week de polder in te gaan om de batterijen en het geheugenkaartje te vervangen.

2.3 Methode van tellen en vastleggen resultaten

Gedurende de broedperiode van de weidevogels, ruwweg van half maart tot eind juni, hebben we met een interval van één week inventarisaties verricht van broedende vogels in de polder. Op grond van deze waarnemingen is zo goed mogelijk het broedresultaat ingeschat. Buiten deze periode om hebben we op niet-systematische wijze waarnemingen verricht van de in de polder verblijvende vogels. Gedurende het gehele jaar heeft ook een vaste groep van bewoners rond de polder waarnemingen aan ons doorgegeven. De waargenomen vogels zijn in het landelijke systeem waarneming.nl ingevoerd.

De waarnemingen van Kievit, Grutto, Tureluur en Scholekster zijn daarnaast op meerdere momenten in het seizoen ingevoerd in het monitoringsysteem van Landschap Noord-Holland, de organisatie die namens de provincie Noord-Holland het agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb) coördineert. De monitoring van Landschap Noord-Holland heeft ten doel om inzicht te krijgen in het aantal broedparen van een weidevogelsoort in een bij ANLb aangesloten gebied en, later in het seizoen, om na te gaan hoeveel van die broedparen jongen groot hebben gekregen. Aan de hand van deze gegevens kan het Bruto Territoriaal Succes (BTS) worden berekend (een maat voor het voortplantingssucces van de soort). De resultaten van de broedvogelmonitoring gebruikt Landschap N-Holland om het effect van beschermingsmaatregelen te analyseren en om het beleid zonodig bij te stellen.

Alle waarnemingen in het broedseizoen hebben we verricht vanaf de randen van de polder. De meeste waarnemingen zijn 's middags gedaan vanaf de hoge Landsmeerderdijk met de zuidwestelijk zon in de rug. De kruin van de dijk ligt ca. 6,5m hoger dan de polder, waardoor vanaf de dijk een ruim en ongehinderd zicht bestaat op de verschillende percelen. Met name geldt dit voor de hooiland-percelen (Figuur 1.4), waar het merendeel van de weidevogels broedt. Vaak zijn waarnemingen ook verricht vanaf het terrein met opslagloodsen aan de Stoombootweg, vanaf de toegang aan het Wilmkebreekpad, en vanuit enkele aanliggende tuinen. Om de vogels niet te verstoren zijn we voor het doen van waarnemingen nooit de polder ingegaan.
De drainagegreppels in de percelen zijn vanaf de dijk goed zichtbaar; aan de hand van de ligging van de greppels kunnen broedlocaties van o.a. Grutto, Kievit en Scholekster vrij precies op de plattegrond worden ingetekend. Bij de waarnemingen is een broedlocatie als 'zeker' aangemerkt wanneer de nestplaats op minimaal twee achtereenvolgende teldagen (met een week tussentijd) bezet was. De nestplaatsen van zich verstoppende vogels zoals Tureluur, Krakeend en Bergeend hebben we nooit vanaf de dijk kunnen waarnemen. Wel waren enige nestplaatsen van Meerkoet en Waterhoen goed te zien en zagen we veel Grauwe Ganzen in broedhouding in het gras zitten.

2.4 Wintertelling

Wintertelling op vrijdag 28 januari, 14u

Op deze winterteldag is het na langdurig somber en bewolkt weer eindelijk lekker zonnig. Het is ca. 8°C en er staat een zwakke N-W wind, die later aantrekt. Tijd om eens te kijken hoe de Wilmkebreekpolder er bij ligt en om een inventarisatie te maken van de in de polder verblijvende

wintergasten. Niet alle nu in de polder verblijvende vogels zijn overigens wintergasten: er zijn ook al enkele broedvogels gearriveerd die alvast een territorium aan het verkennen zijn (bijvoorbeeld Waterhoenen en Meerkoeten). De resultaten van de telling zijn als volgt:

Kievit 8	Wilde Eend 17	Blauwe Reiger 7	Buizerd 1
	Krakeend 192	Aalscholver 1	
	Wintertaling 14		Kramsvogel 28
	Smient 6		Spreeuw ca. 50
Watersnip 27			Houtduif 23
	Bergeend 7	Zwarte Kraai 15	
Meerkoet 14	Nijlgans 28	Kauw 12	Stormmeeuw 2
Waterhoen 6	Grauwe Gans 42	Ekster 12	Kokmeeuw 118

De Kievit was afgelopen winter regelmatig te zien in kleine, en soms grote aantallen (tot rond de 100 vogels). Vandaag zien we een groepje van acht bij elkaar zitten langs een slootkant. De kans is groot dat dit vogels zijn die hier het komende voorjaar zullen gaan broeden.

Langs de slootkanten (zie foto) tellen we in totaal 27 Watersnippen. Deze vogels, die zich met hun bruin-gestreepte camouflagepakje vaak tussen de begroeiing van de oevers ophouden, zitten hier al vanaf september in wisselende aantallen. Veelal is er een groepje van 10 à 20 vogels in de polder, maar rond de jaarwisseling zagen we ook een grote groep van rond de 100 vogels. De Watersnip blijft hier nog tot in het voorjaar; daarna vertrekt hij naar zijn broedgebied.

Watersnippen dommelend in de slootkant (foto: 28 januari 2022)

Meerkoeten trekken ’s winters vaak weg uit de polder. In Waterland zitten in de winter grote groepen Meerkoeten bij elkaar en ook op het IJsselmeer zijn dan grote groepen te zien. Vandaag tellen we in de polder na een periode van afwezigheid 14 Meerkoeten. Ook de Waterhoenen laten zich weer zien, we tellen er 6. Bij zowel de Meerkoeten als de Waterhoenen zijn al paren gevormd. De paartjes beginnen een eigen plekje in te nemen in het uitgebreide slotenstelsel van de polder.

Van de eendensoorten tellen we vandaag 17 Wilde Eenden, 192 Krakeenden, 14 Wintertalingen, en 6 Smienten. Wintertalingen zijn al weer terug in de polder sinds oktober; het is een vrij vast groepje van rond de 15 à 20 vogels. De Wintertaling broedt niet in de polder en zal straks weer vertrekken. De Smient is een echte wintergast die in klein aantal in de polder verblijft. Zodra het wat warmer wordt vertrekt hij naar noordelijker streken. De Krakeend is ook een wintergast die nu in groot aantal te zien is maar straks uitzwermt; slechts enkele paren blijven in de polder en komen dan tot broeden.

De Wilde Eend is een jaarvogel die het gehele jaar door te zien is en met een flink aantal paren in de polder broedt. Vorige week, op 22 januari, was er een mannetje Slobeend op bezoek. De Slobeend komt wel vaker in het vroege voorjaar naar de polder, maar we hebben hem nog nooit met jongen gezien.

De Bergeend met zijn wit-bonte verenpak en knalrode snavel en poten broedt ieder jaar met enkele paren in de polder; bijzonder is dat zowel het mannetje als het vrouwtje de jongen beschermt totdat ze wat meer zelfstandig zijn. De ouders vertrekken vaak al voordat de jongen geheel zijn volgroeid. Ze trekken weg om te gaan ruien; in de Waddenzee zijn soms grote groepen ruiende vogels te zien. De jonge Bergeenden vertrekken later in de zomer. Vandaag zien we al weer 7 teruggekeerde adulte vogels.

Aalscholver op een hekpaal (foto: 28 januari 2022)

Langs de slootkanten zien we vandaag verspreid door de polder 7 Blauwe Reigers. Maar vaak zit er ’s winters een veel grotere groep van zo’n 20 à 30 reigers op een kluitje bij elkaar in de sloten rond perceel ‘Duizend Roed’. De Blauwe Reiger kan in de winter, zolang de sloten niet zijn dichtgevroren, voldoende voedsel vinden (vissen, larven, kikkers). In het voorjaar trekt het merendeel van de adulte vogels weg om elders in hun broedkolonies voor het nageslacht te gaan zorgen. Een andere viseter in de polder is de Aalscholver; vandaag zien we er één, maar soms zijn ze met zijn tweeën. Het is een opvallende vogel die na gedane arbeid op een hek gaat zitten om zijn veren in de wind te laten drogen (zie foto), vaak met uitgespreide vleugels.

Er is de laatste tijd een opmerkelijk groot aantal Nijlganzen in de polder; we tellen er vandaag 28. Ook in het nabije Waterland zien we regelmatig grote groepen Nijlganzen. In voorgaande jaren konden we in het voorjaar slechts enkele paren Nijlgans tellen in de polder; ze hadden een bescheiden broedsucces. De Grauwe Gans, daarentegen, is al vele jaren een zeer succesvolle broedvogel van de polder; hij weet de laatste jaren zo’n 150-200 nakomelingen groot te brengen. In de voorbije wintermaanden viel er soms een grote groep ganzen in van tussen de 100 en 300 vogels. Meestal echter was het aantal Grauwe Ganzen niet groter dan 50-100. Ze pendelen vaak heen en weer tussen de polder en Waterland.

Zwarte Kraai, Kauw en Ekster zijn de gehele winter door in de polder te zien, zoals ook vandaag. Ze zitten op de grond waar ze naar voedsel zoeken. Het zijn alleseters maar in de polder proberen ze

vooral wurmen en larven te pakken te krijgen. De kraaien komen soms aanvliegen met witte mayonaisebakjes, die ze schoon leeg eten. Ze vinden die bakjes in de omgeving van het nabije restaurant Mac Donalds. Regelmatig zijn er kraaienvergaderingen in de polder: vanuit de wijde omgeving verzamelen ze zich en zitten dan dicht bij elkaar op de grond. Op die vergaderingen worden denkelijk de onderlinge banden aangehaald en wordt kennis gemaakt met nieuwelingen. De Kauwen komen soms ook in een grote groep bij elkaar en bij harde wind voeren ze dan indrukwekkende formatievluchten uit. Ze lijken er zelf heel veel plezier aan te beleven. De Eksters hangen vooral aan de randen van de polder rond en vliegen vandaar de aangrenzende tuinen in en uit.

We zien een Buizerd rondjes draaien boven de polder. Hij wordt door een paar Zwarte Kraaien opgemerkt en binnen korte tijd vliegt er een grote groep kraaien en kauwen om hem heen. Ze doen opzichtige uitvallen naar de veel grotere roofvogel en proberen hem weg te jagen. De Buizerd houdt het al snel voor gezien en zeilt met een paar krachtige vleugelslagen weg in noordelijke richting, de polder uit. Er bestaat overduidelijk een diepe vijandschap tussen de kraaiachtigen en roofvogels als Buizerd, Sperwer en Havik. De Sperwer wordt overigens zeer regelmatig waargenomen; hij jaagt bij voorkeur boven de tuinen rond de polder op kleine vogels, maar ook op Houtduiven, en is daar zeer bedreven in. De Buizerd moet het meer hebben van onverhoedse uitvallen vanaf een hek in de polder of vanuit een boom in de aangrenzende tuinen. Soms is er plotseling blinde paniek onder de eenden en ganzen en gaat alles op de wieken. Niet altijd is duidelijk waar die paniek door wordt veroorzaakt; we denken dat een snelle jager zoals een stedelijke Slechtvalk of een Havik in zo'n geval de aanstichter is.

Al een paar weken verblijft er een groep Kramsvogels in de polder. We zien ze vooral in het najaar en het voorjaar, wanneer ze op trek zijn van en naar noordelijker streken. Het zijn mooie lijsterachtige vogels, die in het gras vooral op zoek zijn naar wurmpjes en ander klein spul. We tellen er vandaag 28. Ze zijn iets groter dan de Spreeuw, een vogel die jaarrond in de polder is te zien. Spreeuwen zijn bewegelijk en blijven nooit lang op één plaats zitten. Ze vliegen van het ene perceel naar het andere en hun aantal is moeilijk exact te tellen. In de winter zitten er tegen de avondschemering vaak grote groepen spreeuwen in de polder; ze komen vanuit de weilanden in Waterland aanvliegen en gaan uiteindelijk door naar hun slaapplaatsen in de stad.
Tussen de groep Kramsvogels ligt een grote Haas te slapen. Wanneer een Haas onbeweeglijk blijft liggen met zijn lepel-oren plat op zijn rug, kan hij gemakkelijk voor een pluk verdord gras worden aangezien. Onze Haas doet deze truc ook met succes: we hadden hem bijna over het hoofd gezien.
De Houtduif is jaarrond een zeer trouwe bezoeker van de polder; vandaag tellen we er 23. Ze zijn vooral op zoek naar zaden en eetbare plantendelen. Ze slapen en rusten in de omgeving. Straks maken ze daar ook hun simpele nest van op elkaar gestapelde takjes.

De gehele winter door was er op de natte delen van de polder vrijwel dagelijks een grote groep Kokmeeuwen (100-200 vogels) te zien, veelal in gezelschap van enkele Zilvermeeuwen, Kleine Mantelmeeuwen en Stormmeeuwen. Vandaag tellen we 118 Kokmeeuwen en 2 Stormmeeuwen. De Kokmeeuwen beginnen al een klein beetje hun mooie donkerbruine petje te krijgen.

Als gevolg van verstopte drainagebuizen lag de Wilmkebreekpolder er de afgelopen winter nogal nat bij. Zoiets is in de intensieve veehouderij absoluut niet gewenst, omdat het een vertraging geeft in de groei van eiwitrijk gras zodra het voorjaar zich aandient. In het agrarisch natuurbeheer (zoals wordt toegepast in de polder) is een nat land in de winter in het geheel geen ramp, zelfs een voordeel, omdat er variatie in begroeiing en groeisnelheid door ontstaat. Dit komt de rijkdom aan plantensoorten ten goede. Voor de overwinterende vogels is een nat weiland in de winter en in het vroege voorjaar erg aantrekkelijk. Hun voedsel in de vorm van wormen, larven en ander klein grut zit dan dichter bij het oppervlak en is gemakkelijker bereikbaar.

De Wilmkebreekpolder gezien vanaf de Landsmeerderdijk (foto: 28 januari 2022)

2.5 Tellingen in het vogelbroedseizoen

2.5.1 Waarnemingsdatums vogeltellingen in broedseizoen 2022

In de volgende tabel zijn de datums opgenomen van de dagen waarop waarnemingen zijn verricht. Ook de weersomstandigheden op de betreffende dagen zijn aangegeven.

Nummer	Datum	Temp.(°C)	Wind	Bewolking
1	19 maart	13	matige wind O	onbewolkt, helder, zonovergoten
2	26 maart	14	zwakke wind N-O	onbewolkt, helder, zonovergoten
3	2 april	6	krachtige wind N-O	bewolkt, af en toe zon
4	10 april	13	zwakke wind N-W	licht bewolkt, zonnig
5	16 april	13	matige wind N-O	onbewolkt, zonnig
6	23 april	17	krachtige wind N-O	onbewolkt, zonnig
7	1 mei	14	zwakke wind N	half bewolkt
8	7 mei	16	zwakke wind N	half bewolkt
9	14 mei	20	zwakke wind W	licht bewolkt, zonnig
10	23 mei	20	zwakke wind W	licht bewolkt, zonnig
11	30 mei	15	zwakke wind N-W	bewolkt
12	4 juni	20	krachtige wind N-O	bewolkt, af en toe zon
13	12 juni	18	zwakke wind W	bewolkt, af en toe zon
14	18 juni	26	zwakke wind N	hoge sluierbewolking, zonnig
15	26 juni	20	zwakke wind Z-W	bewolkt, af en toe zon
16	1 juli	20	zwakke wind Z-W	bewolkt, af en toe zon
17	7-10 juli	18-21	matige wind N-W	bewolkt, nu en dan een bui

Tabel 2.1 Waarnemingsdatums Wilmkebreekpolder 2022; weersomstandigheden op de waarnemingsdagen

2.5.2 Resultaten vogeltellingen in het broedseizoen

Hieronder wordt per teldag een overzicht gegeven van de getelde aantallen vogels. Ook zijn de aantekeningen bijgevoegd die zijn gemaakt tijdens de waarnemingen.

Telling op zaterdag 19 maart, 13u

Op deze eerste teldag van het broedseizoen treffen we een onbewolkte, strak blauwe lucht en een uitbundig schijnende zon. Er staat wel een straffe oostenwind die op de Landsmeerderdijk recht in het gezicht blaast, waardoor het veel kouder aanvoelt dan de afgegeven 13°C. Toch zijn veel vogels al in een vrolijk makende lentestemming. Op het talud van de dijk en op de benedenberm zien we nog meer voorjaarsbodes: het Speenkruid staat volop in bloei en een eerste Kleine Vos (vlinder) koestert zich in de zon. Het Fluitenkruid begint al in grote pollen op te schieten. In het weiland ver beneden ons zien we overal kleine toefjes witte bloemen: het Madeliefje laat zich nu van zijn mooiste kant zien.

De resultaten van de telling zijn als volgt:

Kievit 110; n = 4	Krakeend 28	Blauwe Reiger 4	Zwarte Kraai 28
Grutto 4	Wilde Eend 18		Kauw 32
Tureluur 17	Slobeend 4		Ekster 10
Scholekster 11	Wintertaling 22	Witte Kwikstaart 1	
	Smient 2		
Meerkoet 26	Bergeend 10	Kramsvogel 4	Stormmeeuw 2
Waterhoen 7	Nijlgans 4	Spreeuw ca. 50	Kokmeeuw 8
Watersnip 36	Grauwe Gans 156	Houtduif 44	

Opm.: n = bezet nest

De Kievit is er, net als in andere jaren, vroeg bij: we zien al 4 vogels op een nest zitten. In totaal tellen we 110 adulte vogels, waarvan een deel bij elkaar zit langs de rand van de grote plas op perceel ‘Gele Weidje’. Deze groep is duidelijk nog niet aan de paarvorming begonnen en zal waarschijnlijk binnenkort verder trekken, weg uit de polder. Alle andere Kieviten hebben wel broedaspiraties en hebben, vooral op de percelen van het hooiland, een eigen territorium in beslag genomen.
We tellen 4 Grutto’s, vier minder dan vorig jaar aan het begin van het broedseizoen. Hopelijk komen er nog een paar Grutto’s bij.
De Tureluur (we zien er 17) en de Scholekster (11) zijn beter vertegenwoordigd. Hier en daar zien we een paring van een Tureluur-stelletje; de Scholekster-paren hebben een gebied ingenomen waar ze over enige tijd waarschijnlijk met een nest beginnen.
Overal zien we paartjes Meerkoet lopen; de Meerkoet vindt de polder kennelijk bijzonder aantrekkelijk als broedgebied. Ook zien we een aantal Waterhoenen in de slootkanten scharrelen.
Vanmorgen zagen we vanaf de Kadoelenweg een groot aantal Watersnippen zich koesteren in de zon. Ze zaten in een lange rij op de oever van één van de dwarssloten en we telden er in totaal 36. Nu zien we er in en langs de sloten slechts een tiental.

Van de eendensoorten zijn Krakeend (met 28 vogels), Wilde Eend (18) en Wintertaling (22) het talrijkst vertegenwoordigd. Verder zien we een paartje Smient en, tot onze vreugde, twee paar Slobeenden. Hopelijk blijven die in de polder en gaan ze broeden.
Verspreid door de polder zien we 5 paren Bergeend en 2 paren Nijlgans. En overal lopen groepjes Grauwe Ganzen; de paartjes lopen strak bij elkaar en zullen binnenkort met de ei-leg beginnen.

Er vliegt al een paar weken een Witte Kwikstaart rond; ook vandaag zien we hem op perceel ‘Molenstuk’ achter de vliegjes aan fladderen. Er zijn nog een paar Kramsvogels in de polder, de laatst overgeblevenen van een grote groep van zo’n 30 vogels, die de afgelopen weken in de polder

verbleef. De Spreeuwen zijn driftig op zoek naar lekkere hapjes; af en toe onderbreken ze hun gezoek om elkaar fanatiek in de haren te vliegen. Ze bouwen straks weer een nest onder de dakpannen van de huizen in de buurt. De Houtduif is een jaarrond voorkomende vogel van de polder en is zo gewoon dat je hem bijna over het hoofd zou zien.

Ekster (foto: bewegingscamera, 27 maart 2022)

Er zijn momenteel veel Zwarte Kraaien, Kauwen en Eksters in de polder. De ervaring van voorgaande jaren leert dat een deel daarvan wegtrekt om in de wijde omgeving te gaan broeden (Zwarte Kraai apart, Kauw in kolonies). Ook rond de polder wordt gebroed en het zijn vooral deze vogels die het de weidevogels heel moeilijk kunnen maken, omdat ze graag met eieren en jonge kuikens aan de haal gaan. De jonge kuikens van de verschillende eendensoorten moeten vooral beducht zijn voor Blauwe Reiger en Kleine Mantelmeeuw.

Telling op zaterdag 26 maart, 13u

Op deze tweede teldag van het broedseizoen hebben we heerlijk voorjaarsweer. De lucht is onbewolkt, de zon schijnt uitbundig en er staat een zwak windje uit N-O richting. Het is ca. 14°C. Op het talud van de Landsmeerderdijk en op de benedenberm zien we naast het nog steeds volop bloeiende Speenkruid ook Hondsdraf en Paarse Dovenetel in bloei komen. De Bruine Kikker is ontwaakt uit zijn winterslaap en begint zijn eieren in grote klonten af te zetten in het water van diverse tuinvijvers. In de poldersloten komt voornamelijk de Groene Kikker (Meerkikker) voor; die begint pas later aan de voortplanting. De Vleermuizen zijn ook ontwaakt en vliegen in de avondschemering hun rondjes op plaatsen waar weinig wind staat en hun vliegende prooien, allerlei soorten insecten, niet worden weggeblazen.

De resultaten van de telling zijn als volgt:

Kievit 96; n = 46	Krakeend 36	Blauwe Reiger 1	Zwarte Kraai 17
Grutto 5	Wilde Eend 24; j=5	Aalscholver 1	Kauw 18
Tureluur 18	Slobeend 5		Ekster 9
Scholekster 10	Wintertaling 24	Witte Kwikstaart 2	
	Smient 2	Kleine Plevier 1	Buizerd 1
Meerkoet 24; n=4	Bergeend 10	Kramsvogel 1	
Waterhoen 15	Nijlgans 2	Spreeuw ca. 50	Kokmeeuw22
Watersnip 30	Grauwe Gans 140	Houtduif ca. 40	Kleine Mantelmeeuw 2

Opm.: n = bezet nest; j = jong

Andere waarnemingen: op 21 maart wordt een Ooievaar gezien in één van de Platanen aan het begin van de Kadoelenweg. Enige tijd later, op 29 maart, wordt dezelfde (?) Ooievaar gezien op perceel 'Dijkje'. Hopelijk vertrekt de Ooievaar naar een andere plek; ze lusten graag jonge weidevogels, die ze met huid en veren naar binnen slokken. Een paartje Kleine Mantelmeeuw lijkt ook voor de polder gekozen te hebben als plek waar wat te halen valt, we zien het paar regelmatig bij elkaar zitten. Prachtige vogels toch, met een smetteloos verenkleed. Maar ze zijn onverbiddelijk wanneer hen een eendenkuiken voor de bek komt. Tijdens de tellingen komt een Buizerd aangevlogen die een paar rondjes draait en snel verder vliegt. Hij heeft al gezien dat de kraaien hem in de gaten hebben. Die kraaien zijn echte strijders zoals een filmpje van een buurtgenoot laat zien: er loopt een zwarte kat op perceel 'Bouwland' en een groepje van zo'n 5-6 Zwarte Kraaien heeft hem in de gaten, zet de aanval in en jaagt het beest zo de polder uit. Geen wonder ook, wanneer je de vervaarlijke snavel ziet van een Zwarte Kraai wordt je als stadskat toch wel een beetje bang.

De droogte houdt nu al weer een paar weken aan. Alle drainagegreppels die van de winter vol water stonden, zijn opgedroogd (op een enkele na). De kleibodem begint al wat uit te drogen. Hopelijk wordt het niet zo'n droog voorjaar als 2 jaar geleden, dat is funest voor veel kuikens! Het mooie weer levert wel fraaie plaatjes op zoals onderstaande foto van de polder in ochtendlicht.

De polder in ochtendlicht; een Blauwe Reiger spiegelt zich in het water (foto: Pieter Divendal, 22 maart 2022)

Het aantal Kievit-nesten is de afgelopen week geëxplodeerd: vorige week zagen we 4 Kieviten op een nest zitten, vandaag tellen we er maar liefst 46! Een bijna perfecte synchronisatie. Vanwege het nog steeds erg korte gras kan je de bezette nesten vanaf de Landsmeerderdijk goed zien. Vrijwel alle nesten bevinden zich in de hooilanden (de percelen langs de dijk). Dat is goed nieuws want dan worden ze beschermd door het vossenraster en hoeven ze niet te vrezen voor vertrapping van de eieren door het vee. Er lopen op dit moment nog slechts 6 schapen buiten de hooilanden (die zijn de gehele winter gebleven), maar zodra de lammeren en kalveren zijn geboren, brengt boer Harry het jonge spul met hun moeders naar de polder.
Vandaag zien we 5 Grutto's eten zoeken in de ondiepe moddersloten (één meer dan vorige week). Die Grutto's houden van modderbodems: ze kunnen hun lange snavels dan makkelijk in de grond duwen en met het gevoelige snaveleinde voelen of er iets eetbaars in de prut zit. Ook Tureluurs (we tellen er vandaag 18) scharrelen graag in de slootkanten op zoek naar prooi.
De Scholeksters (er lijken 5 paren te zijn) hebben hun eigen plekje in de polder gevonden; er vinden regelmatig paringen plaats.

Er zwemt al een vrouw Wilde Eend met 5 kuikens in haar kielzog. Het zijn de eerste jonge vogels in de polder dit jaar. Van de andere watervogels zitten alleen de Meerkoeten (een 4-tal) al op eieren. De

Wintertalingen zwemmen in paren rond (we tellen zo'n 12 paartjes), de Krakeenden zitten nog grotendeels bij elkaar (maar lijken ook al paren te hebben gevormd), de Waterhoenen doen geheimzinnig in de slootkanten en voeren soms felle gevechten wanneer concurrenten in de buurt komen, en de Bergeenden luieren paarsgewijs een beetje in de zon, soms gevolgd door een paring in het water. We zien 2 paren Slobeend, en in de buurt een 3e mannetje. Er is ook nog een paartje Smient. In de slootkanten staan groepjes Watersnippen (we tellen er in totaal 30).

Het lijkt erop dat de Grauwe Ganzen ook al op de eieren zitten, afgaande op de vele ganzen die ergens midden in het weiland op de grond zitten te dommelen. Vandaag zien we slechts 1 Nijlganzenpaar in de polder maar een dag later zijn er weer 3 paar.

Net als in voorgaande twee jaren zit er een Kleine Plevier in de polder. Vorig jaar waren er op enig moment zelfs twee, die vrij lang in de polder bleven hangen alvorens ze wegtrokken naar hun broedgebied. We zien vandaag ook nog een Kramsvogel (als laatste van een veel grotere groep in de winter). En er is deze week een Witte Kwikstaart bijgekomen, we zien er vandaag twee.

Telling op zaterdag 2 april, 13u

Wat een verrassing gistermorgen, 1 april, bij het opstaan: een geheel ondergesneeuwde Wilmke-breekpolder. Mooi om te zien, dat wel, maar bijna onvoorstelbaar dat daar in het sneeuwlandschap tal van Kieviten op eieren zitten. Gelukkig loopt de temperatuur in de ochtend snel op en laat de polder 's middags weer zijn vertrouwde groene gezicht zien. De Kieviten zitten nog op hun nest en doen alsof er niets is gebeurd. De komende nachten gaat het vriezen en na het weekeinde volgt een week met herfstachtig en guur weer. Gelukkig kunnen de meeste vogels goed tegen de kou en de regen dank zij hun goed isolerende en waterafstotende verenpak. Voor de weidevogels geldt wel als voorwaarde dat de bodem niet langdurig bevriest, want dan kunnen ze geen bodemdiertjes meer vinden om te eten. Het is wel goed dat de bodem nu weer wordt aangevuld met vocht; de klei begon vorige week aan het oppervlak al wat uit te drogen en hard te worden.

Sneeuwlandschap in de lente (foto: 1 april 2022)

Vandaag, op de derde teldag van het broedseizoen, is de lucht half bewolkt, bedraagt de middagtemperatuur ca. 6°C, en staat er een straffe N-O wind. Op de hoge Landsmeerderdijk staan we vol in de wind en is het steenkoud. Wat een verschil met het lenteweer van vorige week!

De resultaten van de telling zijn als volgt:

Kievit ca. 92; n = ca. 45	Krakeend 28	Blauwe Reiger 1	Zwarte Kraai 12
Grutto 8; n = 2	Wilde Eend 23	Aalscholver 1	Kauw 18
Tureluur 21	Slobeend 4		Ekster 9
Scholekster 10	Wintertaling 27	Witte Kwikstaart 2	
	Smient 2	Kleine Plevier 2	
Meerkoet 20; n=4	Bergeend 13	Kramsvogel 1	Stormmeeuw 1
Waterhoen 16	Nijlgans 4	Spreeuw ca. 50	Kokmeeuw 25
Watersnip 25	Grauwe Gans 84; j = 4	Houtduif 31	Kleine Mantelmeeuw 2

Opm.: n = bezet nest; j = jong

Andere waarnemingen: op 2 april wordt gemeld dat de Pinksterbloemen al een week in bloei staan bij het Wilmkebreekpad, aan de rand van de polder. Op 3 april worden 33 Watersnippen gezien, op een rijtje, uit de wind, langs de rand van een dwarssloot. Op die dag maakt de bewegingscamera een mooie foto van een bezoekende Lepelaar in prachtkleed (zie foto).

Het goede nieuws van vandaag is dat er 2 Grutto's op een nest zitten! We zien aanvankelijk één Grutto op een nest in perceel 'Rijstuk'; daar vlakbij staat een mannetje op de uitkijk. We noteren verder een losse Grutto-vrouw in een dwarssloot bij perceel 'Weidstuk', een losse Grutto-man op perceel 'Weidstuk', een Grutto-paar op de hoek van perceel 'Bouwland', en een losse Grutto-man in een dwarssloot bij perceel 'Kleine Schouwstuk'. Pas later blijkt dat daar, op perceel 'Duizend Roed', een Grutto op het nest zit. We beginnen dit jaar dus opnieuw met 4 Grutto-paren, net als in voorgaande jaren.

Vorige week telden we 45 bezette Kievit-nesten. Vandaag zien we zelfs nog meer Kieviten diep weggedoken op de grond zitten, maar niet allemaal op dezelfde plaats als vorige week. Waarschijnlijk zijn de afgelopen week enkele broedplaatsen verlaten of legsels verloren gegaan. Voorlopig houden we het erop dat er niet meer dan 45 nesten zijn en mogelijk wat minder.
We tellen vandaag 21 Tureluurs; ze zitten vooral in de slootkanten en in de greppels waar ze op zoek zijn naar wurmpjes en larven. Tureluur-nesten zien we niet; de ervaring is dat Tureluurs later beginnen met broeden en wachten tot de begroeiing voldoende lang is om over zich heen te kunnen trekken. Ook de Scholeksters zijn nog niet met broeden begonnen; we zien 5 paartjes.

Lepelaar (foto: bewegingscamera, 3 april 2022)

De moeder Wilde Eend met kuikens van vorige week zien we vandaag niet meer. Wel zien we een eerste paar Grauwe Ganzen met gele donskuikens, pas uit het ei zo te zien. Er zitten nog veel meer Grauwe Ganzen op de eieren, vaak midden in het weiland. Er lopen 2 paren Nijlgans rond. Van de kleinere eendensoorten tellen we 27 Wintertalingen (vrijwel allemaal in paren) en 1 paar Smienten. Daarnaast tellen we 28 Krakeenden (vrijwel allemaal in paren) en 2 paar Slobeenden. Er zijn vandaag 13 Bergeenden in de polder; afgaande op het onderlinge gekrakeel hebben ze nog niet allemaal een partner of een eigen territorium gevonden. Verspreid door de polder zien we groepjes Watersnip. De Meerkoet zit al op minimaal 4 plaatsen op eieren. De vele Waterhoenen (we zien er 16) zullen binnenkort beginnen met het maken van een nest in de slootkanten.

Vorige week zagen we een Kleine Plevier. Vandaag zien we er twee, dicht bij elkaar, scharrelend langs de randen van de kale greppels. Het zijn doortrekkers, maar vorig jaar bleven twee pleviertjes tot half april in de polder hangen. We zien vandaag ook weer een Kramsvogel (ook een doortrekker) en een tweetal Witte Kwikstaarten (wel blijvers en broedvogels).
Het aantal Zwarte Kraaien (12) lijkt gelukkig wat af te nemen, het aantal Kauwen (18) en Eksters (9) is precies even groot als vorige week. Er zit een eenzame Stormmeeuw op perceel ‘Elleboog’. Een flink aantal Kokmeeuwen (25) zit bij het ‘meertje’ op perceel ‘Gele Weidje’ (dit perceel staat al enige tijd plas-dras). Een paartje oplettende Kleine Mantelmeeuwen patrouilleert boven de polder: ze zijn vooral op zoek naar eenden- en ganzenkuikens.

Telling op zondag 10 april, 13u

Na de sneeuw van vorige week is het de afgelopen week koud geweest met veel regen en soms winterse buien en steeds een straffe tot stormachtige wind uit vooral N-W richting. De polder is inmiddels weer kletsnat. Vanaf morgen gaat de temperatuur omhoog en kunnen we lenteweer verwachten.
De grote plassen in de polder trekken op het ogenblik veel Kleine Mantelmeeuwen en enkele Zilvermeeuwen aan. Regelmatig zien we dat Kleine Mantelmeeuwen de Grauwe Ganzen met jonge kuikentjes het leven zuur maken. Ze gaan bij de ganzen in het gras zitten en wachten hun kans af. Zodra de aandacht van een ganzenpaar verslapt en een kuiken wat apart staat, slaan ze toe. Zo’n kuiken wordt, als het klein genoeg is, in zijn geheel naar binnen gewerkt. Vanmorgen zagen we er een treffende voorbeeld van. De natuur aan het werk! Hopelijk vetrekken die meeuwen voordat de Kievit-kuikens uit het ei kruipen.

Beruchte ei- en kuikenrovers: Zwarte Kraai en Kleine Mantelmeeuw (foto: bewegingscamera, 7 april 2022)

Vandaag, op de vierde teldag van het broedseizoen, is het licht bewolkt en schijnt de zon vrolijk over de polder. De N-W wind is zwak en de temperatuur bedraagt ca. 13°C. Het is aangenaam op de Landsmeerderdijk. Op het talud begint het Fluitenkruid bloemen te vormen. Hier en daar staat ook al een Pinksterbloem in bloei. De Paarse Dovenetel wordt op veel plaatsen uitbundig bloeiend gezien. Op de oever van de kwelsloot langs de dijk koestert een Geelbuikschildpad zich in de zon. Deze schildpad leeft hier al een aantal jaren en heeft weten te ontkomen aan de baggeraars, die vorige zomer het deel van de sloot achter de huizen aan de Landsmeerderdijk grondig hebben schoon gemaakt.

De resultaten van de telling zijn als volgt:

Kievit 104; n = 50	Krakeend 22	Blauwe Reiger 2	Zwarte Kraai 14
Grutto 6; n = 2	Wilde Eend 26; j=6		Kauw 24
Tureluur 22	Slobeend 2		Ekster 2
Scholekster 10; n=1	Wintertaling 18	Witte Kwikstaart 6	
		Kleine Plevier 2	
Meerkoet 18; n=3	Bergeend 12		
Waterhoen 12; n=3	Nijlgans 4	Spreeuw ca. 50	Kokmeeuw 15
Watersnip 24	Grauwe Gans 94; j = 22	Houtduif 34	Kleine Mantelmeeuw 5

Opm.: n = bezet nest; j = jong

Andere waarnemingen: Op 6 april wordt gemeld dat een Blauwe Reiger aan het vissen is geslagen in een vijver in een tuin aan de Stoombootweg. Op 8 april wordt in een tuin daar dicht in de buurt een Zwarte Roodstaart gezien (en gefotografeerd). Voor de polder en omringende tuinen is de Zwarte Roodstaart een zeldzame soort (op waarneming.nl is hij in de afgelopen 40 jaar slechts viermaal eerder als waarneming ingevoerd).

We tellen vandaag 6 Grutto's. De twee broedende Grutto's van vorige week zitten nog stevig op het nest. Ze zijn met een kijker duidelijk waarneembaar vanaf de Landsmeerderdijk. De partners zijn in de buurt en houden de boel in de gaten. Verder staan ver uit elkaar een losse man en een losse vrouw. Zijn er wellicht nog twee nesten die we niet hebben ontdekt?

In totaal tellen we vandaag 104 Kieviten waarvan 50 op een nest. Omdat het prima weer is zonder veel wind zullen er geen Kieviten zijn die zich laag tegen de grond drukken om de wind te ontwijken; daarom denken we dat het hoge aantal nesten klopt. We zien wel een flink aantal Kieviten op andere plaatsen op een nest zitten dan in voorgaande weken. Waarschijnlijk zijn er toch nesten in de afgelopen natte periode verloren gegaan en zijn ze aan een tweede broedpoging begonnen.
De Tureluurs lijken nog niet met broeden begonnen te zijn: ze lopen veelal in paartjes rond. Het gras is nog niet lang genoeg om een nest te kunnen verstoppen. We zien al wel een Scholekster op een nest zitten, de eerste van dit jaar, op precies dezelfde locatie als vorig jaar!

Meerkoeten, Waterhoenen en Wilde Eenden zijn nu volop aan het broeden. Een moedereend loopt paniekerig met haar 6 kleine kuikentjes over het land, dwars door een groepje Kauwen heen. Ze kijken belangstellend toe maar laten de kuikens voorlopig met rust. De eend duikt met haar kleintjes In de sloot; even verderop staat een Blauwe Reiger in het water. Er zijn nog steeds Wintertalingen en Watersnippen in de polder. En we zien weer een paartje Slobeenden.
De Grauwe Ganzen beginnen nu kuikens te krijgen; we zien vandaag 5 ouderparen met meerdere jongen (in totaal 22).

De twee Kleine Plevieren zijn er nog. De Kleine Plevier begint een vaste bezoeker van de polder te worden in het voorjaar. Er zijn inmiddels 6 Witte Kwikstaarten gearriveerd. Ze broeden in de polder (in een kuiltje in de grond), maar vaker onder de pannen van de huizen.

Telling op zaterdag 16 april, 13u

De afgelopen dagen was het droog en begon de temperatuur lekker naar voorjaarswaarden op te lopen. Het regenwater op het weiland is inmiddels voor een deel weggezakt, maar in een flink aantal greppels staat nog water. Ook het meertje op perceel 'Gele Weidje' is nog niet opgedroogd. Het is zelfs zo diep dat de eenden er nog kunnen zwemmen. Het gras begint nu overal zienderogen te groeien.

Vandaag op de 5e teldag van het broedseizoen is het stralend zonnig weer, ligt de temperatuur rond de 13°C en staat er een matige wind uit N-O richting. Dat maakt het toch nog fris wanneer je langere tijd op de Landsmeerderdijk staat om de vogels te tellen.

De resultaten van de telling zijn als volgt:

Kievit 103; n = 48; j = 3	Krakeend 18	Blauwe Reiger 2	Zwarte Kraai 16
Grutto 9 of 10; n = 3	Wilde Eend 25	Ooievaar 1	Kauw 20
Tureluur 17		Lepelaar 1	Ekster 2
Scholekster 8; n = 2?	Wintertaling 6	Witte Kwikstaart 2	
		Kleine Plevier 2	
Meerkoet 14; n = 6	Bergeend 13		
Waterhoen 12; n = 3	Nijlgans 4	Spreeuw ca. 50	Kokmeeuw 10
Watersnip 9	Grauwe Gans 127; j = ca. 60	Houtduif ca. 30	Kleine Mantelmeeuw 6

Opm.: n = bezet nest; j = jong

Het aantal Zwarte Kraaien, Kauwen en Kleine Mantelmeeuwen in de polder is nog steeds erg hoog. De mantelmeeuwen hebben we de afgelopen week, soms geholpen door kraaien, verschillende malen een geslaagde aanval zien doen op een ganzenkuiken. Beter de ganzenkuikens als prooi dan de jongen van de weidevogels (het aantal Grauwe Ganzen in Nederland is de laatste jaren aanzienlijk gestegen en deze soort kan wel wat verliezen lijden). Maar de Grauwe Ganzen trekken met hun vele nakomelingen ook de predatoren aan. En de ganzenkuikens groeien hard waardoor ze al snel geen prooi meer vormen voor de vele vliegende rovers. Eénmaal gewend aan de aanwezigheid van kuikens in de polder zijn die al gauw geneigd om zich op de veel kleinere weidevogelkuikens te richten. Hopelijk wordt het over enige tijd vanzelf minder druk met predatoren, wanneer de kraaiachtigen en mantelmeeuwen naar eigen broedplaatsen gaan.

Andere waarnemingen: Op 12 april wordt een paartje Zwartkop gehoord / gezien in een tuin aan de Kadoelenweg en zien we op perceel 'Stuk Achterhuis' een zestal Graspiepers, 2 Gele Kwikstaarten en 2 Holenduiven; op 13 april wordt weer de Ooievaar gezien in een boom, een Plataan, aan het begin van de Kadoelenweg; op 15 april wordt een foeragerende Lepelaar gezien in de Molensloot; op 16 april worden twee Ooievaars gezien en gefilmd in de gekandelaberde Platanen aan de Kadoelenweg.

Eén van die Ooievaars zien we 's middags na het tellen op perceel 'Molenstuk' zitten. Hij ziet er nogal zwart uit alsof hij zich in modderwater heeft gebadderd en hij neemt regelmatig een slok water uit de greppels. Is hij bezig een grote prooi weg te werken? De Zwarte Kraaien vinden het maar niks dat hij daar brutaalweg op hun weiland rondstapt. Ze sluiten hem in en blijven intimiderend om hem heen lopen. Wanneer de Ooievaar stil blijft staan doen ze onverhoedse uitvallen naar zijn poten. De Ooievaar lijkt niet heel erg onder de indruk te zijn maar besluit uiteindelijk toch maar om te vertrekken. Hij wordt door de kraaien uitgeleide gedaan tot aan de bomen langs de Kadoelenweg.

De Ooievaar van de Kadoelenweg op bezoek. Zwarte Kraaien doen uitvallen naar zijn poten (foto: 16 april 2022)

We zien overigens heel vaak ook huiskatten lopen in het weiland. Het lijkt wel of er steeds meer komen. Toch vreemd om te bedenken dat honden netjes in huis of in de tuin gehouden worden, terwijl katten alle vrijheid krijgen om overal rond te lopen. Katten richten ongelooflijk veel schade aan onder de jongen van tuin- en weidevogels. En zelfs de volwassen vogels zijn niet veilig zoals blijkt uit de melding van een buurtgenote, die zag dat een Fuut door een kat werd gegrepen bij de sloot langs de Stoombootweg. Daarom sluiten we graag aan bij de landelijke actie: 'Kuikens in het land, poes in de mand!'

Bij de telling vandaag zien we in totaal 9 en mogelijk 10 Grutto's (als we geen dubbeltelling hebben gedaan), waarvan 3 op het nest. Twee broedende Grutto's zijn vanaf de Landsmeerderdijk goed te zien; het derde nest ontdekten we bij toeval op het moment dat het mannetje naar het nest stapte en daar ging zitten. Daarna was hij nauwelijks meer te zien.
Bij de Kieviten zien we vandaag de eerste drie piepkleine kuikentjes! Ze lopen dicht bij elkaar en worden goed in de gaten gehouden door de beide ouders. In totaal tellen we zo'n 103 adulte Kieviten, waarvan er maar liefst 48 op een nest zitten. De komende dagen zullen veel meer Kievit-kuikens uit het ei gaan kruipen!
We zien minder Tureluurs dan vorige week: 17 nu tegen 22 vorige week. Mogelijk zijn de eerste Tureluurs met broeden begonnen.
De Scholeksters zijn waarschijnlijk ook al begonnen met broeden. Vorige week maakten we melding van een eerste Scholekster op het nest, maar die zien we vandaag niet terug. Hij zat in een ruig stukje met afgestorven planten waar veel dekking is en waarneming vanaf de Landsmeerderdijk moeilijk is.

Meerkoeten en Waterhoenen zijn al een tijdje aan het broeden. Opvallend is dat een deel van de nesten midden op het weiland is gemaakt, goed zichtbaar vanaf de Landsmeerderdijk. Bij de Meerkoet zagen we dit fenomeen ook al in voorgaande jaren, maar nu lijkt de Waterhoen deze strategie eveneens te zijn gaan volgen. Voelen deze waterkant-broeders zich veiliger midden tussen de broedende Kieviten, erop vertrouwende dat die Kieviten een beschermende paraplu vormen tegen de predatoren?

We zien vandaag geen Wilde Eenden met kuikens, wel veel slapende mannetjes. De Krakeenden zijn nog niet aan het broeden; ze lopen in paartjes rond. Er zijn nog enkele Wintertalingen en Watersnippen in de polder; de Slobeenden van de afgelopen weken zien we vandaag niet.

Overal komen nu Grauwe Ganzen tevoorschijn met jonge kuikens. We tellen naast 127 adulte vogels ook zo'n 60 kuikens (we hebben geen moeite gedaan om ze precies te tellen; de komende week komen er nog veel meer bij). De twee Nijlganzen-paren lijken nog geen aanstalten te maken om een nest te maken. Ook de Bergeenden (we tellen er 13) zijn nog niet zo ver.

Paartje Bergeend (foto: bewegingscamera, 11 april 2022)

De twee Kleine Plevieren hebben het kennelijk prima naar de zin in de polder: we zien ze nu voor de 4e achtereenvolgende week. Er zijn meldingen over teruggekeerde Boerenzwaluwen in Nederland maar we zien ze nog niet boven de polder. Wel zien we een paartje Witte Kwikstaart.
Er is ook een Lepelaar op bezoek. Verder staan er 2 Blauwe Reigers langs de slootkanten en loopt later in de middag de Kadoelen-ooievaar op perceel 'Molenstuk'.

Telling op zaterdag 23 april, 13u

We hebben een week met droog, zonnig weer achter de rug met een voor de tijd van het jaar wel wat te hoge middagtemperatuur. De wind, zwak tot matig, zat steeds in de N-O hoek, waardoor het schraal aanvoelde.
Een aantal drainagegreppels in de polder is nog steeds gevuld met water, maar het merendeel van de greppels staat inmiddels droog. In de polder zijn verrassend veel plaatsen waar het Madeliefje in bloei staat. De bomen rond de polder hebben zich getooid met frisse groene blaadjes.

Vandaag op de 6e teldag van het broedseizoen is het opnieuw zonnig weer. De temperatuur ligt rond de 17°C en er staat een krachtige wind uit N-O richting.
De resultaten van de telling zijn als volgt:

Kievit 97; n = 21; j = 48	Krakeend 14	Blauwe Reiger 2	Zwarte Kraai 16
Grutto 7; n = 2; j = 1	Wilde Eend 20	Aalscholver 1	Kauw 21
Tureluur 17			Ekster 7
Scholekster 13; n = 2	Wintertaling 4	Witte Kwikstaart 2	
Wulp 10		Kleine Plevier 2	Sperwer 1
Meerkoet 16; n=5	Bergeend 14		
Waterhoen 12; n=3	Nijlgans 4	Spreeuw ca. 50	Kokmeeuw 17
Watersnip 2	Grauwe Gans 108; j = > 100	Houtduif ca. 30	Kleine Mantelmeeuw 2
Witgat 2		Holenduif 3	

Opm.: n = bezet nest; j = jong

Aan het begin van de middag vliegt een tiental Wulpen over, richting Waterland. Later in de middag zijn we getuige van een spectaculaire aanval van een vrouwtje Sperwer op een Kievit. De aanval vindt plaats achter de huizen aan de Landsmeerderdijk. We horen een luid gekrakeel en gefladder bij de sloot langs perceel 'Duizend Roed' en zien een Sperwer boven op een Kievit zitten, midden in de ondiepe moddersloot. Waarschijnlijk is de Sperwer vanuit een boom naar beneden op de Kievit gedoken. Na enig gefladder ligt de Kievit met gespreide vleugels stil in het modderwater en kijkt de Sperwer om zich heen. Hij ziet ons vlakbij op de dijk staan, wordt nu aangevallen door andere Kieviten en besluit om met prooi en al weg te vliegen. De natte en besmeurde Kievit is echter te zwaar voor haar en ze moet hem laten vallen. De Kievit blijft minutenlang voor dood liggen. Dan plotseling komt er beweging in de Kievit: het kopje komt omhoog en hij komt moeizaam overeind in de modder. Dan sleept hij zich naar de kant, de onderzijde van het lichaam geheel bedekt met zwarte blubber. Waarschijnlijk is de Kievit gewond geraakt door de scherpe klauwen van de Sperwer, maar we kunnen niet zien hoe het verder met hem gaat, want hij is dicht tegen de oever uit beeld verdwenen. Hopelijk overleeft de Kievit de aanval.

Eerder zagen we dat op perceel 'Rijstuk' een Blauwe Reiger fanatiek op zijn kop werd gezeten door een klein groepje Kieviten. De reiger had het gewaagd om vanuit de sloot het land in te lopen in de richting van de her en der rondlopende Kievit-kuikens. Hij leek zich aanvankelijk niet veel van de uitvallende Kieviten aan te trekken, maar toen de aanvallen in hevigheid toenamen moest hij toch ijlings de aftocht blazen, terug naar de sloot.

Andere waarnemingen deze week: Regelmatig worden nu twee Ooievaars gezien in de Platanen aan het begin van de Kadoelenweg, het komt zelfs tot een paring; op 17 april zien we 2 paren Grauwe Gans elk met zo'n 15 kuikens achter zich aan; op 18 april maakt een buurtgenote een foto van 3 Meerkikkers (Groene Kikkers) die op een kluitje aan de waterkant zitten; op 19 april volgen nog meer meldingen van Grauwe Ganzen met veel kuikens; op 20 april worden de eerste Boerenzwaluwen gezien bij de paardenmanege net buiten de ring A10; op 21 april worden weer twee foeragerende Lepelaars waargenomen in de polder en wordt op meerdere plaatsen het geluid van de Meerkikker gehoord; in een tuin aan de Kadoelenweg vliegen Klein Koolwitje, Bont Zandoogje, Kleine Vos, Boomblauwtje (allemaal vlindersoorten) en veel hommels; op 24 april wordt een Koekoek gehoord (een heuse voorjaarsaankondiging).

Kleine Mantelmeeuw (foto: bewegingscamera, 26 april 2022)

Het aantal Zwarte Kraaien en Kauwen in de polder is nog niet erg afgenomen. Samen met de regelmatig opduikende Kleine Mantelmeeuwen vormen ze een voortdurende bedreiging voor de jongen van de weidevogels, die nu uit het ei aan het komen zijn, en voor de al wat oudere ganzenkuikens. In het brede deel van de Kadoelerbreek achter het gemaal verblijft al langere tijd een grote groep Kleine Mantelmeeuwen (van rond de 50 vogels); het lijkt erop dat vanuit de breek regelmatig rooftochten worden ondernomen naar de Wilmkebreekpolder.

We zien vandaag bij de telling in totaal 7 Grutto's. Eén vrouwtje zit op het nest met een mannetje in de directe nabijheid. Een tweede vrouwtje zit half en half op het nest met in haar buurt twee mannetjes én een eerste kuiken, dat dicht bij de mannetjes loopt. Verder staat op grote afstand een vrouwtje (in de sloot waar we haar al enkele weken achtereen zien) en loopt een mannetje in het meertje op perceel 'Gele Weidje'. Vorige week zagen we een derde bezet nest, maar op die plek zien we vandaag geen kopje boven het gras uitsteken. Al met al is de situatie dus niet erg duidelijk.
Veel Kieviten hebben inmiddels jongen gekregen. We tellen in totaal 97 adulte vogels, waarvan 21 nog op het nest, en krijgen bij elkaar zo'n 48 kuikens in beeld. Ondanks de plotseling invallende kou aan het begin van de broedperiode en de vele regen daarna is een groot aantal eieren dus gewoon uitgekomen. De kuikens treffen het met het weer, het is droog en niet koud en waarschijnlijk is er inmiddels ook al voldoende te eten (larven en insecten).
De Tureluurs, we zien er 17, hebben nog geen jongen; wel is een aantal paren waarschijnlijk al met broeden begonnen (maar hun in het gras verstopte nesten zien we niet vanaf afstand).
Een tweetal Scholekster-paren lijkt inmiddels al wel een nest te hebben, tamelijk goed zichtbaar vanaf de Landsmeerderdijk. Er lijken in de polder ook enkele Scholeksters bij gekomen te zijn: we tellen er 13, meer dan in voorgaande weken (tenzij we een dubbeltelling gedaan hebben).
Bij het restant van het meertje op perceel 'Gele Weidje' zien we – naast een groepje Kokmeeuwen en enkele Kleine Mantelmeeuwen – ook een tweetal Witgatjes lopen. Ieder jaar strijken in voor- en najaar wel enkele Witgatjes neer, om na korte tijd door te vliegen. In het meertje zwemt ook een paartje Wintertaling; een tweede paartje zien we in een dwarssloot. Het zijn de laatst overgebleven Wintertalingen van de afgelopen winter.

Geelbuikschildpad (foto: Michiel de Goeje, 11 april 2022)

De Bergeenden en Krakeenden zijn nog niet aan het broeden. De Wilde Eend broedt wel maar verliest door predatie vaak snel al zijn kuikens; vandaag zien we geen eend met jongen, maar later, op 24 april, zien we een moedereend met 6 kleine kuikentjes lopen op perceel 'Stuk Achterhuis'. Door de gehele polder lopen inmiddels paren Grauwe Gans met een stoet kuikentjes bij zich. We tellen 108 adulte vogels en zien in totaal meer dan 100 kuikens. Het belooft dus weer een goed ganzenjaar te worden. De twee paren Nijlgans lijken daar vooralsnog niet erg aan bij te dragen.

Bijzondere waarnemingen vandaag zijn de twee Kleine Plevieren (die we al een paar weken achtereen zien) en een drietal prachtig grijsblauw gekleurde Holenduiven. Ook zien we een tweetal Witte Kwikstaarten in fladderende vlucht achter de insecten aanjagen. Op de oever van de kwelsloot langs de dijk ligt de Geelbuikschildpad zich te warmen in de zon (zie foto).

Telling op zondag 1 mei, 14u

De afgelopen week zakte de temperatuur terug naar een voor de tijd van het jaar te lage waarde. Het was vrijwel steeds droog en de wind bleef in de noordhoek. Het waterpeil in de sloten van de polder is nu een paar cm lager dan de gewenste waarde. De bodem van de ondiepe sloten komt daardoor overal in het zicht. Een aanvulling van water vanuit de hogere Waterlandse Boezem zou welkom zijn.

Gisteren, op 30 april, hebben we een groepje belangstellende buurtgenoten met kinderen uitgelegd hoe we de vogeltellingen uitvoeren. Met gebruik van de opgestelde telescopen kon men vanaf de kade langs 'Klein Kadoelen' zelf waarnemingen doen. Daarbij werd een leuke ontdekking gedaan: dichtbij liep in de slootkant een Witgat, die driftig op zoek was naar lekkere hapjes. Ook kon men zien hoe de natuur te werk gaat: een Zwarte Kraai griste vanaf perceel 'Kleine Stukje' een Kievit-kuiken weg en vloog, achtervolgd door een groep woedende Kievit-ouders, naar een nabijgelegen tuin om het beestje daar op te peuzelen.

Vogels kijken vanaf de kade bij 'Klein Kadoelen' (foto: Pieter Divendal, 30 april 2022)

Die Zwarte Kraaien worden overigens een serieuze bedreiging voor de Kieviten. Ook vandaag, op de 7e teldag van het broedseizoen, zien we een kraai vanaf perceel 'Kleine Stukje' wegvliegen met een Kievit-kuiken in zijn bek. En dat gebeurt regelmatig. Het lijkt erop dat een flink aantal kraaien zich heeft gespecialiseerd in het roven van de kuikens. Ze zitten op verschillende plaatsen rond de plek waar kuikens lopen; een paar kraaien trekken de aandacht van de ouders en leiden ze af, waarna een onbezorgd rondlopend kuiken een gemakkelijke prooi wordt voor één van de andere, wachtende kraaien. We moeten helaas constateren dat een aantal adulte Kieviten al uit de polder is

weggetrokken na het mislukken van hun broedsel, en dat van de kuikens die we vorige week nog zagen, er inmiddels veel verdwenen zijn.

Tijdens de telling vandaag is het half bewolkt, ligt de temperatuur rond de 14°C en staat er een zwakke noordelijke wind.

De resultaten van de telling zijn als volgt:

Kievit 83; n = 13; j = 35	Krakeend 16	Blauwe Reiger 3	Zwarte Kraai 15
Grutto 7	Wilde Eend 30; j = 8	Aalscholver 1	Kauw 31
Tureluur 11			Ekster 6
Scholekster 10	Wintertaling 2	Witte Kwikstaart 2	
		Kleine Plevier 2	Buizerd 1
Meerkoet 22; n=3; j = 7	Bergeend 15		
Waterhoen 12	Nijlgans 2	Spreeuw ca. 50	Kokmeeuw 1
Watersnip 4	Grauwe Gans 142; j = 155	Houtduif ca. 30	Kleine Mantelmeeuw 6
Witgat 1 (op 30 april)			

Opm.: n = bezet nest; j = jong

Andere waarnemingen deze week: Op 24 april wordt in een tuin aan de Kadoelenweg gezien dat de pas uitgekomen jongen van de Koolmees worden gevoerd; in een andere tuin zijn jonge Merels uit het ei gekropen en zitten Tortelduiven op het nest (de roofzuchtige Eksters worden angstvallig in de gaten gehouden); de nestelpogingen van de Ooievaars in de Plataan aan het begin van de Kadoelenweg lijken nu serieus te worden: er worden takken aangevoerd en beide vogels worden regelmatig samen op het nest gezien; op 26 april wordt een dood vrouwtje Wilde Eend opgemerkt in een sloot; op 27 april wordt een rode kat gezien op perceel ‘Molenstuk’ (die kat loopt vaak vrij rond in de tuinen en in de polder); ’s nachts fotografeert de bewegingscamera een donkere kat op perceel ‘Hofstee’; de eerste Boerenzwaluw wordt boven de polder gezien; op 30 april en 1 mei worden op verschillende percelen actieve Grutto’s zonder jongen gezien; veelvuldig wordt waargenomen dat de Kieviten hun kuikens moeten verdedigen tegen de aanvallen van de Zwarte Kraaien.

Vandaag, op de teldag, zien we in totaal 7 adulte Grutto’s (4 vrouw, 3 man). Geen enkele eerdere nestplaats lijkt meer bezet en ook het enige jong van vorige week is verdwenen. We horen nu wel regelmatig het geluid van de mannetjes, wanneer die hoog in de lucht hun luide grrrutto-roep laten horen, een teken dat na de verloren gegane eerste broedsels alweer gedacht wordt aan een tweede poging.
Afgelopen week zijn enkele Kievit-nesten uitgekomen (we zien nu nog 13 bezette nesten, vorige week 21). Maar het aantal kuikens dat we in beeld krijgen is minder dan vorige week; de uitval door predatie lijkt erg hoog te zijn dit jaar.
De Tureluurs lijken inmiddels ook merendeels op het nest te zitten: we zien voornamelijk eenlingen rondlopen, weinig paartjes. De Scholeksters zien we wel nog voornamelijk paarsgewijs; vorige week dachten we twee nesten te hebben ontdekt, maar die plaatsen zijn vandaag verlaten.

Bij de Meerkoeten zien we de eerste kuikentjes zwemmen. Ook zien we een Wilde Eend moeder met kuikens. Bij Bergeenden en Krakeenden zijn nog geen nakomelingen. De Waterhoenen lijken met hun eerste broedpogingen nog geen succes te hebben gehad. De Grauwe Gans daarentegen, is zoals ieder jaar weer bijzonder productief: we tellen op een totaal van 142 adulte ganzen 155 kuikens (waarbij we er waarschijnlijk nog een aantal over het hoofd hebben gezien). Die kuikens groeien onstuimig: bij de eerste kuikens van dit jaar beginnen de grote slagpennen van de veren in staart en vleugels al zichtbaar te worden. Op onderstaande foto is ook goed het verschil in grootte te zien tussen de vroege en de wat latere kuikens. Veel van de ganzenkuikens zijn inmiddels zo groot dat ze niet meer als prooi kunnen dienen voor de Kleine Mantelmeeuwen en de Zwarte Kraaien.

Grauwe Gans: het verschil in grootte tussen vroege en latere kuikens is goed te zien (foto: bewegingscamera, 25 april 2022)

De twee Kleine Plevieren zijn nog steeds in de polder. Ook zien we twee Witte Kwikstaarten en een groot aantal Houtduiven en Spreeuwen. Die laatsten zijn nu massaal aan het broeden geslagen onder de dakpannen van de huizen rond de polder.
Aan de rand van de polder cirkelt een Buizerd hoog in de lucht.

Telling op zaterdag 7 mei, 14u

De afgelopen week ging de temperatuur geleidelijk omhoog. Er viel vrijwel geen spat regen. De droogte van de laatste weken begint overal zichtbaar te worden en voor de landbouw langzamerhand een probleem te vormen. De weidevogels kunnen in de uitdrogende bovenlaag van de grond steeds moeilijker voedsel vinden (de wurmpjes kruipen dieper de grond in en de bodem wordt hard). In de Wilmkebreekpolder is het water in de sloten inmiddels, na een verzoek van boer Harry aan het hoogheemraadschap HHNK, flink bijgevuld. Het slootpeil staat nu wat hoger dan het normale hoogste waterpeil. Het water zal langzaam binnendringen in de bodem waardoor uiteindelijk ook de grondwaterstand weer wat hoger wordt. De grassen en kruiden zullen daar van profiteren.

Tijdens de telling vandaag is het half bewolkt, ligt de temperatuur rond de 16°C en staat er een zwakke noordelijke wind. De resultaten van de telling zijn als volgt:

Kievit 66; n = 5; j = 16	Krakeend 20	Blauwe Reiger 2	Zwarte Kraai 18
Grutto 4	Wilde Eend 18		Kauw 24
Tureluur 14; j = 4			Ekster 8
Scholekster 6	Knobbelzwaan 1	Witte Kwikstaart 3	
		Boerenzwaluw 2	
Meerkoet 22; n=3; j = 7	Bergeend 17		
Waterhoen 11	Nijlgans 6; j = 3	Spreeuw ca. 30	
Watersnip 1	Grauwe Gans 158; j = ca 175	Houtduif 26	Kleine Mantelmeeuw 2

Opm.: n = bezet nest; j = jong

Andere waarnemingen deze week: Op 1 mei worden verschillende ruziënde Grutto's waargenomen; op perceel 'Gele Weidje' wordt een Kievit gezien met vier piepkleine kuikentjes; op foto's van 2 mei is te zien dat het Fluitenkruid op het dijktalud volop in bloei begint te komen; dicht bij de dijk worden

Grutto's en Tureluurs gezien; op 4 mei wordt het vrouwtje van het paar Ooievaars van de Kadoelenweg gezien op perceel 'Grote Schouwstuk' (het vrouwtje is herkenbaar aan de vuile veren); op perceel 'Stuk Achterhuis' loopt het Nijlganzenpaar, dat hier zijn vaste plekje heeft, met vier kleine kuikentjes; boven de huizen aan de Kadoelenweg vliegt een groepje van vier Gierzwaluwen rond: ze zijn van ver te herkennen aan hun luide, hoge schreeuwroep; op 5 mei wordt een paring gezien van een Grutto-stel; rond de huizen aan de Kadoelenweg vliegt een grote groep Huismussen rond met een tiental pas uitgevlogen jongen; in de poldersloten is op veel plaatsen beweging in het water te zien en komen dikke vissenruggen boven water: het is paaitijd voor de Karpers (herkenbaar aan de grote lengte van de rugvin); op 6 mei wordt het mannetje van het Ooievaars-paar gezien op percelen 'Weidstuk' en 'Achterdijk', druk bezig met het verzamelen van nestmateriaal; op 7 mei worden rupsen van de Kleine Vos gefotografeerd op Brandnetels bij perceel 'Zanddijkje'.

Nijlganzenpaar met vier kuikens (foto: bewegingscamera, 3 mei 2022)

We zien vandaag, op de teldag, in totaal vier Grutto's lopen, alle zonder jongen. Waarschijnlijk zal in ieder geval één stel weer opnieuw beginnen met broeden, afgaande op de paringen van de afgelopen week. Op 9 mei ziet een buurtgenoot tot onze vreugde een Grutto-paar met vier kuikens op perceel 'Kleine Schouwstuk'. Dit is het stel waarbij we éénmaal, op 16 april, gezien hebben dat het mannetje naar het nest liep, ging zitten en daarna vanaf afstand vrijwel onzichtbaar was. Waarschijnlijk zijn de eieren pas uitgekomen.

Het broedseizoen van de Kieviten dreigt dramatisch af te lopen. We zien vandaag nog 66 adulte Kieviten (waarvan 5 op een nest), al veel minder dan vorige week (toen 83) en de week daarvoor (toen 97). De Kieviten verliezen hun kuikens als gevolg van een sterke predatie door Zwarte Kraai, Kauw en andere vliegende rovers zoals Kleine Mantelmeeuw en Ekster. De Kieviten die hun kuikens hebben verloren, trekken weg omdat ze de polder op dit moment klaarblijkelijk niet meer aantrekkelijk genoeg vinden om opnieuw met broeden te beginnen. Mogelijk draagt de droogte en als gevolg daarvan harde bodem, ook bij aan de sterfte van de kuikens: de kuikens vinden minder te eten, maar ook de kraaiachtigen kunnen minder eten vinden in de bodem en zijn daardoor al snel geneigd zich op de kwetsbare kuikens te richten. Vanaf de Landsmeerderdijk zien we hoe vrij kort na elkaar twee kleine kuikentjes van de Tureluur worden weggegrist (het Tureluur-paar had er drie), eerst één door een Kauw en daarna een tweede door een Zwarte Kraai. Voor de kuikens van de Tureluurs is het nu moeilijk omdat ze zich niet goed kunnen verschuilen in het gras. De groei in de hooilanden, waar is gebroed, is achtergebleven vergeleken met de percelen dichter bij de huizen. Boer Harry denkt dat het grote aantal Grauwe Ganzen hier verantwoordelijk voor is.

In de polder zien we twee paartjes Scholekster en twee ‘losse’ Scholeksters. Waarschijnlijk zitten de partners van deze twee Scholeksters verstopt tussen de hoge begroeiing op hun nest.

Bij de watervogels zien we alleen bij de Meerkoeten in totaal zeven kuikens (even veel als vorige week, maar waarschijnlijk zijn het niet dezelfde kuikens). De Waterhoenen die midden tussen de Kieviten hebben gebroed, zijn hun eieren of hun kuikens kwijt geraakt. Waarschijnlijk is hun oude strategie om verstopt tussen de oeverplanten een nest te maken, beter.
De Krakeenden en Bergeenden zijn nog zonder jongen. Van de Wilde Eend zien we vooral de mannetjes langs de slootkanten zitten dommelen; dit zou er op kunnen wijzen dat de vrouwtjes aan het broeden zijn. Er zwemt ook weer eens een Knobbelzwaan in de poldersloten.
Het Nijlganzenpaar dat al geruime tijd op perceel ‘Stuk Achterhuis’ werd gezien, blijkt vier eieren te hebben uitgebroed. De bewegingscamera legt dit op 3 mei vast. Vandaag zien we dit Nijlganzenpaar nog met drie kuikens lopen. De twee andere Nijlganzenparen in de polder hebben (nog) geen jongen.
De Grauwe Ganzen zijn voor zover we kunnen zien, klaar met broeden. We tellen vandaag in totaal 158 adulte vogels met daarbij een grote schare aan kuikens van verschillende grootte (het aantal kuikens ligt ruwweg tussen 150 en 200). De ganzen beginnen zich al te verzamelen waardoor er een grote crèche wordt gevormd.

De twee Kleine Plevieren zijn waarschijnlijk verder getrokken; we zien ze vandaag niet meer. Wel fladdert een drietal Witte Kwikstaarten achter de insecten aan, mogelijk een oudervogel met twee jongen. We hebben geen idee waar ze dan hun nest hebben gebouwd. Boven de polder vliegen twee Boerenzwaluwen. Er staat ook nog een laatste Watersnip in de oever van één van de poldersloten.

Telling op zaterdag 14 mei, 14u

De afgelopen week is er opnieuw geen regen gevallen. Hoewel het slootpeil in de Wilmkebreek-polder sinds ruim een week iets boven het normale hoogste waterpeil (het bewakingspeil) staat, is de bodem nog steeds erg droog en hard. Volgende week zal de temperatuur naar verwachting eerst stijgen; in de 2e helft van de week wordt afkoeling met flinke onweersbuien verwacht. Hopelijk valt er ook in de polder veel regen.

Tijdens de telling vandaag is het zonnig, ligt de temperatuur rond de 20°C en staat er een zwakke westelijke wind. De resultaten van de telling zijn als volgt:

Kievit 66; n = 24; j = 2	Krakeend 16	Blauwe Reiger 2	Zwarte Kraai 14
Grutto 6; j = ?	Wilde Eend 15		Kauw 19
Tureluur 7			Ekster 8
Scholekster 6		Boerenzwaluw 2	
	Bergeend 17		
Meerkoet 12	Nijlgans 3; j = 3	Spreeuw ca. 30	
Waterhoen 7; n = 1	Grauwe Gans 126; j = 152	Houtduif ca. 30	Kleine Mantelmeeuw 3

Opm.: n = bezet nest; j = jong

Andere waarnemingen deze week: Op 8 mei wordt door een buurtgenoot op perceel ‘Kleine Schouwstuk’ één Kievit-jong gezien, dat al kan vliegen (de Kievit-kuikens zijn na ca. 8 weken vliegvlug); op 9 mei meldt dezelfde buurtgenoot dat op perceel ‘Kleine Schouwstuk’ een Grutto-paar loopt met vier kleine kuikens; op 11 mei worden twee Visdiefjes waargenomen op een hek naast de centrale langssloot; op 15 mei wordt een zwarte kat gezien op perceel ‘2e Molenstuk’; op 16 mei wordt een filmpje gemaakt van het nestelende Ooievaars-paar in de Plataan aan het begin van de Kadoelenweg op het moment dat het paar bezoek krijgt van een ander Ooievaars-paar; in de tuin van een huis aan het Wilmkebreekpad wordt een Paapje gefotografeerd (een unicum; deze soort is volgens de website www.waarneming.nl nog niet eerder waargenomen in de polder en de directe

omgeving); in dezelfde tuin wordt een Grote Bonte Specht gefotografeerd; deze wordt later ook in een tuin aan de Kadoelenweg gezien.

Paapje (foto: Martie Vink, 16 mei 2022)

Vandaag, op de teldag, zien we 4 ‘losse’ Grutto’s (zonder jongen) en een Grutto-paar bij de middensloot dat zeer waakzaam is en de zich daar opdringende Zwarte Kraaien fel verjaagt. Het is duidelijk dat dit paar één of meer kuikens te verdedigen heeft. Die kuikens zijn in de zachte slootkant waarschijnlijk naar voedsel aan het zoeken. Vanaf onze standplaats op de Landsmeerderdijk kunnen we ze niet zien. Dit Grutto-paar is afgelopen week, op 9 mei, voor het eerst met 4 kuikens gezien.

We tellen in totaal 66 adulte Kieviten (evenveel als vorige week). Het lijkt erop dat een groot deel van de nu nog in de polder aanwezige Kievit-populatie aan een tweede legsel is begonnen (na het teloor gaan van het eerste broedsel), want we zien in totaal 24 vogels op het nest zitten. We krijgen slechts 2 kuikens in beeld; veel kuikens van de eerste broedpoging zijn in de afgelopen tijd gepredeerd door de kraaiachtigen of door de honger omgekomen (door de grote droogte is het voedselaanbod gering).
Bij de Tureluurs (we zien 7 adulte vogels) krijgen we geen jongen in beeld. Er zijn nog 6 Scholeksters in de polder maar het is onduidelijk of deze opvallende vogels met hun lange rode snavel, met succes gebroed hebben. Wanneer er, verstopt tussen de hoge planten, jonge Scholeksters zijn zullen die het zwaar hebben, want de oudervogels voeren de jongen met wurmen e.d., die op dit moment moeilijk te vinden zijn in de harde bodem.

Bij de Meerkoeten en Waterhoenen zien we geen kuikens meer; wel is een Waterhoen opnieuw met een nest begonnen. Krakeenden en Bergeenden zijn nog zonder jongen.
Het Nijlganzen-paar heeft zijn 3 kuikens nog steeds weten te behouden; de ouders zijn bijzonder alert en waakzaam. Op een andere plaats loopt een ‘losse’ Nijlgans; is de partner aan het broeden?
De Grauwe Ganzen lijken het voor de bescherming van de kuikens vooral van de massa te moeten hebben; ze krijgen zeer veel nakomelingen (we tellen bij 126 adulte vogels in totaal 152 kuikens) en na enige tijd verzamelen de ouders hun jongen in een grote crèche.
De Witte Kwikstaarten zien we vandaag niet; wel zien we een tweetal foeragerende Boerenzwaluwen boven de polder. De Watersnippen zijn nu, na een lang winterverblijf, allemaal verder getrokken naar hun broedgebieden.

Ooievaars-paar van de Kadoelenweg krijgt bezoek van een ander paar Ooievaars (foto: Harald Hooghiemstra, 16 mei 2022)

Telling op maandag 23 mei, 13u

Eindelijk is er de afgelopen dagen dan toch een flinke hoeveelheid regen op de droge grond in de Wilmkebreekpolder gevallen. De kleiige bodem begon al grote droogtescheuren te vertonen. Zelfs in perceel 'Grote Schouwstuk' waar de bovenlaag van de bodem bestaat uit veen, waren die scheuren te zien. De regen is gelukkig niet in de vorm van kortdurende hevige onweersbuien neergekomen. Bij langer durende buien met een geringere intensiteit dringt het regenwater beter in de bodem door. Het gras en ook de kruiden lijken op de regen te hebben gewacht: plotseling schieten alle planten de grond uit. Over de hooilandpercelen ligt inmiddels een gele gloed van de in bloei gekomen Grote Ratelaar. De hogere begroeiing maakt waarneming van de vogels en hun kuikens vanaf de Landsmeerderdijk wel een stuk moeilijker.

De door HHNK ingehuurde schapen die de afgelopen week de planten op het dijktalud en de benedenberm hebben afgegraasd, zijn weer naar een andere plek verplaatst. Een Kleine Vos (vlinder) zit op de afgebeten stengels van de Brandnetel.
Nu de grasgroei doorzet hebben de schapen in de polder met hun lammeren het goed naar de zin. Vooral de lammetjes vermaken zich prima met elkaar.

Tijdens de telling vandaag is het zonnig, ligt de temperatuur rond de 20°C en staat er een zwakke westelijke wind. De resultaten van de telling zijn als volgt:

Kievit 45; n = 11; j = 2	Krakeend 14	Blauwe Reiger 2	Zwarte Kraai 11
Grutto 5; j = ?	Wilde Eend 33; j = 15		Kauw 22
Tureluur 12; j = 2? (min. 1)			Ekster 6
Scholekster 13		Gierzwaluw 3	
	Bergeend 17; j = 16		
Meerkoet 17; j = 1	Nijlgans 6; j = 3		
Waterhoen 10	Grauwe Gans 123; j = 216	Houtduif 26	

Opm.: n = bezet nest; j = jong

Speelse lammetjes (foto: bewegingscamera, 17 mei 2022)

Andere waarnemingen deze week: Op 20 mei worden in een tuin aan de Kadoelenweg veel Huismussen met jongen gezien, een groep van in totaal 25-30 vogels; ze komen hier regelmatig langs om zich te goed te doen aan het vogelzaad in de silo; ook vliegen er Koolmezen met jongen; op 21 mei wordt in een tuin aan de Stoombootweg een Bergeend gezien met 6 pas uit het ei gekropen kuikens; ze worden belangstellend gevolgd door een paar Huiskatten maar weten ongedeerd de polder te bereiken; op 22 mei maakt een buurtgenoot enkele foto's van een Wilde Eend met kuikens.

Vandaag, op de teldag, krijgen we 5 Grutto's te zien: een slapend vrouwtje op perceel 'Weidstuk', een actief paar foeragerend in de slootkanten bij perceel 'Rijstuk', en een paar langs de middensloot op perceel 'Kleine Schouwstuk'. Dit paar is niet erg waakzaam: het mannetje staat met zijn kop in de veren op een paaltje en het vrouwtje zoekt voedsel in de slootkant. We krijgen geen jonge Grutto's in beeld. Het lijkt erop dat de vier kuikens van vorige week òf diep verstopt zitten òf verdwenen zijn.
We tellen in totaal 45 adulte Kieviten (vorige week 66), waarvan 11 (vorige week 24) op een nest. Mogelijk hebben we door de langere begroeiing enkele nesten gemist, maar de tendens is duidelijk: het aantal Kieviten in de polder neemt met het vorderen van het seizoen gestaag af. Verrassend is wel dat we twee piepkleine Kievit-kuikens zien lopen in een greppel van perceel 'Bouwland'. Er zitten hier vaak Zwarte Kraaien en Kauwen, dus het is de vraag hoe lang deze kuikens zullen overleven.
We zien vandaag meer Tureluurs dan vorige week (nu 12, vorige week 7). Ook lijken bij minimaal 3 Tureluur-paren kuikens in het hoge gras te lopen. Bij het repareren van het schrikdraad langs perceel 'Kleine Schouwstuk' deze week zagen we daar een alarmerend paar, waarschijnlijk met jongen, voor ons weg vliegen.
Er zijn vandaag veel Scholeksters in de polder, bijna allemaal paren. Maar we zien geen kuikens.

De vrouwtjes van de Wilde Eend hebben wel kuikens; we zien één moedereend met 9 kuikens en een tweede moedereend met 6 kuikens. De Krakeenden-paren lijken geen haast te maken met broeden. De mannetjes beginnen al de mooie veren van het prachtkleed al te verliezen.
Er zijn nog steeds veel Meerkoeten in de polder; we zien er in totaal 17 en bij één stel zwemt een jong. Waterhoenen zijn er ook, maar tot nu toe lijken alle broedpogingen van dit kleine 'kipje' op een mislukking te zijn uitgedraaid.

Waakzame Kievit (foto: bewegingscamera, 26 mei 2022)

In de middensloot zwemt het eerste Bergeenden-paar van dit seizoen met kuikens; het zijn er 6. Waarschijnlijk is dit het paar dat de afgelopen week door een buurtgenoot in de tuin werd gezien. Van een andere buurtgenoot horen we dat een Bergeenden-paar met 10 kuikens op Zijkanaal I zwemt. Hopelijk klimmen ze de dijk over naar de polder: de foerageercondities zijn hier beter.
Bij de Grauwe Gans tellen we het hoge aantal van 216 kuikens op 123 adulte vogels. De meeste jongen zijn al behoorlijk groot, maar er lopen ook wat late, veel kleinere kuikentjes tussen. De ganzen hebben zich in een aantal grote groepen verzameld. Het Nijlganzen-paar heeft nog steeds 3 jongen.

Boven de polder vliegt een drietal Gierzwaluwen. Vandaag geen spoor van Witte Kwikstaarten en Boerenzwaluwen.

Telling op maandag 30 mei, 14:30u

De afgelopen week is er regelmatig een bui(tje) gevallen, waardoor de plantengroei in de polder nu goed op gang is gekomen. De middagtemperatuur is geleidelijk omlaag gegaan naar een waarde die ondergemiddeld is voor de tijd van het jaar. Desondanks komen er wel steeds meer insecten tevoorschijn (goed voor de vogelkuikens). De Grote Ratelaar bloeit uitbundig in alle hooiland-percelen. Op perceel ‘Grote Schouwstuk’ beginnen de eerste Rietorchissen in bloei te komen. Het Goudknopje (een laag, geelbloeiend plantje) laat zich ook weer zien in één van de greppels van perceel ‘Rijstuk’.

Tijdens de telling vandaag is het geheel bewolkt, ligt de temperatuur rond de 15°C en staat er een zwakke noordwestelijke wind. De resultaten van de telling zijn als volgt:

Kievit 29; n = 4	Krakeend 20	Blauwe Reiger 2	Zwarte Kraai 12
Grutto 4; j = ?	Wilde Eend 18; j = 5	Ooievaar1	Kauw 16
Tureluur 11; j = ?			Ekster 2
Scholekster 5	Aalscholver 1	Boerenzwaluw 1	
	Bergeend 7; j = 12		
Meerkoet 12	Nijlgans 2; j = 3	Spreeuw ca. 30, veel jongen	
Waterhoen 9	Grauwe Gans 153; j = 228	Houtduif ca. 20	

Opm.: n = bezet nest; j = jong

Boven het talud van de Landsmeerderdijk vliegen twee Kleine Vossen. Andere waarnemingen deze week: Op 25 mei wordt een zeer grote groep (een paar honderd) Aalscholvers gezien boven de polder; ze cirkelen een beetje rond en gaan dan verder noordwaarts, richting Waterland; het is onduidelijk wat de groep bewogen heeft om massaal op de wieken te gaan; de gehele week worden er waarnemingen gedaan van Kieviten, Grutto's en Tureluurs die Zwarte Kraaien en Kauwen verjagen, kennelijk zijn er nog eieren en kuikens te verdedigen.

Vandaag, op de teldag, zien we in totaal 4 Grutto's. Eén Grutto probeert minutenlang een opdringerige Zwarte Kraai te verjagen bij de middensloot, maar slaagt daar niet echt in. Dit fanatieke gedrag van de Grutto kan maar één ding betekenen: er lopen Grutto-kuikens langs de oever. We krijgen die kuikens overigens niet in beeld.
We tellen 29 Kieviten, waarvan 4 op een nest; dit is aanzienlijk minder dan vorige week, toen zagen we nog 45 Kieviten, waarvan 11 op het nest. We krijgen geen enkel kuiken in de kijker. Door de hoog opgaande Grote Ratelaar zien we mogelijk een paar vogels over het hoofd, maar het is wel duidelijk dat de polder leeg begint te lopen. Gisteren zagen we tijdens een wandeling in het nabije Waterland enkele Kieviten in een kruidenrijk weiland met nog niet al te hoog gras; dit weiland is enige tijd geleden beweid geweest. Eén Kievit zat op een nest. Mogelijk gaat het hier om Kieviten die hier een tweede broedpoging wagen nadat ze weggetrokken zijn uit de Wilmkebreekpolder.
We zien vandaag in totaal 11 Tureluurs, bijna allemaal foeragerend op de oevers van de dwarssloten. We krijgen geen Tureluur-kuikens in beeld.
Het aantal Scholeksters in de polder is inmiddels flink afgenomen. We zien nog één paartje, dat gedrag vertoont alsof er jongen in de buurt verstopt zitten. Later in de middag vliegen er 3 Scholeksters luid roepend over onze hoofden, terug naar de polder.

Grote groep Aalscholvers op weg naar Waterland (foto: Pieter Divendal, 25 mei 2022)

Van alle watervogels lijken de Krakeenden het geduldigst te zijn: ze zwemmen en lopen nog steeds paarsgewijs in de polder. Maar mogelijk hebben sommige vrouwtjes toch al een nest gemaakt in de hoog opgaande (oever)begroeiing. Er zwemmen vandaag 2 vrouwtjes Wilde Eend met in totaal 5 kuikens. We zien een paartje Bergeend met 10 kuikens (overgestoken naar de polder vanuit Zijkanaal I, waar vorige week een paar met 10 jongen werd gezien?), en een tweede paar met 2 en mogelijk meer kuikens (ze zwemmen deels uit het zicht). Het totale aantal Bergeenden in de polder (7 adulte vogels) is overigens lager dan in de afgelopen weken. Het aantal Meerkoeten en Waterhoenen begint ook af te nemen. Ze zijn tot nu toe niet erg succesvol geweest met de voortplanting.

Eén van de twee broedende Ooievaars van de Kadoelenweg vliegt in lengterichting over de polder. Het is het vrouwtje (herkenbaar aan haar smerige buikveren). Er lijken bij de Ooievaars nog geen jongen uit het ei gekropen te zijn.
Boven de polder foerageert een enkele Boerenzwaluw. Ook vliegt er een Aalscholver over, die even later in de middensloot landt. Op veel plaatsen scharrelen Spreeuwen rond met hun pas uitgevlogen, bewegelijke jongen. Luid roepend proberen ze bij vader of moeder een insect of wurmpje af te troggelen.

Telling op zaterdag 4 juni, 14u

Na de koude dagen aan het begin van de afgelopen week is de temperatuur geleidelijk omhoog gegaan naar een ongeveer normale waarde voor de tijd van het jaar. Er is niet veel regen meer gevallen. Wel stond er steeds een flinke wind vanuit noordelijke richting. Op perceel 'Grote Schouwstuk' staan de Rietorchissen nu volop in bloei en op alle hooilandpercelen bloeit de Grote Ratelaar uitbundig. Vanaf de Landsmeerderdijk zijn de vogels door de opgaande begroeiing minder goed te zien. Maar de Kieviten die op de uitkijk staan, willen ruim uitzicht en zijn daarom vooral te vinden langs de drainage-greppels waar de begroeiing nog lekker laag is; ze laten zich daardoor toch goed tellen. De kwelsloot langs de dijk begint dicht te groeien met flap, een draadalg die het water in de zone nabij het wateroppervlak geheel doorwoekert met een fijn, dichtvertakt netwerk van groene sliertjes. Hierdoor krijgt al het andere aquatische leven het moeilijk. De reden voor deze uitbundige algengroei in de kwelsloot is niet duidelijk; mogelijk zijn bij de baggerwerkzaamheden vorig jaar zomer veel meststoffen (fosfaten) vrij gekomen. De Geelbuikschildpad, die vandaag op de oever van de kwelsloot ligt te dommelen, heeft er wellicht hinder van bij het zwemmen.

Tijdens de telling vandaag is het bewolkt, maar de zon laat zich ook af en toe zien. De temperatuur ligt rond de 20°C en er staat een krachtige noordoostelijke wind. De resultaten van de telling zijn als volgt:

Kievit 26; n = 2; j = 1	Krakeend 15; j = 10	Blauwe Reiger 4	Zwarte Kraai 12
Grutto 0 !	Wilde Eend 5; j = 1		Kauw 14
Tureluur 8; j = 2			Ekster 2
Scholekster 5	Aalscholver ca. 20 (in de lucht)		
	Bergeend 6; j = 16		
Meerkoet 6	Nijlgans 2; j = 3?		Kleine Mantelmeeuw 2
Waterhoen 3	Grauwe Gans ca. 150; j = ca. 230		

Opm.: n = bezet nest; j = jong; a = adult

Andere waarnemingen deze week: Op 29 mei meldt een buurtgenoot dat in zijn tuin aan de Kadoelenweg jonge Koolmezen zijn uitgevlogen, dat de Merel jongen heeft, de Winterkoning aan een 2e nest is begonnen en bij de overburen de jongen van de Grote Bonte Specht zijn uitgevlogen; diezelfde buurtgenoot ziet op 31 mei een groep van ca. 30 Staartmezen in zijn tuin; in een tuin aan de Kadoelenweg komt iedere dag een groep van 25 à 30 Huismussen (met veel jongen) langs om te eten van het zaad in de zaadsilo; door een buurtgenoot van de Stoombootweg wordt op 2 juni gemeld dat Grutto's op perceel 'Kleine Schouwstuk' actief de kraaien verjagen.

Vandaag, op de teldag, zien we echter geen Grutto's meer. Vandaag zouden de jonge Grutto's, die de afgelopen weken fanatiek werden beschermd door een ouderpaar, ca. 4 weken oud zijn geweest en mogelijk al enigszins vliegvlug. Maar of ze al met de ouders mee zouden kunnen vliegen, de polder uit, is evenwel de vraag. Hebben de Grutto-jongen het gered?
Het aantal Kieviten in de polder is nog ongeveer even groot als vorige week (26 om 29). Ze zijn alert en houden de boel scherp in de gaten; wanneer kraaiachtigen in de buurt komen jagen ze die onmiddellijk weg. Het lijkt er op dat de predatiedruk wat afneemt, mogelijk kunnen de kraaien

intussen voldoende ander voedsel vinden. Zo heeft de bewegingscamera bij perceel ‘Hofstee’ foto’s gemaakt van kraaien die een kadaver van een jonge Grauwe Gans aanvreten.

Zwarte Kraai eet van een kadaver van een halfwas jong van de Grauwe Gans (foto: bewegingscamera, 1 juni 2022)

Op perceel ‘Stuk Achterhuis’ loopt vandaag een bijna volgroeid Kievit-jong; dit moet een overlever van de eerste broedperiode zijn. Er zitten ook nog twee Kieviten op het nest.
We zien op verschillende plaatsen Tureluurs foerageren in de ondiepe dwarssloten. Bij één stel lopen twee al bijna volgroeide jongen. Goed om te zien dat die Tureluurs het gered hebben. Het totale aantal Tureluurs in de polder is inmiddels wel gedaald (we zien vandaag 8 adulte vogels). Dit geldt ook voor de Scholeksters: begonnen we het seizoen met vijf broedparen, vandaag zien we nog maar 5 adulte vogels, en geen enkel jong. In het nabije Waterland, net buiten de ring, zit overigens wel een flinke groep Scholeksters (we zagen 8 adulte vogels op 5 juni) en ook een groot aantal Kieviten (zeker 25 vogels waaronder enkele vliegvlugge jongen). Waarschijnlijk zitten hier ook vogels tussen die afkomstig zijn uit de Wilmkebreekpolder.

Het aantal Meerkoeten en Waterhoenen in de polder loopt gestaag terug. We ontdekken geen jongen bij de oudervogels. Wel hebben vandaag 2 vrouwtjes Krakeend jongen bij zich, elk 5. Die Krakeenden hebben gewacht met broeden totdat de begroeiing hoog genoeg was om een nest in te kunnen verstoppen. De Wilde Eend vertoont zich ook regelmatig met jongen (vandaag zien we een moedereend met één jong), maar vaak ‘verdwijnen’ de kuikens voordat ze volgroeid zijn. De bewegingscamera bij perceel ‘Hofstee’ heeft de afgelopen week tweemaal een vrouwtje Wilde Eend gefotografeerd, één vrouwtje met één jong en een tweede vrouwtje met twee jongen. De camera heeft deze week overigens ook een Bergeend met 6 kleine kuikens op de foto gezet. Vandaag zien we een tweede Bergeend-paar met in totaal 10 jongen.

Het Nijlganzen-paar is nog in de polder maar vanwege de hoge begroeiing kunnen we niet zien of de 3 jongen nog leven. De vele jongen van de Grauwe Gans hebben zich met ouders, ooms en tantes in twee grote groepen verzameld en groeien als kool; een groot deel van de jongen heeft al bijna volledig ontwikkelde vleugels met lange vliegpennen en begint de eerste vliegoefeningen te doen. Nog even en de eerste jonge ganzen gaan met hun ouders de polder verlaten.

Grauwe Gans crèche (foto: bewegingscamera, 1 juni 2022)

Tijdens de telling vliegt een grote groep Aalscholvers (ca. 20) over de polder, maar de groep strijkt niet neer op het water.

Telling op zondag 12 juni, 10u

In de afgelopen week was het lekker voorjaarsweer, met aangename temperaturen en af en toe een buitje. Vandaag, aan het begin van de telling, ligt de temperatuur nog rond de 17°C maar loopt dan op tot ca. 19°C. Er staat een zwakke westelijke wind. In de sloot langs Klein Kadoelen zijn de Brasems aan het paaien; het gaat er wild aan toe. Uit de kwelsloot langs de Landsmeerderdijk komt overal het gekwaak van de groene kikker (Meerkikker). De resultaten van de telling zijn als volgt:

Kievit 32; j = 8+12; n = 2	Krakeend 33 (24 in grote groep)	Blauwe Reiger 5	Zwarte Kraai 8
Grutto 4; j = 1	Wilde Eend 17; j = 2		Kauw 10
Tureluur 11; j = 2		Ooievaar 1	Ekster 1
Scholekster 5	Aalscholver 1		
	Bergeend 8; j = 13	Witte Kwikstaart 1	
Meerkoet 9	Nijlgans 4; j = 3	Boerenzwaluw 6	
Waterhoen 5	Grauwe Gans ca. 250 (a + j)		

Opm.: n = bezet nest; j = jong; a = adult

Andere waarnemingen deze week: Op 5 juni wordt een Bergeenden-paar gezien met 10 kuikens in de sloot tussen percelen '2e Molenstuk' en 'Gele Weidje'; een bewoner van de Stoombootweg stuurt een foto van een bloeiende Rietorchis op perceel 'Grote Schouwstuk'; een andere bewoner van de Stoombootweg hoort op 6 juni veel rumoer boven perceel 'Kleine Schouwstuk': er vliegen 6 Tureluurs, 1 Grutto en 2 Kieviten in de lucht; in een tuin aan de Kadoelenweg wordt de Grote Keizerlibel gefotografeerd, in een tuin aan de Stoombootweg een Oeverlibel; vanaf de Kadoelenweg wordt een waakzaam Grutto-paar gesignaleerd langs de middensloot ter hoogte van perceel 'Anderhalf Morgen'; op 7 juni wordt, net als twee weken geleden, een grote vlucht Aalscholvers gezien van enkele honderden vogels groot op weg naar Waterland; op het vochtige perceel 'Gele Weidje' worden 2 Grutto's met een jong, 1 Tureluur en twee Kievit-paren gezien: een overvliegende Kleine Mantelmeeuw wordt gezamenlijk weggejaagd en even later ondergaat een Zwarte Kraai hetzelfde lot; 's avonds wordt een groep van 7 Gierzwaluwen boven de polder gezien; op 8 juni wordt vanaf de dijk een tweetal Grutto's gezien bij de middensloot ter hoogte van perceel 'Kleine Stukje'; later in de week worden die waakzame Grutto's regelmatig gezien ter hoogte van perceel

‘Anderhalf Morgen’; op 9 juni wordt het Nijlganzenpaar gezien met de 3 inmiddels al vrij grote jongen; in een tuin aan het Jacob Groenplantsoen wordt een Grote Kommazweefvlieg gefotografeerd; op 10 juni komt een grote groep van zo’n 50 Zwarte Kraaien bij elkaar op perceel ‘Molenstuk’; op 11 juni worden verschillende waarnemingen gedaan van een groep van ca. 10 Kieviten die indringers als Zwarte Kraai en Blauwe Reiger verjaagt; uit drone-beelden blijkt op 12 juni dat het Ooievaar-stel aan de Kadoelenweg 2 jongen heeft, wonderlijk eigenlijk dat het gelukt is om de eieren uit te broeden, het takkennest zag er aanvankelijk zeer fragiel en klein uit.

De doorgegeven waarnemingen maken duidelijk dat er in ieder geval 1 Grutto-paar is met één of meer jongen en dat er verschillende Kievit-paren zijn met kleine kuikens.

Bij de telling vandaag krijgen we op perceel ‘Rijstuk’ het betreffende Grutto-paar in beeld: heel even is een ongeveer twee weken oud jong te zien; het verdwijnt weer snel tussen het hoog opgaande gras. In de buurt lopen twee andere adulte Grutto’s (waarvan één foeragerend in een sloot en de ander op het land).
We tellen in totaal 32 adulte Kieviten (6 meer dan vorige week!), verspreid over de hooilandpercelen en de beweide percelen. Op verschillende plaatsen zien we piepkleine kuikens lopen in de greppels; ze lijken niet ouder dan een paar dagen tot een week te zijn. De tweede broedpoging van al deze Kieviten lijkt dus vooralsnog succes op te gaan leveren. Overigens zien we op perceel ‘Gele Weidje’ ook een groep van 12 jonge Kieviten bij elkaar zitten. Ook de eerste broedpoging van een aantal Kievit-paren blijkt dus succesvol te zijn geweest.
Er zijn eveneens nog verschillende Tureluur-stellen in de polder. We tellen in totaal 11 adulte vogels en, foeragerend in de sloot, 2 grote jongen. Kleine Tureluur-kuikens zien we niet in de inmiddels hoog opgaande begroeiing. De Scholeksters, we zien er 5, lijken dit jaar geen jongen meer te krijgen. Wel zien we op perceel ‘Weidstuk’ een Scholekster diep weggedoken, als in broedhouding, op de grond zitten.
Al met al zijn we met deze waarnemingen weer wat positiever gestemd dan in de afgelopen weken!

Waakzame grutto op paal bij middensloot (foto: 9 juni 2022)

Telling op zaterdag 18 juni, 14u

We hebben een droge week met zwakke wind en steeds verder oplopende temperaturen achter de rug. Er staat hier en daar nog wat water in de drainage-greppels, maar dat water verdampt nu snel.

Voor de jonge weidevogels zou het prettig zijn wanneer er een paar flinke buien gaan vallen, want dan blijft de grond rond de greppels lekker zacht en zijn de wurmen beter bereikbaar. Vannacht al worden die buien verwacht en koelt het af naar 'normale' temperaturen.
Vandaag op de teldag, ligt de middagtemperatuur rond de 26°C en er staat een zwakke noordelijke wind. Het is zonnig maar de hoge sluierbewolking wordt gedurende de telling wel dikker. Een Blauwe Reiger koelt zichzelf af door met gespreide vleugels en de borst ondergedompeld in het water te gaan staan. De resultaten van de telling zijn als volgt:

Kievit 17; j = 6+4; n = 1	Krakeend 30; j = 6	Blauwe Reiger 5	Zwarte Kraai 6
Grutto 4; j = 1	Wilde Eend 14; j = 12		Kauw 14
Tureluur 7; j = 4			Ekster 5
Scholekster 1; n = 1			
	Bergeend 8; j = 12	Witte Kwikstaart 1	Visdief 2
Meerkoet 6	Nijlgans 3; j = 3		Kleine Mantelmeeuw 2
Waterhoen 7	Grauwe Gans ca. 150 (a + j)		

Opm.: n = bezet nest; j = jong; a = adult

Andere waarnemingen deze week: Op 13 juni wordt op perceel 'Kleine Stukje' een Kievit-kuiken gezien bij een met water gevulde greppel; bij de manege nabij de IJdoornlaan wordt een Waterhoen gezien met 4 kuikens; op 16 juni wordt een vrouwtje Wilde Eend gezien met 8 kuikens in de sloot bij perceel 'Stuk Achterhuis'; in een gezamenlijke actie jagen 2 Grutto's en 2 Kieviten een tweetal Zwarte Kraaien weg van de middensloot ter hoogte van percelen 'Anderhalf Morgen' en 'Weidstuk'; in een tuin aan de Kadoelenweg wordt een Kolibrie-vlinder gefotografeerd en worden enkele Groene Stinkwantsen gezien; op perceel 'Molenstuk' wordt een Lepelaar waargenomen; deze Lepelaar komt de dagen daarna vaker langs; op het ingestuurde filmpje van de Lepelaar lopen ook het Nijlganzenpaar en hun 3 al grote jongen door het beeld; op 17 juni wordt een groep Gierzwaluwen gezien boven de polder; regelmatig worden deze week de Grutto's gehoord als ze contact onderhouden met het kuiken of wanneer ze een kraai verjagen; inmiddels is ook duidelijk geworden dat de twee kuikens van het Ooievaar-koppel aan de Kadoelenweg het niet hebben gered.

Vandaag zien we het Grutto-paar met een enkel, al flink groot jong lopen langs de sloot tussen percelen 'Weidstuk' en 'Anderhalf Morgen'. Het jong ziet er wat modderig uit, kennelijk loopt hij ook met veel plezier op de slikkige platen in de ondiepe sloot. Na enige tijd voegen de twee andere Grutto's zich bij hen. Meer dan deze vier adulte Grutto's zien we niet.
We tellen vandaag 17 adulte Kieviten en krijgen in totaal 6 kleine kuikens in de kijker, allemaal in de hooilanden. Op perceel 'Gele Weidje' zitten 4 opgeschoten jonge Kieviten van dit jaar. Er zit nog steeds één Kievit op het nest; de eieren zullen waarschijnlijk komende week uitkomen.
We zien in totaal 7 Tureluurs lopen met in hun nabijheid 4 al vrij grote jongen. Deze jongen kunnen vliegen en zijn zelfstandig op zoek naar voedsel in de slootkanten.
De Scholekster die we vorige week diep weggedoken als in broedhouding op de grond zagen zitten, zit nog steeds op dezelfde plaats. Dit is een serieus broedgeval, maar wel erg laat in het seizoen. Andere Scholeksters zien we niet tijdens de telling, maar we weten dat ze regelmatig uitstapjes ondernemen naar het nabije Waterland.

De Waterhoenen in de polder hebben minimaal 1 jong groot weten te krijgen: het jong is gefotografeerd toen het langs de bewegingscamera bij perceel 'Hofstee' liep. Of de Meerkoeten daar ook in zijn geslaagd is twijfelachtig; we hebben geen enkele maal een groot jong gezien. De Wilde Eenden en de Krakeenden slagen daar uiteindelijk wel in, na veel verlies aan kuikens. Ook de Bergeenden krijgen wel jongen groot. Vandaag zien we 8 adulte vogels met in totaal 12 kuikens (er zijn inmiddels wel enkele kuikens gesneuveld).

Jonge Waterhoen (foto: bewegingscamera, 17 juni 2022)

We zien ook weer even een Witte Kwikstaart. Waarschijnlijk hebben de Witte Kwikstaarten ergens in de buurt gebroed, mogelijk onder de dakpannen van een huis. Boven de sloten vliegen twee Visdiefjes. Ook zweven er twee Mantelmeeuwen boven de polder; ze zoeken vooral de sloten af op hun speurtocht naar kleine eendenkuikens.

Het aantal Grauwe Ganzen begint nu gestaag af te nemen. Een flink deel van de vogels dat in de polder heeft gebroed, is inmiddels met vliegende jongen en al de polder uitgetrokken.

Telling op zondag 26 juni, 13u

Na de buien van vorig weekeinde is de middagtemperatuur geleidelijk naar zo'n 30°C opgelopen, maar na een paar buien is het ook weer afgekoeld. De drainage-greppels zijn door die regen wel goed vochtig geworden en op sommige plaatsen gevuld met water. Vandaag op de teldag, ligt de middagtemperatuur rond de 20°C en staat er een zwakke zuidwestelijke wind. Het is geheel bewolkt maar af en toe kan de zon er toch even doorheen piepen. Boven het talud van de Landsmeerderdijk vliegen verschillende vlindersoorten: Kleine Vos, Gehakkelde Aurelia, Bont Zandoogje en Groot Koolwitje. Het talud en de benedenberm van de Landsmeerderdijk zijn na de begrazing door een kudde schapen in mei weer geheel begroeid geraakt, nu voornamelijk door gras. Slechts op enkele plaatsen is de Brandnetel opnieuw opgeschoten. De begrazing door schapen lijkt dus een positief effect te hebben op de vegetatie: minder Fluitenkruid en Brandnetel en meer gras. We zien ook enkele kruiden tussen het gras. De resultaten van de telling zijn als volgt:

Kievit 6; j = 3+3	Krakeend ca. 30 (a + j)	Blauwe Reiger 6	
Grutto 2; j = 1	Wilde Eend 8; j = 21		
Tureluur 2		Lepelaar 1; j = 1	Ekster 8 (a + j)
Scholekster 4; n = 1			
	Bergeend 7; j = 8	Witgat 2	Visdief 1
Meerkoet 12; j = 1	Nijlgans 2; j = 3	Spreeuw ca 100 (a + j)	
Waterhoen 4; j = 1	Grauwe Gans ca. 150 (a + j)	Boerenzwaluw 6; j = 5	

Opm.: n = bezet nest; j = jong; a = adult

Andere waarnemingen deze week: Op 18 juni wordt gemeld dat de Zwanenbloem in de sloten in bloei begint te komen; er worden veel jonge Huismussen gezien in de tuinen aan de Kadoelenweg; op 21 juni wordt waargenomen dat het groepje jonge koeien op perceel 'Achterdijk' een Grauwe

Gans heeft omsingeld; de gans lijkt door de koeien te zijn verwond; op 22 juni worden waakzame Grutto's gezien op perceel 'Kleine Schouwstuk'; op 23 juni wordt gezien dat een Blauwe Reiger het laatste kuiken van een Wilde Eend grijpt en naar binnen slokt; op 23 juni en volgende dagen worden verschillende meldingen gedaan van een Kiekendief die boven het noordwestelijke deel van de polder jaagt: hij wordt steeds fel op zijn huid gezeten door Grutto's, Kieviten en kraaien.

Deze morgen zien we de Kiekendief ook op jacht boven de polder: het is een vrouwtje van de Bruine Kiekendief. In de karakteristieke kiekendievenhouding zweeft zij boven het land en speurt nauwgezet naar een geschikte prooi, zoals een jonge weidevogel. Het wordt haar echter niet gemakkelijk gemaakt: het Grutto-paar dat daar met één jong rond loopt doet steeds uitvallen en wordt daarbij geholpen door een viertal Kieviten, enkele Kauwen en zelfs een Bergeenden-paar dat jongen in de sloot heeft zwemmen. Na enige tijd geeft de Kiekendief het op en wint, al cirkelend, aan hoogte en zweeft de polder uit richting Waterland.

Het jong van de Grutto's is al flink groot: we zien hem langs de sloot staan, waar hij zijn verenpak op orde brengt. Beide ouders staan in de buurt op de uitkijk en houden de kraaien op afstand. Het zal niet lang meer duren voordat het jong kan vliegen.
Het aantal adulte Kieviten in de polder is inmiddels sterk gedaald: we zien er nog 6. Bij die Kieviten krijgen we in totaal 3 kuikens in beeld, ze zijn ca. 2 weken oud. Vorige week zagen we meer oudervogels met kuikens lopen; waarschijnlijk zijn bij deze tweede broedpoging inmiddels ook weer veel kuikens gepredeerd. Op perceel 'Gele Weidje' zitten 3 juveniele Kieviten, van de eerste broedronde.
Er zijn inmiddels ook minder Tureluurs in de polder: we zien er nog 2. De Tureluurs hebben dit jaar, ondanks de sterke predatie, een aantal jongen groot weten te brengen. De Scholeksters, we tellen er 4 vandaag, zijn tot nu toe zonder jongen gebleven; wel zien we opnieuw een Scholekster op het nest zitten. De komende week zouden de eieren uit kunnen komen.

Scholekster (foto: bewegingscamera, 17 juni 2022)

Er komen de laatste tijd steeds meer vrouwtjes Wilde Eend tevoorschijn met kleine kuikentjes. We zien vandaag 4 moedereenden met in totaal 21 kuikens. Het aantal Grauwe Ganzen neemt nu gestaag af: de jongen die inmiddels kunnen vliegen zijn samen met de ouders de wijde wereld ingetrokken, waarschijnlijk voorlopig echter niet verder dan het nabije Waterland.
Vandaag vliegt er een grote groep Boerenzwaluwen boven de polder. Er zitten veel jongen bij; regelmatig gaan die op een rijtje op een hek zitten waar ze door de ouders worden verwend met vers

gevangen insecten. Deze Boerenzwaluwen zijn waarschijnlijk afkomstig van de broedkolonie in de paardenmanege net buiten de ring A10. Opvallend is ook het grote aantal jonge Spreeuwen in de polder. Boven de sloten vliegt een Visdiefje. Langs de oever van één van de sloten lopen 2 Witgatjes, een bijzondere waarneming.
Later in de middag loopt er een Lepelaar met een groot jong achter zich aan door de polder. Het jong bedelt voortdurend om voedsel.

De bewegingscamera bij perceel 'Hofstede' heeft in de afgelopen week een bijzondere vogel gefotografeerd: een bonte Kauw. Een 'speling' van de natuur?

Kauw met veel witte onderdelen in zijn verenpak (foto: bewegingscamera, 19 juni 2022)

Telling op vrijdag 1 juli, 13u

In de afgelopen week zijn er weer veel waarnemingen doorgegeven. Op 27 juni meldt een buurtbewoner aan de Kadoelenweg dat een Merel-paar er uiteindelijk in is geslaagd om 2 jongen groot te brengen; ook meldt hij dat er veel rupsen van de Kleine Vos te vinden zijn op de Brandnetels op het talud van de Landsmeerderdijk; op 28 juni stuurt hij een foto in van een Witte Tijger (een nachtvlinder) op een plant in zijn tuin; op 28 juni wordt door een bewoner aan de Landsmeerderdijk melding gemaakt van een Grutto-paar met 3 halfwas jongen op perceel 'Kleine Schouwstuk'; een verrassende waarneming omdat tijdens de afgelopen telling van 26 juni nog slechts één paar werd gezien met één (bijna) vliegvlug jong; de dagen erna wordt het betreffende Grutto-paar regelmatig in de noordwesthoek van de polder in actie gezien tegen kuikenrovers zoals de Zwarte Kraai en, sinds kort ook, de Bruine Kiekendief; op 29 juni wordt het mannetje van de Bruine Kiekendief gezien (eerder kwam steeds het vrouwtje langs); op 1 juli wordt in de noordwesthoek een waakzame Tureluur gezien op een hekpaal.
De afgelopen week was een week met Hollands zomerweer. Vannacht vielen er flinke buien maar nu is het droog en komt de zon af en toe door de wolken heen. We voeren vandaag een inventarisatie uit van grassen en planten op de percelen 'Gele Weidje', '2e Molenstuk' en 'Kleine Stukje'). Ook proberen we zo goed mogelijk een beeld te krijgen van de waterbeestjes in de sloten bij die percelen. De resultaten van deze inventarisaties zijn opgenomen in Hoofdstuk 3.

Houtduif (foto: bewegingscamera, 1 juli 2022)

Tijdens de flora- en waterbeestjes-inventarisaties kijken we ook goed naar de nog resterende vogels in de polder. Het broedseizoen loopt ten einde en veel vogels hebben inmiddels, al dan niet met hun vliegvlugge jongen, de polder verlaten. Het gras en de overige planten in de polder worden steeds hoger, waardoor het minder aantrekkelijk wordt voor de vogels om te blijven. Ook zoeken veel vogels rustige gebieden op om hun versleten verenpak te gaan ruien. In de noordwesthoek van de polder zien we op perceel 'Gele Weidje' een alarmerend Grutto-paar, een alarmerende Tureluur, een Scholekster-paar, een tweetal waakzame Kieviten op perceel 'Bouwland', en twee alarmerende Bergeenden-paren (in de nabije sloten zwemmen hun al vrij grote jongen, 4 en 7 stuks). Er lopen in dit deel van de polder dus nog jongen van Kievit, Grutto en Tureluur. Voor Grutto is dit het 2e paar met grote jongen. Het Grutto-paar met één vliegvlug jong, dat we vorige week nog zagen, heeft kennelijk de polder al verlaten. In de zuidhoek van de polder lijken nu vrijwel alle weidevogels weggetrokken te zijn. In de polder zit hier en daar nog een groepje Grauwe Ganzen met hun jongen; ook zijn er nog enkele Meerkoeten, Waterhoenen en plukjes Wilde Eenden en Krakeenden te vinden in de sloten. De drie jongen van het Nijlganzen-paar zijn nu bijna volgroeid en lopen met hun ouders op perceel 'Molenstuk'.

Boven het talud van de Landsmeerderdijk vliegen verschillende soorten vlinders. We zien Gehakkelde Aurelia, Atalanta, Bruin Zandoogje en Groot Koolwitje. Eerder zagen we in het gras van perceel '2e Molenstuk' een prachtig blauw gekleurde Keizerlibel op een grashalm zitten.

Boven de polder vliegen veel Boerenzwaluwen met pas uitgevlogen jongen, we tellen er in totaal 17. De dichtstbijzijnde broedkolonie van de Boerenzwaluwen is te vinden onder de overkapping van de paardenmanege net buiten de snelwegring. Wat verder weg, bij de boerderij van boer Harry aan de van Beekstraat in Landsmeer, zit een grote kolonie Boerenzwaluwen in de stal van de dikbilkoeien. Bij een bezoek op 3 juli zien we in enkele nesten nog enkele jongen zitten, maar de meeste jongen zijn al uitgevlogen. Onder de overstekende dakrand van het woonhuis zit een tiental nesten van de Huiszwaluw; hier wordt nog af en aan gevlogen, dus deze jongen zijn nog niet uitgevlogen.

Jonge Boerenzwaluwen in het nest (foto: 3 juli 2022)

Tellingen in periode 7-10 juli

Een periode met typisch Hollands weer: een middagtemperatuur rond de 20°C, veelal matige wind uit het noordwesten, en nu en dan een bui. Omdat boer Harry de polder gaat maaien halen we op 7 juli de schrikdraden weg bij de hekken. We kijken goed om ons heen om te zien of er nog jonge vogels zijn. Op perceel 'Bouwland' loopt een waakzaam Kievit-paar, maar we krijgen de jongen in het hoge gras niet te zien. In die buurt loopt ook een waakzame en alarmerende Tureluur. Op perceel '2e Molenstuk' lopen 3 adulte Scholeksters. In de centrale langssloot zwemmen 4 Bergeenden met minimaal 7 jongen; de jongen kunnen al vliegen. Bij perceel 'Weidstuk' zien we een Krakeend met 3 jongen en bij perceel 'Anderhalf Morgen' loopt een Wilde Eend met 5 jongen en een Wilde Eend met 7 jongen.

Na het maaien op 8 juli van alle hooiland-percelen en de percelen '2e Molenstuk, Hofstee, Bouwland en Grote Schouwstuk' kijken we op 10 juli vanaf de Landsmeerderdijk of zich nog vogels met jongen in de polder ophouden. Omdat het afgemaaide lange gras nu plat ligt, hebben we een goed zicht. Op perceel 'Bouwland' zien we een opvallend grote groep kraaiachtigen: 15 Zwarte Kraaien en 40 Kauwen. In de centrale langssloot zwemt een Bergeenden-paar met 7 jongen en een paar met 3 jongen; alle jongen zijn vliegvlug. Op perceel 'Duizend Roed' staat een groep van 13 Kieviten bestaande uit enkele adulte vogels en een aantal volgroeide jongen. Er loopt daar ook een drietal Scholeksters. Op perceel 'Rijstuk' loopt een Nijlganzenpaar met 3 bijna volgroeide jongen. In de slootkant zien we een Tureluur met een volgroeid jong. Het aantal Blauwe Reigers in de polder is geleidelijk weer toegenomen: we tellen er 7 waaronder ook enkele jonge vogels van dit jaar. Aan watervogels zien we een Krakeend met 3 jongen, een Wilde Eend met 7 grote jongen, nog een Wilde Eend met 5 grote jongen en een Waterhoen. Er is nog een restgroep van ca. 75 Grauwe Ganzen in de polder bestaande uit adulte vogels en veel (vrijwel) vliegvlugge jongen. Er stappen ook 2 Ooievaars rond.

Boven de planten op het dijktalud zien we verschillende vlindersoorten: Atalanta, Dagpauwoog, Groot Koolwitje, Bruin Zandoogje en Bont Zandoogje. Er groeit o.a. Brandnetel, Witte Dovenetel, inlandse Berenklauw, Melganzenvoet, Kruipertje en Gewone Klit. Naast de randsloot bij Klein Kadoelen zien we o.a. Sint Janskruid, Harig Knopkruid, Citroengele Honingklaver, Viltige Bastaardwederik, Grote Zandkool, Klein Streepzaad en Zwarte Mosterd.

Krakeend vrouw (foto: bewegingscamera, 11 juli 2022)

2.5.3 Broedsucces van Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster

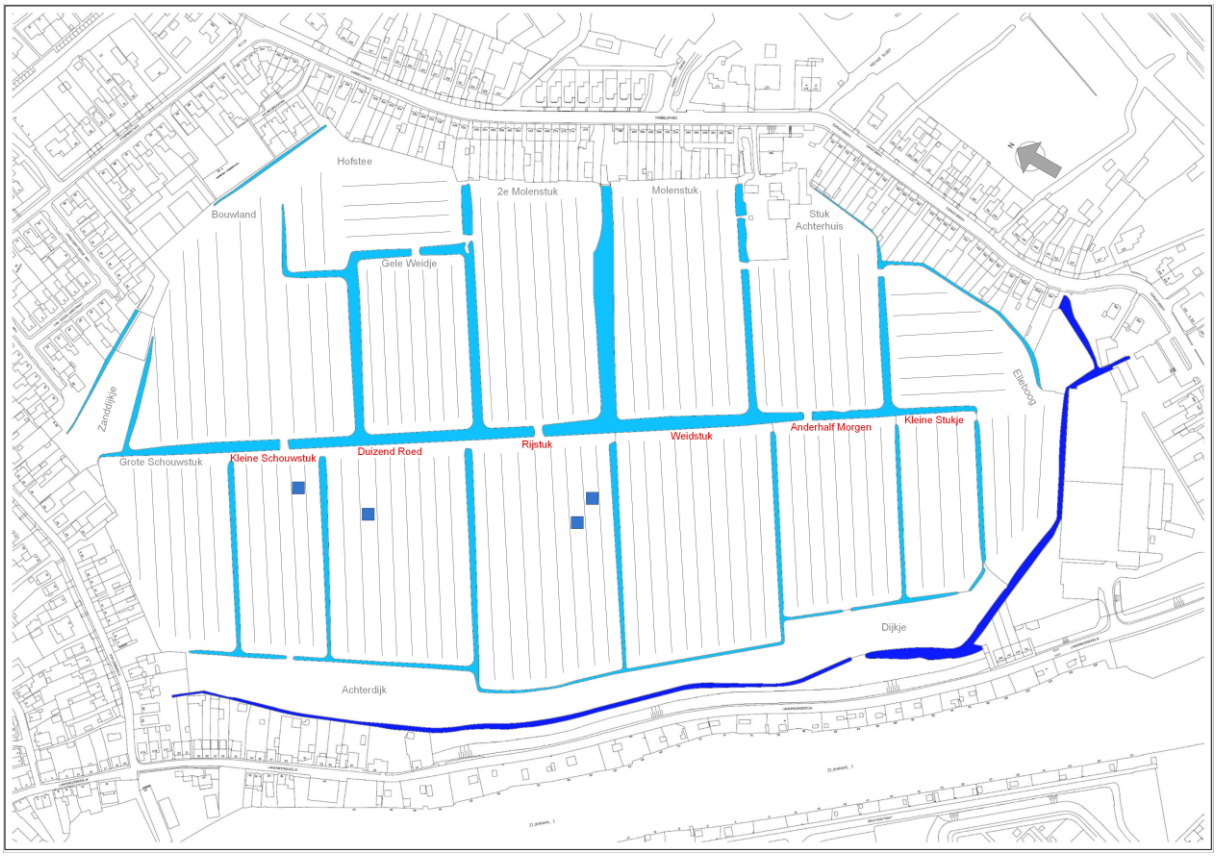
In deze paragraaf gaan we wat dieper in op de waarnemingen van Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster en de behaalde broedresultaten. We betrekken daar ook de resultaten van voorgaande jaren bij. Het weer speelde dit jaar een grote rol in het broedverloop en de kuikenoverleving. Het voorjaar als geheel was aan de zachte kant, maar april was wat koeler dan normaal. In de nacht naar 1 april viel er sneeuw, waardoor de wereld 's morgens ineens wit was. De broedende vogels trokken zich gelukkig niets van de sneeuw aan en bleven stevig op de eieren zitten. 's Middags was de sneeuw al weer weg gedooid. Belangrijker was echter dat er vanaf de 2^{e} week van april gedurende een periode van zo'n 6 weken, juist de periode met veel jonge kuikens, geen neerslag meer viel. De grond droogde snel uit en werd hard waardoor bodemdiertjes nauwelijks meer bereikbaar waren voor de vogelsnavels. Het slootpeil werd begin mei op verzoek van boer Harry Kok met 10cm verhoogd, waardoor ook het grondwaterpeil weer wat hoger werd. Niettemin bleef het moeilijk voor de weidevogels en hun kuikens om voldoende voedsel te vinden. Ook groeide het gras in die periode slechts langzaam waardoor de kuikens moeilijker beschutting konden vinden en vaak een gemakkelijke prooi werden van de vele kraaiachtigen in de polder. Pas in de 2^{e} helft van mei begon er weer regen te vallen, gevolgd door een junimaand met meer neerslag. Toen zette ook de groei van het gras en de kruiden flink door en ontstond er meer dekking voor de kuikens. De latere kuikens (vooral van de tweede broedpoging) konden hiervan profiteren.

Grutto

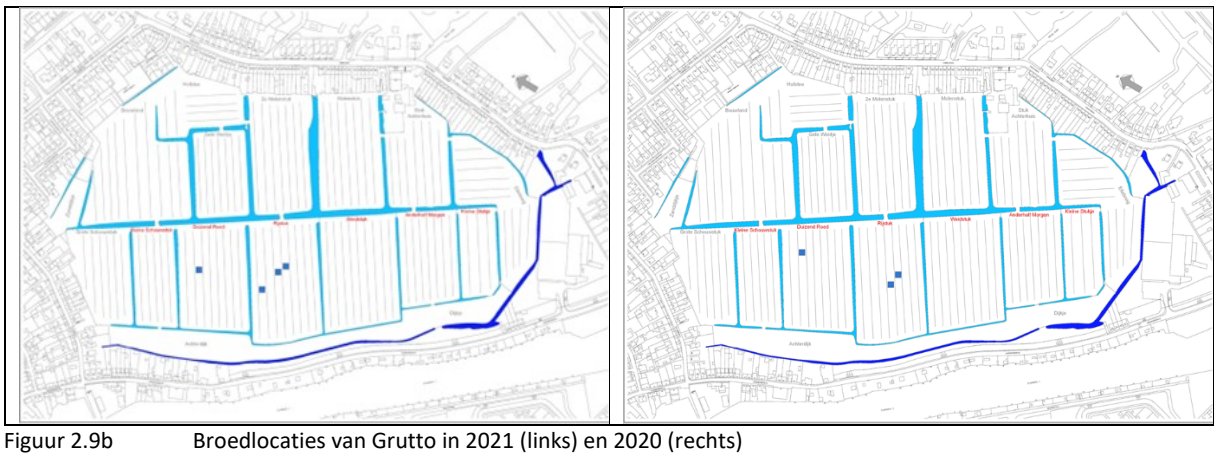
De Grutto, de koning van de weide, broedt al vele jaren in de Wilmkebreekpolder, maar het aantal broedparen is niet groot meer en de soort is kwetsbaar. In 2011, het beginjaar van de systematische tellingen, bedroeg het aantal broedparen nog 14. Dit jaar, 2022, waren er aan het begin van het seizoen 4 paren in de polder, net als in 2021. Alle vier paren hebben gebroed.
De locaties waar we de afgelopen drie jaar broedende Grutto's hebben waargenomen, zijn weergegeven in Figuur 2.9a (jaar 2022) en Figuur 2.9b (linker plaatje: jaar 2021, rechter plaatje: jaar 2020). Opvallend is dat de Grutto steeds dezelfde hooilandpercelen uitkiest voor zijn nest. Ook in de jaren vóór 2020 waren deze percelen al favoriet als nestelplaats.

In het afgelopen jaar hebben we op 2 april de eerste twee broedende Grutto's gezien. Het ene nest lag op perceel 'Rijstuk', het tweede nest op perceel 'Duizend Roed'. De twee andere paren begonnen later met broeden. Op 23 april zagen we één kuiken bij een ouderpaar, bij het andere vroeg

broedende Grutto-paar hebben we geen kuikens gezien. Waarschijnlijk zijn de kuiken(s) vrij snel gepredeerd of van honger omgekomen. Eén paar is daarna uit de polder weggetrokken, enige tijd later gevolgd door het tweede paar. De twee overgebleven paren hebben elk meerdere jongen gekregen (één paar vier en het andere waarschijnlijk drie). Beide ouderparen hebben één of meerdere jongen vliegvlug weten te krijgen. Het was toen al vergevorderd in het seizoen: begin juli, net voor het begin van de hooibouw. Voor de Grutto's was 2022 een zeer matig voortplantingsjaar.

Figuur 2.9a Broedlocaties van Grutto in 2022

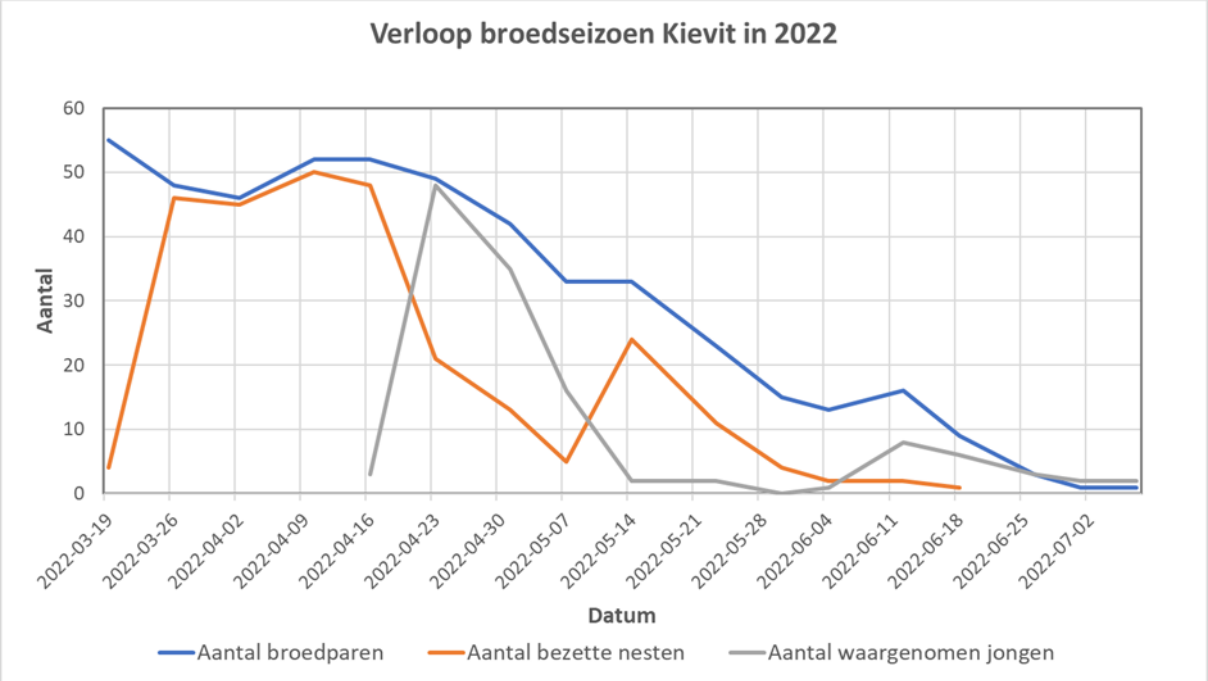

Figuur 2.9b Broedlocaties van Grutto in 2021 (links) en 2020 (rechts)

Kievit

De Kievit is de meest voorkomende weidevogel in de polder. In 2011, het jaar waarin met de tellingen werd begonnen, bedroeg het aantal broedparen 25. Dit aantal is vanaf 2017 sterk gestegen naar zo'n 45-46 broedparen in 2020 en 2021. In het huidige jaar, 2022, telden we al vrij snel na het begin van het broedseizoen 50 paren, opnieuw een toename. Alle paren zijn kort na elkaar begonnen

met broeden: op de eerste teldag, 19 maart, zagen we 3 Kieviten op het nest zitten, een week later waren het er 46. Op 10 april telden we maar liefst 50 bezette nesten. In de laatste week van april waren de meeste eieren uitgekomen en liepen er veel kuikens rond. Jammer genoeg was er als gevolg van de aanhoudende droogte weinig voedsel te vinden voor de kuikens. Tal van Zwarte Kraaien en Kauwen profiteerden van het grote aanbod aan kuikens en roofden een groot aantal jongen bij de ouders vandaan. Veel Kievit-paren zijn daarna aan een tweede broedpoging begonnen. Ondanks dat er bij uitkomen van de jongen van het tweede broedsel meer dekking was tussen de hogere begroeiing en een groter voedselaanbod, bleef de predatiedruk hoog.
Het verloop van het broedseizoen van de Kievit is weergegeven in Figuur 2.10. In de grafiek zijn het aantal broedparen, het aantal bezette nesten en het aantal waargenomen jongen als functie van de tijd uitgezet. De tweede piek in de rode lijn laat zien dat er half mei weer veel Kieviten aan een tweede broedpoging waren begonnen, gevolgd door een tweede kuikengolfje (grijze lijn) halverwege juni. Overlevende kuikens van dit golfje waren pas half juli aan de vliegoefeningen toe. Tegen die tijd waren ze wel van de hooilanden uitgeweken naar de begraasde percelen met kort gras.

Figuur 2.10 Verloop broedseizoen 2022 voor Kievit

De nestlocaties van de Kievit in de afgelopen drie jaar zijn weergegeven in Figuur 2.11a (jaar 2022) en Figuur 2.11b (linker plaatje: jaar 2021, rechter plaatje: jaar 2020). De met schrikdraad afgerasterde hooilandpercelen waren ook in 2022 weer veruit favoriet als broedplek bij de Kieviten. Vooral perceel ‘Kleine Stukje’ dicht bij de nieuwe woonwijk ‘Klein Kadoelen’ vond gretig aftrek. Ook werd er buiten de hooilanden gebroed. We hebben daar lange tijd kuikens gezien maar mogelijk waren de ‘buitenbroeders’ uiteindelijk toch minder succesvol (in de nachtelijke uren lopen er vaak katten rond).
Op grond van de waarnemingen denken we dat in 2022 zo’n 12 broedparen van de aanvankelijk 50 paren één of meer jongen groot hebben gekregen. Voor de Kieviten was het jaar 2022 daarmee een slecht voortplantingsjaar.

Figuur 2.11a Broedlocaties van Kievit in 2022

Figuur 2.11b Broedlocaties van Kievit in 2021 (links) en 2020 (rechts)

Tureluur

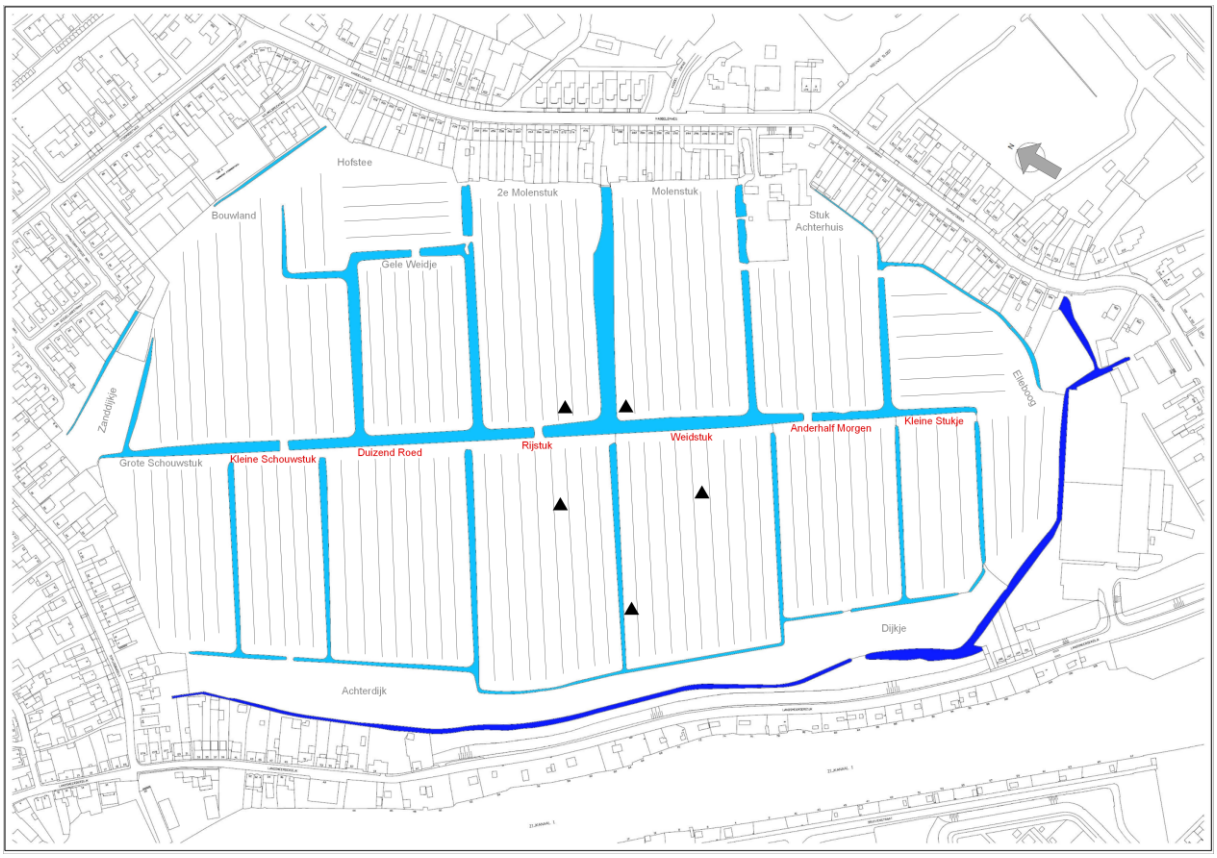
De Tureluur broedt al jaren met succes in de polder, maar nestlocaties krijgen we vanaf de Landsmeerderdijk of vanaf andere plaatsen rond de polder zelden in beeld. Wel is vaak aan het territoriumgedrag van de vogels te zien dat er een nest is te verdedigen. De nesten bevinden zich veelal in het hoge gras van de hooilandpercelen, maar ook op andere percelen maken ze hun nest. Soms zien we dat een Tureluur in het gras landt en dan omzichtig naar een plekje in het gras loopt waar zijn nest verborgen ligt. Ieder broedseizoen krijgen we vanaf afstand wel een aantal kuikens te zien.

In 2011, het eerste jaar van de tellingen, waren er aan het begin van het seizoen 7 broedparen in de polder. In het huidige jaar 2022 konden we een grootste aantal van 11 broedparen noteren. Vanaf begin mei zagen we bij iedere wekelijkse telling op verschillende plaatsen kuikens lopen. Ze waren

vaak te vinden in gezelschap van Kievit-kuikens in slootkanten of in natte greppels, dus op plaatsen waar het gemakkelijkste naar wurmpjes e.d. gezocht kan worden. We denken dat van de 11 broedparen zo'n 5 broedparen één of meer jongen hebben grootgebracht. Voor de Tureluurs was 2022 daarmee een zeer matig voortplantingsjaar.

Scholekster

De Scholekster is sinds vele jaren een vaste bezoeker van de polder in het voorjaar. Het aantal broedparen was aanvankelijk niet erg groot, maar is de laatste jaren wel gestegen. In 2011 waren er 2 broedparen in de polder, in het huidige jaar 2022 konden net als vorig jaar 5 broedparen worden genoteerd. Alle 5 paren hebben gebroed; de broedlocaties zijn in Figuur 2.12 aangegeven.

Figuur 2.12 Broedlocaties van Scholekster in 2022

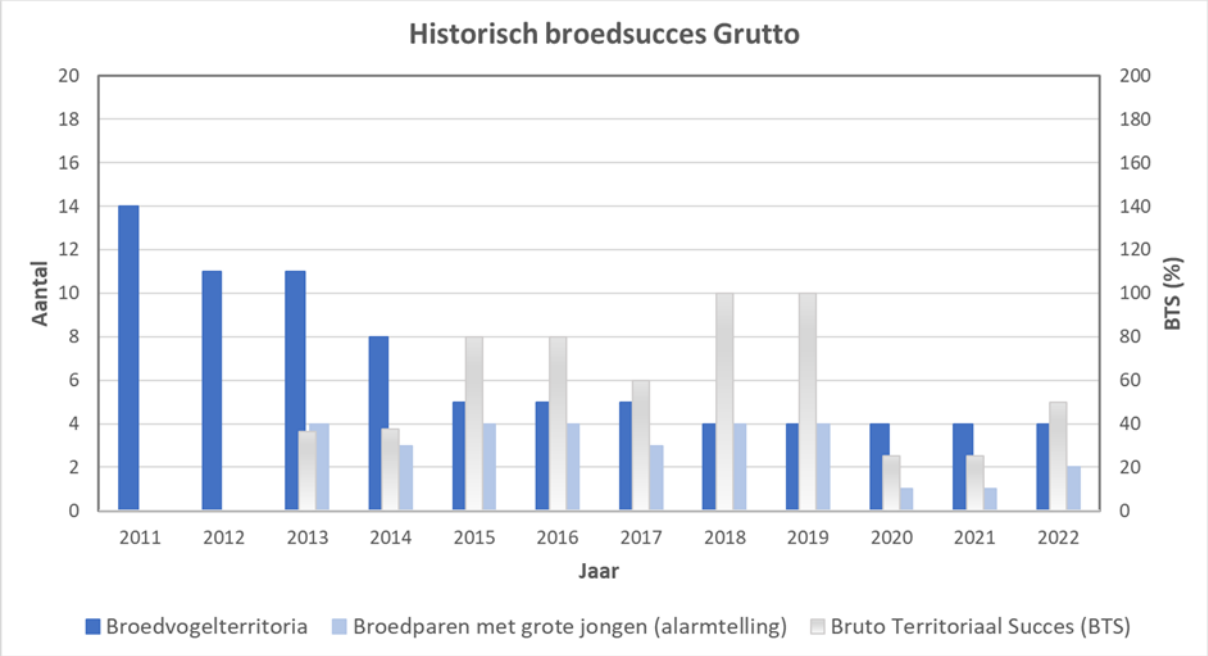
Van de vier genoemde weidevogelsoorten begint de Scholekster als laatste met broeden (Kievit begint het eerst, dan Grutto en Tureluur, en tenslotte Scholekster). Toch broedt de Scholekster als soort nooit alleen (met name de Kievit onderneemt soms nog 2^{e} kans broedpogingen) en de opgroeiende kuikens van Kievit, Grutto en Tureluur lopen nog enkele weken rond, wat betekent dat de omgeving dan goed wordt bewaakt door de ouders.
Van de 5 Scholekster-paren heeft helaas geen enkel paar succes gehad: we hebben nooit een paar met kuikens waargenomen. Waarschijnlijk zijn de eieren of de jonge kuikens al in een vroeg stadium gepredeerd. Voor de Scholekster was 2022, anders dan het succesjaar 2021, een bijzonder slecht voortplantingsjaar.

2.5.4 Historisch broedsucces van weidevogels, jaren 2011 – 2022

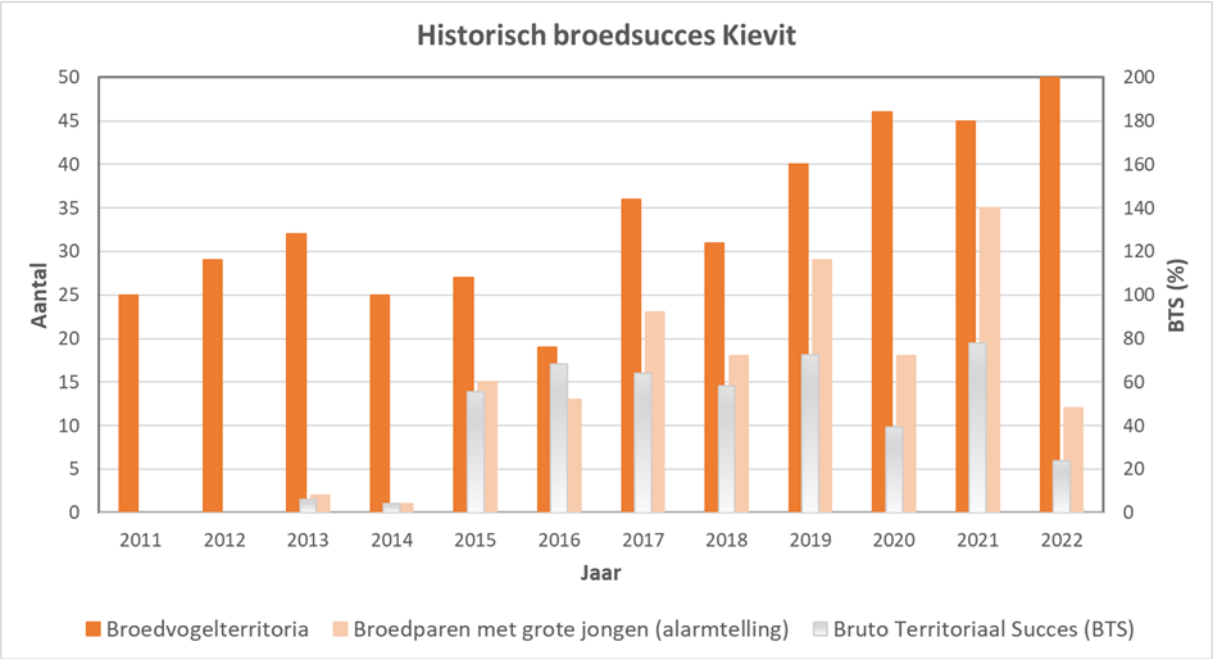
Voor een aaneengesloten reeks van twaalf jaren (2011 – 2022) hebben we inmiddels broedgegevens van de weidevogels beschikbaar (zie ook de rapportages voor eerdere jaren op onze website www.wilmkebreek.nl). Deze gegevens stellen ons in staat om iets te zeggen over groei en afname van de vier belangrijkste soorten weidevogels in de loop van de tijd en het behaalde broedresultaat.

In Figuren 2.13 t/m 2.16 is het aantal broedterritoria van Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster weergegeven voor de periode 2011-2022. De grafiek voor Grutto laat vanaf 2011 een dalende tendens zien en stabiliseert dan rond een aantal van 4 territoria. Het aantal territoria van Kievit, Tureluur en Scholekster vertoont vanaf 2013 een dalende tendens maar herstelt zich ruwweg vanaf 2017. In de jaren 2013 en 2014 was een Vos actief in de polder gedurende het broedseizoen. In die jaren is vrijwel geen weidevogeljong groot geworden. Dit blijkt uit het in de Figuren 2.13 t/m 2.15 weergegeven aantal broedparen van Grutto, Kievit, en Tureluur dat met grote jongen is gezien (er zijn helaas geen gegevens uit 2011 en 2012 beschikbaar). De Scholekster, met klein aantal broedparen aanwezig (zie Figuur 2.16), vormde in die jaren een gunstige uitzondering, waarschijnlijk omdat die later in het seizoen was begonnen met broeden. Alle aantallen in de grafieken zijn gebaseerd op de wekelijkse waarnemingen van waakzame ouderparen met jongen en op zogenaamde alarmtellingen (tellingen van waakzame en alarmerende ouderparen in geval van verstoring door roofvogels of eenmalige betreding door vogeltellers).

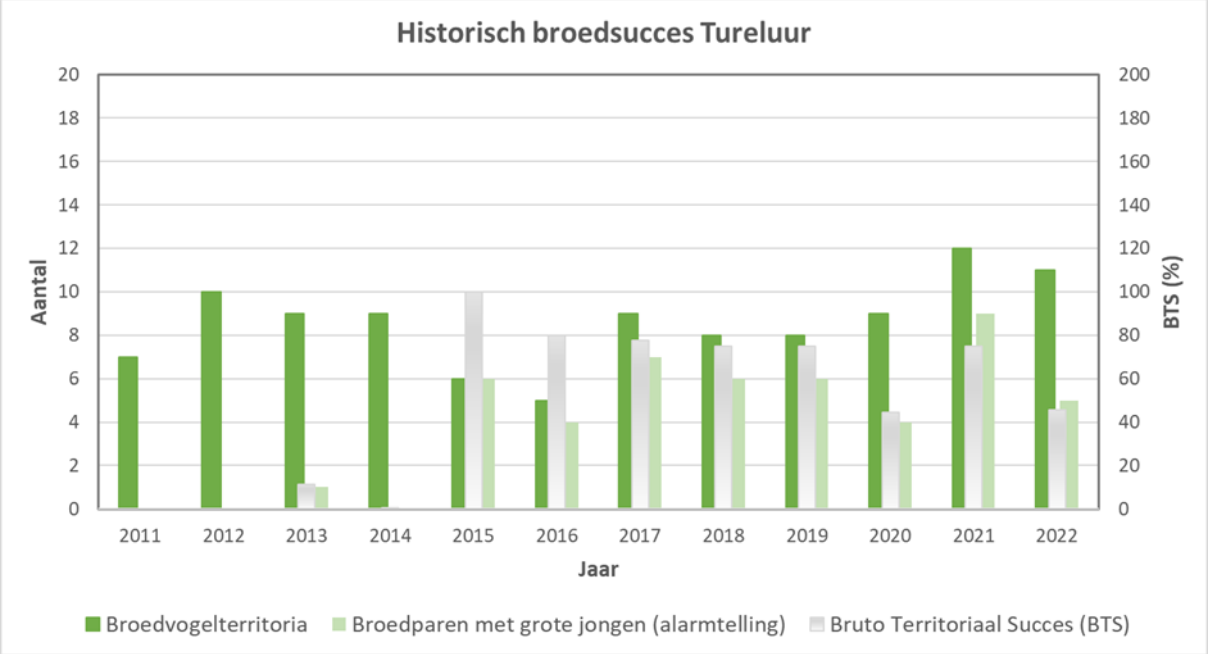
In 2015 is voor het eerst een schrikdraadafrastering rond de hooilandpercelen aangebracht. De afrastering heeft er vrijwel zeker voor gezorgd dat het jaarlijkse aantal vliegvlugge jongen van Kievit en Tureluur sindsdien weer flink is toegenomen. Ook Grutto lijkt, ondanks de afname van het aantal ouderparen, te profiteren van de bescherming die het vossenraster biedt: het aantal ouderparen met grote jongen is in de jaren 2015 - 2019 redelijk stabiel gebleven. Helaas waren de afgelopen drie broedjaren voor de Grutto weinig succesvol; de oorzaak moet waarschijnlijk worden gezocht in een sterke predatiedruk op de kuikens door kraaiachtigen. Dit geldt overigens ook voor de kuikens van de Kievit en de Tureluur: in de droge jaren 2020 en 2022 werden erg veel kuikens door kraaiachtigen weggeroofd. Het aantal broedparen van Scholekster neemt de laatste jaren toe en ook slagen de ouders er als regel goed in om hun jongen groot te brengen. Ze moeten daartoe wel hard werken want de Scholekster is de enige van de genoemde weidevogelsoorten die zijn jongen de eerste weken voert. Ze voeren vooral wurmen, die ze met hun lange snavels uit de grond weten te peuteren. Het afgelopen jaar 2022 was voor de Scholekster echter een bijzonder slecht broedjaar, mogelijk door een combinatie van een harde droge bodem (ondoordringbaar voor de snavels) en sterke predatie.

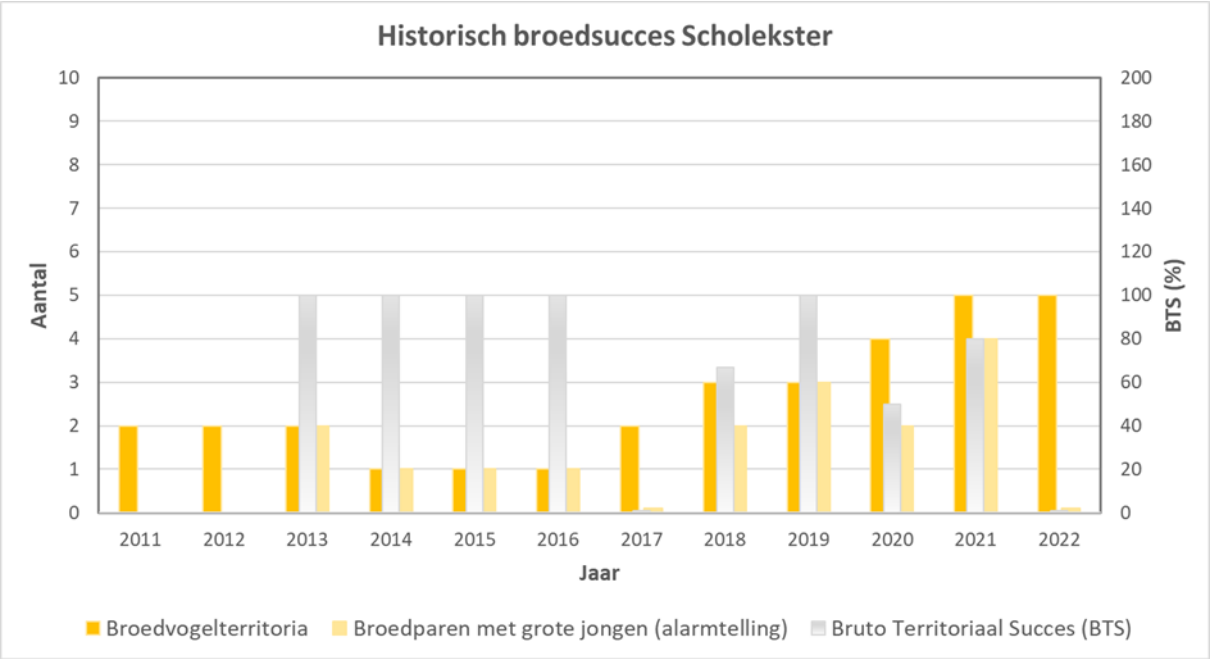
Figuur 2.13 Historisch broedsucces Grutto, jaren 2013-2022 (geen volledige gegevens van 2011 en 2012)

Figuur 2.14 Historisch broedsucces Kievit, jaren 2013-2022 (geen volledige gegevens van 2011 en 2012)

Figuur 2.15 Historisch broedsucces Tureluur, jaren 2013-2022 (geen volledige gegevens van 2011 en 2012)

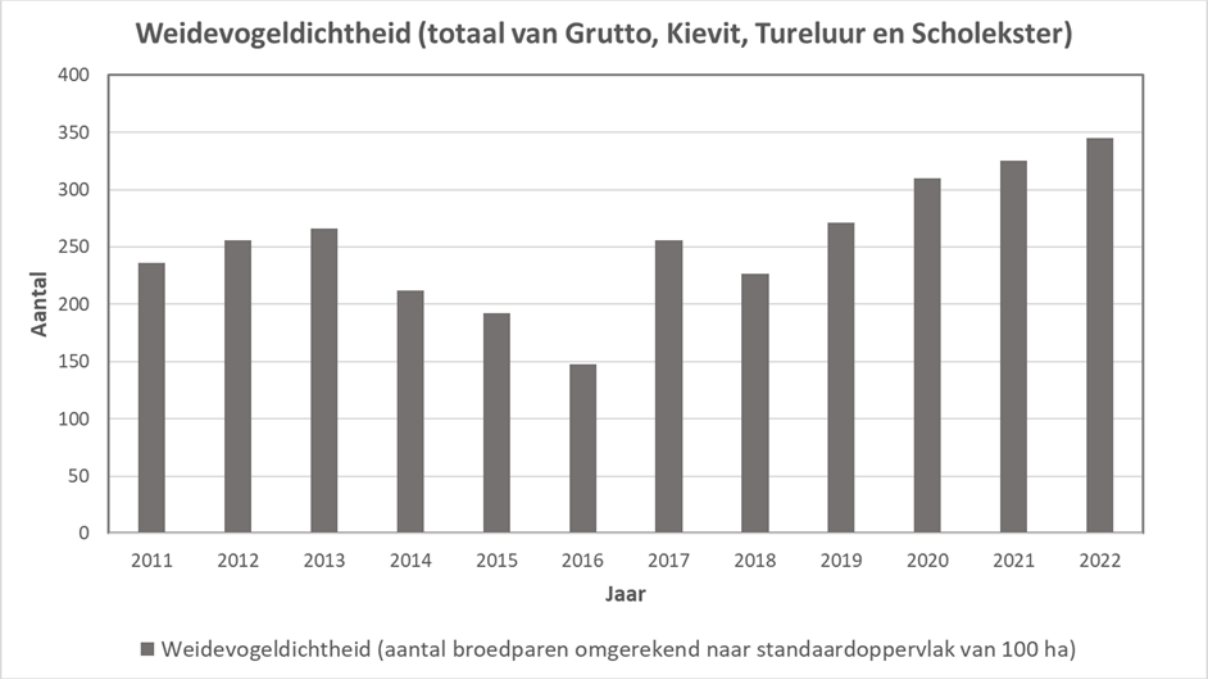
Figuur 2.16 Historisch broedsucces Scholekster, jaren 2013-2022 (geen volledige gegevens van 2011 en 2012)

Het broedsucces van een soort kan worden aangegeven met de grootheid BTS (*Bruto Territoriaal Succes*); deze grootheid is gedefinieerd als het quotiënt van het aantal broedparen met grote jongen aan het eind van het seizoen en het aantal broedparen aan het begin van het broedseizoen. Voor het in stand houden van een vogelpopulatie is een langjarige BTS-waarde van 60% à 65% nodig, zo wordt veelal aangenomen. Bij een stabiele populatie komen er evenveel jonge vogels in de volgende jaren tot broeden als er aan oude vogels wegvallen.

Voor Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster is de BTS-waarde voor de jaren 2013 – 2022 weergegeven in de Figuren 2.13 t/m 2.16 (BTS-waarden aflezen op de rechter-as van de grafieken). Uit de grafieken blijkt dat de BTS-waarde voor Grutto, Kievit en Tureluur in de periode tot en met 2019, afgezien van de 'rampjaren' 2013 en 2014, vrijwel steeds rond of ruim boven de 60% lag. In het ongunstige jaar 2020 was de BTS-waarde evenwel veel lager, tussen 25% en 45%. De oorzaak hiervan moet vooral worden gezocht in de langdurige droogte in dat jaar gedurende een groot deel van het broedseizoen (met als resultaat slechte voedselcondities) en de hoge predatiedruk door vooral Zwarte Kraai en Kauw. In 2020 was bovendien opnieuw een Vos actief in de polder, nu buiten de afgerasterde hooilanden; mogelijk heeft de Vos daar slachtoffers gemaakt onder de weidevogel-kuikens. Na een herstel in 2021 was het huidige jaar 2022 opnieuw een slecht jaar voor Grutto, Kievit en Tureluur: de BTS-waarden liggen tussen 20% en 50%. Ook nu waren droogte en hoge predatiedruk oorzaak van de slechte resultaten. De Scholekster met een BTS-waarde van 0% valt daarbij in negatieve zin op.

De *weidevogeldichtheid* is een maat voor het totale aantal broedparen van Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster per eenheid van oppervlak (van 1km^2 = 100ha). Aan de hand van de weidevogel-dichtheid kan de aantrekkelijkheid van een gebied voor weidevogels en de geschiktheid als broedgebied worden beoordeeld, ook in relatie tot andere gebieden. Het berekenen van de weidevogeldichtheid is daarom een gebruikelijke aanpak bij het onderling vergelijken van verschillende gebieden.
De weidevogeldichtheid in de Wilmkebreekpolder is al jaren hoog, ook in vergelijking met landelijke waarden. Dit blijkt wanneer we het totale aantal broedparen van Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster (met een territorium aan het begin van het seizoen) omrekenen van het polderoppervlak van 20,3ha naar het standaardoppervlak van 100ha. De aldus berekende weidevogeldichtheid had in

2022 de hoge waarde van 345 (zie Figuur 2.17). Ook in voorgaande jaren was het aantal broedparen hoog; in de jaarreeks 2011 – 2022 is de in 2022 bereikte waarde evenwel een voorlopig maximum. De Kievit heeft het sterkst bijgedragen aan deze bijzonder goede score. De Wilmkebreekpolder was ook in 2022 dus weer erg in trek als broedgebied bij de weidevogels.

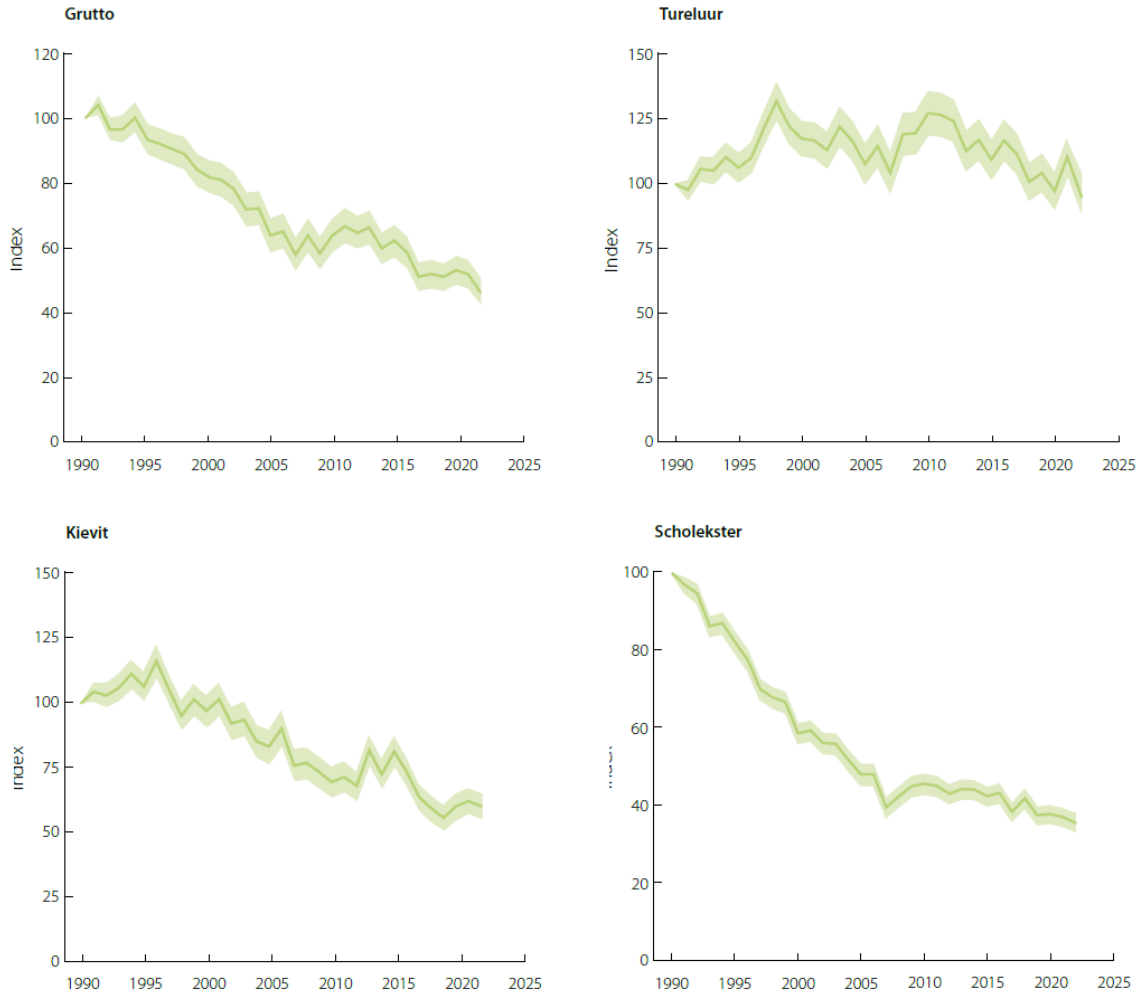

Figuur 2.17 Weidevogeldichtheid Wilmkebreekpolder gedurende de jaren 2011-2022 (omgerekend naar 100ha)

Landschap Noord-Holland beschikt over langjarige waarnemingsreeksen van weidevogelterritoria. Aan de hand hiervan is de trend in de aantallen territoria van een tiental weidevogels berekend. De resultaten zijn opgenomen in het jaarboek Boerenlandvogels Noord-Holland 2022. Dit zeer lezenswaardige jaarboek geeft ook uitgebreide informatie over alle verdere ontwikkelingen rond weidevogels in Noord-Holland. De grafieken in Figuur 2.18 zijn overgenomen uit het jaarboek. Ze laten voor Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster de berekende trend zien van de aantallen weidevogelterritoria in de periode 1990-2022.

De grafiek linksboven geeft de trend weer voor de Grutto. De aanvankelijk sterk neerwaartse trend in de periode 1990-2006 buigt in de periode 2007-2022 weer wat bij naar een minder sterke afname. De afname van het aantal broedparen Grutto in de Wilmkebreekpolder in de periode 2011-2022 volgt de provinciale trend, maar lijkt jammer genoeg ook wat sterker te zijn.

Figuur 2.18 laat zien dat ook het aantal territoria van Kievit en Scholekster afneemt in Noord-Holland. Deze trend wordt in de Wilmkebreekpolder de laatste jaren evenwel niet gevolgd: de aantallen territoria van zowel Kievit als Scholekster lopen hier geleidelijk op. De Tureluur volgt wel in grote lijnen de provinciale trend: de aantalsveranderingen zijn betrekkelijk gering en de jaarlijkse aantallen territoria lijken rond een evenwichtswaarde te variëren.

Figuur 2.18 Trends van aantallen territoria van Grutto, Kievit, Tureluur, en Scholekster in N-Holland (jaar 1990 = 100), bron: Jaarboek Boerenlandvogels Noord-Holland 2022

2.5.5 Andere (potentiële) broedvogels in de polder

Naast de hiervoor besproken broedvogels Grutto, Kievit, Tureluur en Scholekster zijn er meerdere andere soorten die dit jaar in de polder of in de naaste omgeving hebben gebroed of die in potentie broedvogel van de polder kunnen worden. Hieronder wordt een overzicht gegeven, waarbij ook het succes van de soort in het verleden wordt meegenomen:

- *Bergeend.* De Bergeend is een jaarlijks terugkerende broedvogel. Steeds zijn er aan het begin van het seizoen tussen 8 en 12 adulte vogels, waarna – na de nodige territorium- en partnergevechten – zo'n 3 à 5 broedparen aan een nest beginnen. Half mei zien we dan de eerste kuikens zwemmen. Wanneer de broedparen ongeveer gelijktijdig beginnen met broeden, zijn de jongen van dezelfde leeftijd en ontstaat er later in het seizoen veelal een grote crèche, die bewaakt wordt door enkele oudervogels. Vaak zijn al enkele van de adulte vogels vertrokken om elders te gaan ruien voordat de jongen vliegvlug zijn. Dit jaar, 2022, waren er aan het begin van het seizoen zo'n 10 adulte vogels in de polder; dit aantal groeide naar 17 adulte vogels halverwege mei. Rond die tijd kwamen ook de eerste kuikens tevoorschijn. Waarschijnlijk hebben slechts 3 paren gebroed (mogelijk in de tuinen rond de

polder) en jongen gekregen (in totaal 16 kuikens). Het merendeel van de jongen is vliegvlug geworden, een aantal kuikens heeft het niet gehaald. Het broedsucces van de Bergeend is in het algemeen behoorlijk groot in de polder; dit jaar lag het aantal broedparen met jongen wat lager dan in voorgaande jaren.

- *Grauwe Gans.* De Grauwe Gans verblijft de gehele winter afwisselend in de polder en in het naburige Waterland (zolang de vorst uitblijft) en is daarom al vroeg in het seizoen (half maart) met een groot aantal paren aanwezig. Ze broeden verspreid door de polder. Daarbij valt op, afgaande op het verschil in ontwikkeling van de rondlopende kuikens, dat ze niet allemaal gelijktijdig met broeden beginnen. Na enige tijd verzamelen de ouders hun kuikens in één of meerdere grote crèches. Het aantal broedparen is de laatste jaren gestaag toegenomen. Dit jaar, 2022, waren er aan het begin van het seizoen zo'n 150 adulte vogels in de polder. Een deel daarvan heeft gebroed, hetgeen resulteerde in een groot aantal nakomelingen. Op 2 april zagen we het eerste paar met 4 kleine kuikens. Op 1 mei telden we in totaal 155 jongen van verschillende leeftijden, op 30 mei zelfs 228 jongen, vergelijkbaar met voorgaande jaren. Begin juni trokken de eerste ganzenouders met hun vliegvlugge jongen de polder uit. De soort blijkt dus zeer succesvol te zijn in het grootbrengen van de talrijke kuikens.

Grauwe Gans met volgroeide jongen (foto: bewegingscamera, 17 juni 2022)

- *Wilde Eend.* Deze eend broedt ieder jaar met een flink aantal individuen in de polder, maar het broedsucces is vooral aan het begin van het seizoen niet erg groot. Binnen een etmaal kan van tien kuikens de helft verloren gaan aan predatie. We denken dat vooral Blauwe Reiger, Kleine Mantelmeeuw, Zwarte Kraai en Ekster daarvoor verantwoordelijk zijn. Na het verlies van de kuikens begint de Wilde Eend vaak aan een tweede legsel, en wellicht zelfs aan een derde legsel. Ook dit jaar, 2022, was het verlies onder de kuikens aanvankelijk erg hoog. In de tweede helft van het seizoen leken de overlevingskansen toe te nemen en zagen we nieuwe kuikens ook groter worden.
- *Meerkoet.* De Meerkoet is in de polder aan een flinke opmars bezig: ieder jaar zien we meer paartjes een territorium in beslag nemen langs de randen van het uitgebreide slotenstelsel. Omdat ze hun nest als regel in de begroeiing langs de slootkanten maken, krijgen we vanaf afstand geen goed beeld van het aantal nesten. De laatste jaren zien we overigens vaker paartjes die hun nest langs de rand van een greppel maken. Bij de Meerkoeten gaan veel broedsels verloren. Dit, ondanks de vaak felle verdediging van territorium en kuikens tegen indringers en predatoren. De Meerkoet-kuikens worden door dezelfde predatoren belaagd

als de kuikens van de Wilde Eend. Veelal beginnen Meerkoet-paren na het teloor gaan van het broedsel aan een 2e broedpoging. Dit jaar, 2022, was dat echter nauwelijks het geval. De Meerkoeten begonnen het seizoen nog met een groot aantal van ca. 12 broedparen. De eerste paren zaten eind maart op de eieren, maar het merendeel van de eieren en kuikens ging verloren. Het grootste aantal jongen telden we op 7 mei, namelijk 7; op dat moment zaten er ook (weer) 3 paren op het nest. Op 23 mei zagen we nog een jong; vanaf eind mei liep het aantal Meerkoeten in de polder snel terug.

- *Waterhoen.* De Waterhoen leidt een verborgen leven in het broedseizoen. In het begin zien we ze in de slootkanten scharrelen, maar naarmate de oeverbegroeiing hoger wordt lijken ze geheel te verdwijnen. Waarschijnlijk zijn er ieder jaar rond de vijf broedparen te vinden in de polder. In 2022 waren er vroeg in het seizoen, mogelijk al gedurende de gehele winter, enkele Waterhoenen in de polder. Op 26 maart telden we 16 adulte vogels; twee weken later zagen we vanaf de Landsmeerderdijk de eerste drie bezette nesten. We hebben daar echter geen kuikens gezien. De bewegingscamera bij perceel 'Hofstee' heeft later wel enkele malen een opgeschoten jong gefotografeerd. Vanaf eind mei liep, vergelijkbaar met de Meerkoet, het aantal Waterhoenen in de polder snel terug.
- *Krakeend.* Deze eend verblijft in herfst, winter en vroege voorjaar met een groot aantal (de laatste jaren soms met zo'n 300 individuen) in de polder. Ze zitten dan in groepen verspreid door de polder, vaak langs de sloten, en veelal ook in de luwte van de huizen langs de Landsmeerderdijk en Stoombootweg. Het aantal paren dat in het broedseizoen in de polder blijft is niet hoog en ligt rond de vijf. Ze broeden vrij laat in het seizoen. Dit jaar, 2022, zagen we op 4 juni de eerste twee vrouwtjes met elk 5 jongen.
- *Nijlgans.* De Nijlgans begint de polder steeds meer te waarderen als winterverblijfplaats: afgelopen winter telden we regelmatig tussen de 20 en de 30 adulte vogels. In het broedseizoen zijn er veelal niet meer dan 2 à 3 paren. In 2022 waren er drie paartjes. Op 3 mei is een paar met 4 kleine kuikens gefotografeerd door de bewegingscamera op perceel 'Stuk Achterhuis'. Al snel was één kuiken verdwenen; de drie overgebleven kuikens zijn groot gebracht door de zeer waakzame ouders. De twee andere paren hebben geen jongen gekregen.

Nijlganzenpaar met drie kuikens (foto: bewegingscamera, 5 mei 2022)

- *Boerenzwaluw.* In de paardenmanege net buiten de ring A10 bevindt zich een flinke broedkolonie van de Boerenzwaluw. Van daaruit gaan de zwaluwen op insectenjacht en doen dan veelvuldig de polder aan. Wat verder weg, in de stallen van de boerderij van boer

Harry, broedt ook een groot aantal Boerenzwaluwen. In het verleden heeft de Boerenzwaluw gebroed in de paardenstal van buurtbewoners aan de Stoombootweg, voor het laatst in 2019 (2 paar, waarvan 1 paar succesvol). In de jaren daarna is de Boerenzwaluw niet meer tot broeden overgegaan in de paardenstal. Inmiddels zijn daar enkele voorgevormde kunstnesten opgehangen; hopelijk zal dat een stimulans zijn voor de vogels om te gaan broeden.

- *Witte kwikstaart.* De Witte Kwikstaart is al vele jaren een broedvogel van de polder. Vroeg in het seizoen zien we vaak twee à drie paartjes van deze opvallende vogelsoort in het weiland achter de insecten aanjagen. Ze broeden soms in een kuiltje in het weiland, maar vaker in een holte onder een dakpan van één van de huizen langs de polder. Dit jaar, 2022, was er aan het begin van het seizoen minimaal 1 paartje in de polder (op 10 april zagen we 6 Witte Kwikstaarten, maar die zijn niet allemaal gebleven). We hebben geen nestplaatsen ontdekt; wel zagen we op 7 mei een drietal Kwikstaarten bij elkaar op insectenjacht, waarschijnlijk een oudervogel met twee jongen.
- *Slobeend.* De Slobeend wordt al een aantal jaren achtereen vroeg in het seizoen in de polder gezien. Soms blijft een paartje van deze eend met de lange, brede slobbersnavel veel langer hangen. Daarom denken we dat de Slobeend een potentiële broedvogel van de polder is. Dit jaar, 2022, zagen we vanaf half maart gedurende een aantal weken een tweetal paren Slobeend en op enig moment een 3^{e} ongepaarde man. Ze zijn niet in de polder gebleven.

2.6 Overige vogelwaarnemingen in de polder in 2022

De polder wordt het gehele jaar door graag bezocht door o.a. Blauwe Reiger, Aalscholver, Zilvermeeuw, Kleine Mantelmeeuw, Kokmeeuw, Visdief, Kauw, Zwarte Kraai, Spreeuw (grote aantallen in herfst en voorjaar), Ekster, Houtduif, Wilde Eend, Meerkoet, Waterhoen, Nijlgans en Grauwe Gans (vaak in groot aantal). In het najaar, de winter, en het voorjaar zien we daarnaast een grote groep overwinterende Krakeend (tot zo'n 300 individuen), terwijl Smient, Wintertaling en Watersnip in deze periode in kleinere aantallen voorkomen (25 à 100 individuen). Zolang de vorst uitblijft is er ook dikwijls een groep Kievit (25 à 100 individuen) in de polder. In het voorjaar zijn er doortrekkers te zien zoals Witgat, Tapuit, Bontbekplevier, Kleine Plevier, Grote Gele Kwikstaart, Gele Kwikstaart, en Graspieper.

In het voorjaar komen broedvogels zoals Grutto, Kievit, Tureluur, Scholekster, Bergeend en Witte Kwikstaart weer terug. De Lepelaar broedt elders maar komt in het voorjaar wel naar de polder om te foerageren; in de zomer zien we hem vaak weer terug in het gezelschap van één of meer bedelende jongen. De laatste jaren wordt ook de Slobeend in het voorjaar gezien, maar tot een broedgeval is het nog niet gekomen. Sinds 2021 is de Ooievaar terug als grote, de aandacht trekkende vogel. De Ooievaar jaagt actief op Mol, Veldmuis, amfibieën en wurmen maar ook op kuikens van de weidevogels. Je ziet ze zelden aan de slootkant staan. Dit jaar, 2022, heeft een paartje Ooievaar voor het eerst gebroed in de top van een boom aan de Kadoelenweg. Er zijn twee jongen uit de eieren gekomen, maar die hebben het niet gered.

Jaarrond worden verschillende roofvogels waargenomen; Buizerd wordt het meest gezien, maar ook Havik en Sperwer zijn boven de polder actief. De Sperwer wordt regelmatig jagend in de tuinen rond de polder gezien. Eind juni kwam, tot grote consternatie van de nog aanwezige weidevogels met hun kuikens, regelmatig een vrouwtje Bruine Kiekendief jagen in de polder; later werd ook een mannetje Bruine Kiekendief gezien.

In het jaar 2022 zijn in totaal 51 soorten vogels waargenomen in de Wilmkebreekpolder. Alle soorten zijn ingevoerd in het landelijk systeem waarneming.nl. De lijst met 51 vogelsoorten is in Tabel 2.2

weergegeven. Namen met een * worden in waarneming.nl als exoot aangemerkt. De meeste soorten in de tabel worden ieder jaar opnieuw waargenomen.

In Tabel 2.2 is aangegeven of de soort in 2022 in de polder heeft gebroed. De teller staat op 11 broedende soorten; het zijn dezelfde soorten als in 2021. Vele soorten van de lijst, zoals Kuifeend, Houtduif, Ekster, Zwarte Kraai, Kauw, Roek, Spreeuw, Huismus, Putter, IJsvogel, Grote Bonte Specht, Boerenzwaluw, Gierzwaluw, Witte Kwikstaart, broeden overigens wel in de aangrenzende tuinen of in de buurt; ze gebruiken de polder vooral om te foerageren. Een bijzondere soort als de IJsvogel (de 'blauwe schicht') is ook in 2022 soms boven de randsloten gezien.

Soort	Broed-geval	Soort	Broed-geval
Grauwe Gans - Anser anser	ja	Stormmeeuw - Larus canus	nee
Kolgans - Anser albifrons	nee	Zilvermeeuw - Larus argentatus	nee
Knobbelzwaan - Cygnus olor	nee	Kleine Mantelmeeuw - Larus fuscus	nee
Nijlgans - Alopochen aegyptiaca *	ja	Visdief - Sterna hirundo	nee
Bergeend - Tadorna tadorna	ja	Ooievaar - Ciconia ciconia	nee
Slobeend - Spatula clypeata	nee	Aalscholver - Phalacrocorax carbo	nee
Krakeend - Mareca strepera	ja	Lepelaar - Platalea leucorodia	nee
Smient - Mareca penelope	nee	Blauwe Reiger - Ardea cinerea	nee
Wilde Eend - Anas platyrhynchos	ja	Sperwer - Accipiter nisus	nee
Wintertaling - Anas crecca	nee	Bruine Kiekendief - Circus aeruginosus	nee
Kuifeend - Aythya fuligula	nee	Buizerd - Buteo buteo	nee
Gierzwaluw - Apus apus	nee	IJsvogel - Alcedo atthis	nee
Holenduif - Columba oenas	nee	Slechtvalk - Falco peregrinus	nee
Houtduif - Columba palumbus	nee	Ekster - Pica pica	nee
Waterhoen - Gallinula chloropus	ja	Kauw - Coloeus monedula	nee
Meerkoet - Fulica atra	ja	Roek - Corvus frugilegus	nee
Scholekster - Haematopus ostralegus	ja	Zwarte Kraai - Corvus corone	nee
Kievit - Vanellus vanellus	ja	Boerenzwaluw - Hirundo rustica	nee
Kleine Plevier - Charadrius dubius	nee	Spreeuw - Sturnus vulgaris	nee
Wulp - Numenius arquata	nee	Merel - Turdus merula	nee
Grutto - Limosa limosa	ja	Kramsvogel - Turdus pilaris	nee
Kemphaan - Calidris pugnax	nee	Gele Kwikstaart - Motacilla flava	nee
Watersnip - Gallinago gallinago	nee	Witte Kwikstaart - Motacilla alba	nee
Witgat - Tringa ochropus	nee	Graspieper - Anthus pratensis	nee
Tureluur - Tringa totanus	ja	Putter - Carduelis carduelis	nee
Kokmeeuw - Chroicocephalus ridibundus	nee		

Tabel 2.2 Vogelsoorten in de Wilmkebreekpolder in 2022 (nieuwe soorten voor de polder zijn in blauw aangegeven)

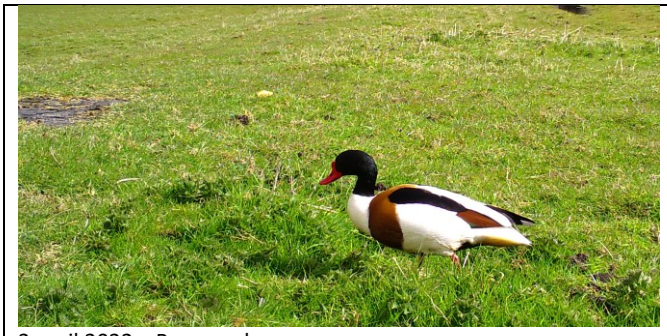
Van de soorten in Tabel 2.2 is de Kolgans een onregelmatige bezoeker (in klein aantal). Meestal lopen ze een beetje verloren tussen de Grauwe Ganzen. De Knobbelzwaan komt de laatste jaren slechts sporadisch op bezoek. Vroeger was dit een vaste broedvogel in de polder. De Kuifeend komt jaarrond in Amsterdam-Noord voor; in de polder zien we hem echter niet vaak. De Ooievaar zagen we dit jaar regelmatig in de polder foerageren, met name in de periode dat ze jongen hadden in hun nest aan de Kadoelenweg. De Lepelaar zagen we vrijwel het gehele voorjaar en later met bedelende jongen ook in de zomer. De Wulp is een voorjaarsdoortrekker, die maar zelden in de polder wordt waargenomen. In het nabije Waterland kan in het voorjaar wel vaak een grote groep Wulp worden waargenomen. Een bijzondere waarneming dit voorjaar was een Kemphaan op doortrek.

Kleine vogels die we vroeg in het seizoen hebben gezien (doortrekkers) zijn Kleine Plevier, Graspieper en Gele Kwikstaart. De Witgat is verschillende keren in het jaar gezien. De Kramsvogel zagen we in

het najaar, maar ook in de winter. De Putter maakte vooral in de zomer vanuit de tuinen uitstapjes naar de polder, waar de zaden van de Akkerdistel een geliefde voedselbron voor hem waren.

2.7 Portrettengalerij

In de periode april – juni was één bewegingscamera actief op het scheidingshek tussen perceel 'Stuk Achterhuis' en perceel 'Anderhalf Morgen'. De tweede camera hing op het hek tussen perceel 'Hofstee' en perceel '2e Molenstuk' (Figuur 2.4). De camera's hebben verschillende leuke foto's gemaakt van o.a. families Grauwe Gans, Nijlgans en Bergeend, maar ook van individuele vogels. Het totale aantal foto's bedroeg vele duizenden. Onderstaande portrettengalerij is slechts een selectie, maar geeft wel een goede indruk van wat de camera's zoal hebben 'gezien'.

3 april 2022 – Bergeend man

8 april 2022 – Grauwe Gans

9 april 2022 – Vliegende Bergeend man

3 april – Meerkoet

13 april 2022 – Vergadering Zwarte Kraaien

16 april 2022 – Wilde Eend vrouw

20 april 2022 – Grauwe Gans met jonge kuikens

21 april 2022 – Kievit

21 april 2022 – Paartje Wilde Eend

26 april 2022 – Zwarte Kraai

28 april 2022 – Tureluur

3 mei 2022 – Ooievaar

4 mei 2022 – Witgat

5 mei 2022 – Ganzenpaar met kuikens dreigt naar Meerkoet

5 mei 2022 – Paartje Scholekster

5 mei 2022 – Paartje Waterhoen

29 april 2022 – Blauwe Reiger

27 april 2022 – Kievit

6 mei 2022 - Krakeendpaar

12 mei 2022 – De ganzencrèche begint zich te vormen

12 mei 2022 – Houtduiven

17 mei 2022 – Kauw

12 mei 2022 – Nijlganzenkuikens

22 mei 2022 – Spreeuw

25 mei 2022 – Kleine Mantelmeeuw

29 mei 2022 – Grauwe Gans

31 mei 2022 – Wilde Eend met één kuiken

31 mei 2022 – Kleine Mantelmeeuw

1 juni 2022 – Bergeend met zes kuikens

13 juni 2022 – Vliegoefeningen Grauwe Gans

17 juni 2022 - Scholekster

18 juni 2022 – Ekster

Waarnemingen in eerdere jaren

Sinds de eerste waarnemingsdatum 1 februari 1941 zijn tot en met het jaar 2022 in totaal 117 verschillende vogelsoorten gezien in de Wilmkebreekpolder en de naaste omgeving (de tuinen rondom de polder en de Landsmeerderdijk met Zijkanaal I). Dit zijn twee soorten meer dan eind vorig jaar. In Tabel 2.3 zijn de nieuwe soorten in blauwe letter aangegeven. De lijst is afkomstig uit het landelijke systeem waarneming.nl. Namen met een * worden in het systeem als exoot aangemerkt.

Soort	Soort	Soort
Grote Canadese Gans - Branta canadensis *	Watersnip - Gallinago gallinago	Pimpelmees - Cyanistes caeruleus
Brandgans - Branta leucopsis	Oeverloper - Actitis hypoleucos	Koolmees - Parus major
Kleine Canadese Gans - Branta hutchinsii *	Witgat - Tringa ochropus	Oeverzwaluw - Riparia riparia
Grauwe Gans - Anser anser	Tureluur - Tringa totanus	Boerenzwaluw - Hirundo rustica
Kolgans - Anser albifrons	Kokmeeuw - Chroicocephalus ridibundus	Huiszwaluw - Delichon urbicum
Knobbelzwaan - Cygnus olor	Zwartkopmeeuw - Ichthyaetus melanocephalus	Staartmees - Aegithalos caudatus
Wilde Zwaan - Cygnus cygnus	Stormmeeuw - Larus canus	Fitis - Phylloscopus trochilus
Nijlgans - Alopochen aegyptiaca *	Grote Mantelmeeuw - Larus marinus	Tjiftjaf - Phylloscopus collybita
Bergeend - Tadorna tadorna	Zilvermeeuw - Larus argentatus	Rietzanger - Acrocephalus schoenobaenus
Ringtaling - Callonetta leucophrys *	Kleine Mantelmeeuw - Larus fuscus	Zwartkop - Sylvia atricapilla
Zomertaling - Spatula querquedula	Visdief - Sterna hirundo	Braamsluiper - Curruca curruca
Slobeend - Spatula clypeata	Ooievaar - Ciconia ciconia	Vuurgoudhaan - Regulus ignicapilla
Krakeend - Mareca strepera	Aalscholver - Phalacrocorax carbo	Goudhaan - Regulus regulus
Smient - Mareca penelope	Lepelaar - Platalea leucorodia	Winterkoning - Troglodytes troglodytes
Wilde Eend - Anas platyrhynchos	Blauwe Reiger - Ardea cinerea	Boomklever - Sitta europaea
Wintertaling - Anas crecca	Purperreiger - Ardea purpurea	Boomkruiper - Certhia brachydactyla
Krooneend - Netta rufina	Grote Zilverreiger - Ardea alba	Spreeuw - Sturnus vulgaris
Kuifeend - Aythya fuligula	Sperwer - Accipiter nisus	Beflijster - Turdus torquatus
Grote Zee-eend - Melanitta fusca	Havik - Accipiter gentilis	Merel - Turdus merula
Grote Zaagbek - Mergus merganser	Bruine Kiekendief - Circus aeruginosus	Kramsvogel - Turdus pilaris
Kwartel - Coturnix coturnix	Blauwe Kiekendief - Circus cyaneus	Koperwiek - Turdus iliacus
Gierzwaluw - Apus apus	Zeearend - Haliaeetus albicilla	Zanglijster - Turdus philomelos
Koekoek - Cuculus canorus	Buizerd - Buteo buteo	Roodborst - Erithacus rubecula
Holenduif - Columba oenas	Ransuil - Asio otus	Zwarte Roodstaart - Phoenicurus ochruros
Houtduif - Columba palumbus	IJsvogel - Alcedo atthis	Gekraagde Roodstaart - Phoenicurus phoenicurus
Turkse Tortel - Streptopelia decaocto	Grote Bonte Specht - Dendrocopos major	Paapje - Saxicola rubetra
Waterral - Rallus aquaticus	Groene Specht - Picus viridis	Tapuit - Oenanthe oenanthe
Waterhoen - Gallinula chloropus	Torenvalk - Falco tinnunculus	Ringmus - Passer montanus
Meerkoet - Fulica atra	Boomvalk - Falco subbuteo	Huismus - Passer domesticus
Scholekster - Haematopus ostralegus	Slechtvalk - Falco peregrinus	Heggenmus - Prunella modularis
Kluut - Recurvirostra avosetta	Grote Alexanderparkiet - Psittacula eupatria *	Gele Kwikstaart - Motacilla flava
Kievit - Vanellus vanellus	Halsbandparkiet - Psittacula krameri *	Grote Gele Kwikstaart - Motacilla cinerea
Bontbekplevier - Charadrius hiaticula	Gaai - Garrulus glandarius	Witte Kwikstaart - Motacilla alba
Kleine Plevier - Charadrius dubius	Ekster - Pica pica	Graspieper - Anthus pratensis
Wulp - Numenius arquata	Kauw - Coloeus monedula	Vink - Fringilla coelebs
Grutto - Limosa limosa	Roek - Corvus frugilegus	Groenling - Chloris chloris
Kemphaan - Calidris pugnax	Zwarte Kraai - Corvus corone	Kneu - Linaria cannabina
Houtsnip - Scolopax rusticola	Zwarte Mees - Periparus ater	Putter - Carduelis carduelis
Bokje - Lymnocryptes minimus	Matkop - Poecile montanus	Sijs - Spinus spinus

Tabel 2.3 Waargenomen vogelsoorten in de Wilmkebreekpolder en de directe omgeving sinds 1941

Bijzondere soorten zijn o.a. Purperreiger (éénmaal waargenomen in juni 2012 in de polder), Grote Zeeëend en Grote Zaagbek (waargenomen in februari 1941 door de vogelwerkgroep Zaanstreek, waarschijnlijk in Zijkanaal I; bedacht moet worden dat de omgeving van de polder in die tijd nog nauwelijks was bebouwd), Ringtaling (een exoot, tweemaal gezien in mei 2006), Zeearend (door verschillende buurtgenoten gezien in april 2014, overvliegend in zuid-westelijke richting), Kwartel (tweemaal waargenomen in de zomer van 2012), Waterral (op 4 februari 2009 gezien aan de rand van de polder tijdens een koude periode), Houtsnip (enkele malen ’s winters waargenomen in de tuinen, ook in de recente winters van 2020 en 2021), Bokje (éénmaal een dode vogel gevonden in de tuinen in januari 2010, en een tweede geval in de winter van 2020, slachtoffer van een huiskat), Kluut

(enkele malen gezien in het voorjaar in de jaren 1988-1990), Groene Specht (tweemaal waargenomen in het vroege voorjaar in de tuinen), Boomvalk (tweemaal waargenomen jagend boven de tuinen), Bruine Kiekendief (vrouwtje gezien zwevend boven de polder in de zomer van 2018, en dit jaar, 2022, opnieuw een vrouwtje en een mannetje jagend op de kuikens), Matkop (éénmaal gezien in mei 2015 in de tuinen), Rietzanger (in juni 2012 waargenomen in de rietkraag langs de Landsmeerderdijk), Zwarte Roodstaart (tweemaal in het voorjaar waargenomen in de tuinen), Gekraagde Roodstaart (éénmaal waargenomen in april 2013 in de tuinen), Oeverloper (éénmaal waargenomen in de polder in het late najaar van 2017), Ringmus (éénmaal een groepje van drie waargenomen in de tuinen in januari 2018), en Boomklever (eenmaal waargenomen op 26 maart 2019 in een tuin aan de Kadoelenweg). Kolgans, Krooneend, Blauwe Kiekendief en Oeverzwaluw zijn vier soorten die voor het eerst in 2020 zijn waargenomen. In 2021 zijn Kleine Canadese Gans (4 april), Grote Alexanderparkiet (24 juli in een tuin aan de Kadoelenweg, een exoot sterk gelijkend op de Halsbandparkiet) en de Vuurgoudhaan (20 november in een tuin aan de Kadoelenweg) voor het eerst waargenomen. In 2022 zijn voor het eerst een Kemphaan (op 3 april, in de polder) en een Paapje (op 16 mei, in de tuinen) gezien.

2.8 Enkele conclusies volgend uit de waarnemingen

De inventarisaties van de vogels in de Wilmkebreekpolder en de overige waarnemingen leiden tot de volgende conclusies:

- Het agrarisch natuurbeheer in de polder met een verdeling in hooilanden en percelen met extensieve begrazing heeft in de loop der jaren een kruidenrijk en gevarieerd weiland opgeleverd.
- Omdat de drainagebuizen van de greppels in de verschillende percelen niet steeds kunnen worden opengehouden, blijft er in de natte winterperiode vaak water in de greppels en op het land staan. De bodemdiertjes worden daarmee beter bereikbaar voor de vogelsnavels. Dit is gunstig voor de overwinterende vogels en voor de in het voorjaar terugkerende broedvogels.
- Vanwege de beschutte ligging achter de Landsmeerderdijk, het goede voedselaanbod, de kruidenrijkdom en de extensieve beweiding is de polder jaarrond een aantrekkelijk rust- en foerageergebied voor tal van soorten weidevogels en watervogels. Ook doortrekkers blijven enkele dagen tot weken ‘hangen’ alvorens verder te gaan. In 2022 zijn 51 verschillende soorten vogels waargenomen. Een nieuwe soort voor de polder is de Kemphaan (een doortrekker).
- Ieder jaar broeden er veel weidevogels in de polder. De afgerasterde hooilandpercelen zijn daarbij het meest in trek als broedplaats, maar op de percelen buiten de afrastering wordt ook gebroed. In 2022 waren dat met name Kievit, Scholekster en Tureluur. Het aantal ‘buitenbroeders’ lijkt evenwel wat af te nemen de laatste jaren.
- Grutto (4 territoria) had in 2022 een zeer matig broedjaar: slechts twee paren (die later in het seizoen begonnen met broeden) hebben jongen groot gekregen. De kwalificatie ‘een zeer matig broedjaar’ geldt ook voor Tureluur (11 territoria, 5 paren met vliegvlugge jongen). Kievit (50 territoria) had in 2022 ronduit een teleurstellend broedjaar: naar schatting zijn uiteindelijk slechts 12 paren erin geslaagd jongen groot te brengen (een 2^{e} broedpoging verbeterde het broedsucces nog enigszins). Nog erger was het voor Scholekster (5 territoria): geen enkel paar heeft een broedpoging tot een goed einde weten te brengen.
- De BTS-waarden (BTS = Bruto Territoriaal Succes) voor Grutto, Kievit en Tureluur liggen in 2022 tussen 20% en 50%, de BTS-waarde van Scholekster is 0%. De slechte broedresultaten zijn vooral te wijten aan de langdurige droogte gedurende de periode met veel kuikens en aan de hoge predatiedruk. Algemeen wordt aangenomen dat een langjarige BTS-waarde van 65% nodig is voor de instandhouding van een soort.

- Andere soorten die in 2022 succesvol in de polder hebben gebroed zijn: Bergeend, Wilde Eend, Krakeend, Meerkoet, Waterhoen, Grauwe Gans, en Nijlgans. Soorten als Witte Kwikstaart, Boerenzwaluw, Houtduif en Spreeuw, maar ook Zwarte Kraai, Kauw, Ekster en Ooievaar (dit jaar voor het eerst) hebben in de nabije omgeving gebroed en gebruikten de polder als foerageergebied voor hun opgroeiende jongen. Vogels als Blauwe Reiger en Lepelaar hebben elders gebroed en kwamen in de zomer naar de polder met hun jongen om te foerageren.
- Net als in andere jaren waren de belangrijkste predatoren in het broedseizoen Zwarte Kraai, Kauw, Ekster, en Kleine Mantelmeeuw. Een enkele maal werd een jagende Buizerd boven de polder gesignaleerd. Ook de Bruine Kiekendief (mannetje en vrouwtje) werd verschillende malen in juli jagend op de laatste weidevogelkuikens gezien. Blauwe Reiger was vooral actief langs de slootranden; waarschijnlijk heeft hij wel op de kuikens van eenden en andere watervogels geaasd maar niet op de weidevogelkuikens. De Ooievaar is een nieuwe jager, maar zijn prooi is zeer gevarieerd en hij vormt daardoor een minder groot gevaar voor de weidevogelkuikens.
- In 2022 is, voor zover valt na te gaan, geen Vos actief geweest in de polder. Hij komt wel in de buurt voor. Het schrikdraadraster tegen de Vos is daarom nog steeds nodig, temeer daar ook de veelvuldig in de polder opduikende Huiskatten (vooral ’s nacht) door het schrikdraad worden tegengehouden.
- De polder is op zich een geschikt leefgebied voor de Haas. De verbinding met Waterland, waar veel Hazen voorkomen, is evenwel problematisch. De Haas is in 2022 slechts sporadisch gezien in de polder.
- In de sloten van de polder leven veel grote Karpers. Ze vallen in de paaitijd op door hun driftige zwembewegingen om elkaar heen, waarbij hun ruggen vaak boven water uitkomen. Kennelijk kunnen deze vissen in de poldersloten voldoende voedsel vinden. De vissen kunnen overigens niet uit de diepe polder wegtrekken als ze dat zouden willen; er is geen doorzwembare waterverbinding met het omringende water.

3 Overige inventarisaties Wilmkebreekpolder 2022

In de Wilmkebreekpolder komen naast de vele vogelsoorten ook andere diersoorten (bijvoorbeeld zoogdieren, insecten en amfibieën) en veel plantensoorten voor. Deze soorten worden elk jaar, soms globaal, soms intensief in kaart gebracht. Op 1 juli van dit jaar, 2022, is op een 5-tal percelen van de polder een flora-inventarisatie uitgevoerd. Op dezelfde dag is ook een onderzoek gedaan naar het voorkomen van kleine waterbeestjes in de sloten van deze percelen. Later, op 19 augustus, is aanvullend aquatisch onderzoek gedaan in de kwelsloot van de Landsmeerderdijk. Kinderen uit de buurt waren eerder al, op 29 juni, als kleine natuur-onderzoekers aan het werk geweest in de sloot naast de boerderij aan de Kadoelenweg. Hieronder wordt een nadere toelichting gegeven op het uitgevoerde onderzoek en worden de resultaten getoond.

3.1 Flora inventarisatie

Op 1 juli hebben Michiel de Goeje en Miep Lenoir een flora inventarisatie uitgevoerd. De volgende percelen werden bezocht: Hofstee, Gele Weidje, 2e Molenstuk, zuidelijke stuk van het Dijkje en Kleine Stukje (zie groene arcering in Figuur 3.1 in Paragraaf 3.2). Vanwege de jonge weidevogels vroeger in het jaar kon nu pas het veld worden ingegaan. Er werd nog wel alarm geslagen door een Tureluur, een Grutto-paar en een Bergeenden-paar, allen met grote jongen. Bij het verwijderen van het vossenraster op 11 augustus is naar de meer laatbloeiende plantensoorten gekeken.
Eerder in het jaar, tijdens de wekelijkse inventarisatie van de vogels, kon al een aantal makkelijk herkenbare soorten vanaf de rand van de polder worden waarnemen. Deze soorten zijn toegevoegd aan Tabel 3.1 met resultaten van de inventarisatie, o.a. de Rietorchis die vooral op het Grote Schouwstuk voorkomt (waar de grond meer venig is).

In april waren veel van de percelen wit gespikkeld van de Madelieven, in mei en juni was er een overvloed aan geel door de bloeiende Grote Ratelaar.

Madeliefje op Dijkje

Bloeiende Grote Ratelaar in hooilandpercelen

Karakteristiek voor de Wilmkebreekpolder zijn de zouttolerante soorten. Blijkbaar is er (nog steeds) zout in de grond aanwezig. Dit kan het gevolg zijn van de vroegere overstromingen in het gebied (vanuit het destijds zoute IJ) of door kwel van het zoute water dat zich in de vorm van een dikke bodemlaag in het Noordzeekanaal bevindt (en mogelijk ook in Zijkanaal I). Indicator-soorten voor zout zijn Heen, Goudknopje, Zilte Rus, Slanke Waterbies, Zomp Vergeet-mij-nietje en Moeraszoutgras.

Door verstopte drainagebuizen blijven veel greppels na de winter lang gevuld met water. Deze natte greppels hebben een typische pioniersvegetatie van Goudknopje, Gele Waterkers, Blaartrekkende Boterbloem, Melde, Schijfkamille en Moerasdroogbloem.

Schijfkamille

Blaartrekkende Boterbloem

Blauwgroen Melde

Moerasdroogbloem

Opvallend is het Goudknopje dat met een ware opmars bezig is. In alle bezochte greppels konden we dit plantje terugvinden. Langs de greppels, in de nattere gedeeltes, zagen we veel Veenwortel en Bies. Op plaatsen van verstoorde grond en plaatsen waar vorig jaar stalmest is gestort op perceel Kleine Stukje vonden we “eilanden” van Melganzenvoet, Brandnetel, Zuring en Distel.

Goudknopje

Volledige bedekking door Veenwortel

“Eiland” met Melganzenvoet, Brandnetel, Zuring, Distel

Aan de oevers vonden we karakteristieke planten als Heen, Wolfspoot en Watereppe.

Heen

Wolfspoot

Watereppe

Onderstaande Tabel 3.1 geeft een overzicht van de 68 geïnventariseerde plantensoorten. In de tabel is aangegeven in welke biotoop de betreffende soort vooral is aantroffen. De namen zijn volgens

'Heukels Flora', 24e editie. Wij hebben een aantal grassen meegenomen en gedetermineerd. Waarschijnlijk hebben we vanwege onze beperkte ervaring in het herkennen van grassensoorten, wel een aantal soorten gemist.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Nederlandse familienaam	Wetenschappelijke familienaam	Oever	Greppel	Grasland	Bemest of verstoord	Dijktalud
Melganzevoet	Chenopodium alba	Amarantenfamilie	Amaranthaceae				x	
Zeegroene ganzevoet	Oxybasis glauca	Amarantenfamilie	Amaranthaceae		x			
Spiesmelde	Atriplex prostrata	Amarantenfamilie	Amaranthaceae		x			
Fluitenkruid	Anthriscus sylvestris	Schermbloemen	Apiaceae				x	x
Kleine watereppe	Berula erecta	Schermbloemen	Apiaceae	x				
Gewone berenklauw	Heracleum sphondylium	Schermbloemen	Apiaceae					x
Madeliefje	Bellis perennis	Composietenfamilie	Asteraceae			x		
Veerdelig tandzaad	Bidens tripartita	Composietenfamilie	Asteraceae	x				
Akkerdistel	Circium arvense	Composietenfamilie	Asteraceae			x	x	
Speerdistel	Circium vulgare	Composietenfamilie	Asteraceae			x	x	
Goudknopje	Cotula coronopifolia	Composietenfamilie	Asteraceae		x			
Klein streepzaad	Crepis cappilaris	Composietenfamilie	Asteraceae					x
Koninginnekruid	Eupatorium cannabinum	Composietenfamilie	Asteraceae	x				
Moerasdroogbloem	Gnaphalium uliginosum	Composietenfamilie	Asteraceae		x			
Schijfkamille	Matricaria discoidea	Composietenfamilie	Asteraceae		x		x	
Echte kamille	Matricaria recutita	Composietenfamilie	Asteraceae			x		
Bezemkruiskruid	Senecio inaequidens	Composietenfamilie	Asteraceae	x			x	
Jacobs kruiskruid	Senecio jacobea	Composietenfamilie	Asteraceae					x
Moeraskruiskruid	Senecio palustre	Composietenfamilie	Asteraceae	x				x
Gekroesde melkdistel	Sonchus asper	Composietenfamilie	Asteraceae			x	x	
Zomp vergeet-mij-nietje	Myosotus laxa subsp. Caespitosa	Ruwbladigefamilie	Boraginaceae			x		
Zwanenbloem	Butomus umbellatus	Zwanenbloem	Butomaceae	x				
Akkerhoornbloem	Cerastium arvense	Anjerfamilie	Caryophyllaceae			x		
Look-zonder-look	Alliaria petiolata	Kruisbloemigen	Cruciferae					x
Raapzaad	Brassica rapa	Kruisbloemigen	Cruciferae					x
Herderstasje	Capsella bursa-pastoris	Kruisbloemigen	Cruciferae					x
Kleine veldkers	Cardamine hirsuta	Kruisbloemigen	Cruciferae	x				
Pinsterbloem	Cardamine pratensis	Kruisbloemigen	Cruciferae	x		x		
Moeraskers	Rorippa palustris	Kruisbloemigen	Cruciferae		x			
Gewone waterbies	Eleocharis palustre	Cypergrassenfamilie	Cyperaceae			x		
Slanke waterbies	Eleocharis uniglumus	Cypergrassenfamilie	Cyperaceae		x			
Heen	Bolboschoenus maritimus	Cypergrassenfamilie	Cyperaceae	x				
Robertskruid	Geranium robertianum	Ooievaarsbekfamilie	Geraniacea					x
Gele lis	Iris pseudacorus	Lissenfamilie	Iridaceae	x				
Greppelrus	Juncus bufonius	Russenfamilie	Juncaceae		x			
Pitrus	Juncus effusus	Russenfamilie	Juncaceae			x		
Zilte rus	Juncus gerardii	Russenfamilie	Juncaceae		x	x		
Moeraszoutgras	Triglochin palustris	Zoutgrassenfamilie	Juncaginaceae	x				

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Nederlandse familienaam	Wetenschappelijke familienaam	Oever	Greppel	Grasland	Bemest of verstoord	Dijktalud
Hondsdraf	Glechoma hederacea	Lipbloemenfamilie	Lamiaceae	x				x
Witte dovenetel	Lamium album	Lipbloemenfamilie	Lamiaceae					x
Paarse dovenetel	Lamium purpurea	Lipbloemenfamilie	Lamiaceae					x
Wolfspoot	Lycopus europeus	Lipbloemenfamilie	Lamiaceae	x				
Moerasandoorn	Stachys palustris	Lipbloemenfamilie	Lamiaceae	x				
Witte klaver	Trifolium repens	Vlinderbloemigen	Leguminosae			x		
Harig wilgeroosje	Epilobium hirsutum	Teunisbloemfamilie	Onagraceae	x				
Viltige bastaardwederik	Epilobium parviflorum	Teunisbloemfamilie	Onagraceae			x		
Rietorchis	Dactylorhiza praetermissa	Orchideeënfamilie	Orchideaceae			x		
Grote ratelaar	Rhinanthis angustifolius	Bremraapfamilie	Orobanchaceae			x		
Grote weegbree	Plantago major	Weebreefamilie	Plantaginaceae		x		x	
Hoog struisgras	Agrostis gigantea	Grassenfamilie	Poaceae			x		
Fioringras	Agrostis stolonifera	Grassenfamilie	Poaceae			x		x
Zwenkdravik	Anisatha tectorum	Grassenfamilie	Poaceae			x		
Reukgras	Anthoxanthum odoratum	Grassenfamilie	Poaceae			x		
Gestreepte witbol	Holcus lanatus	Grassenfamilie	Poaceae			x		
Engels raaigras	Lolium perenne	Grassenfamilie	Poaceae			x		
Riet	Phragmites autralis	Grassenfamilie	Poaceae	x				
Beklierde duizendknoop	Persicaria lapathifolia	Duizendknoopfamilie	Polygonaceae				x	
Veenwortel	Persicaria amphibia	Duizendknoopfamilie	Polygonaceae		x	x		
Veldzuring	Rumex acetosa	Duizendknoopfamilie	Polygonaceae			x		
Ridderzuring	Rumex obtusifolius	Duizendknoopfamilie	Polygonaceae				x	
Gewoon speenkruid	Ficaria verna	Boterbloemenfamilie	Ranunculaceae	x				x
Kruipende boterbloem	Ranunculus repens	Boterbloemenfamilie	Ranunculaceae			x		
Blaartrekkende boterbloem	Ranunculus sceleratus	Boterbloemenfamilie	Ranunculaceae	x	x			
Zilverschoon	Potentilla anserina	Rozenfamile	Rosaceae	x	x			
Gewone braam	Rubus fructicosus	Rozenfamile	Rosaceae	x				
Kleefkruid	Galium aparine	Sterbladigenfamilie	Rubiaceae	x				
Bitterzoet	Solanum dulcimara	Nachtschadefamilie	Solanaceae	x				
Grote Brandnetel	Urtica dioica	Brandnetelfamilie	Urticaceae				x	

Tabel 3.1 Overzicht plantensoorten Wilmkebreekpolder 2022

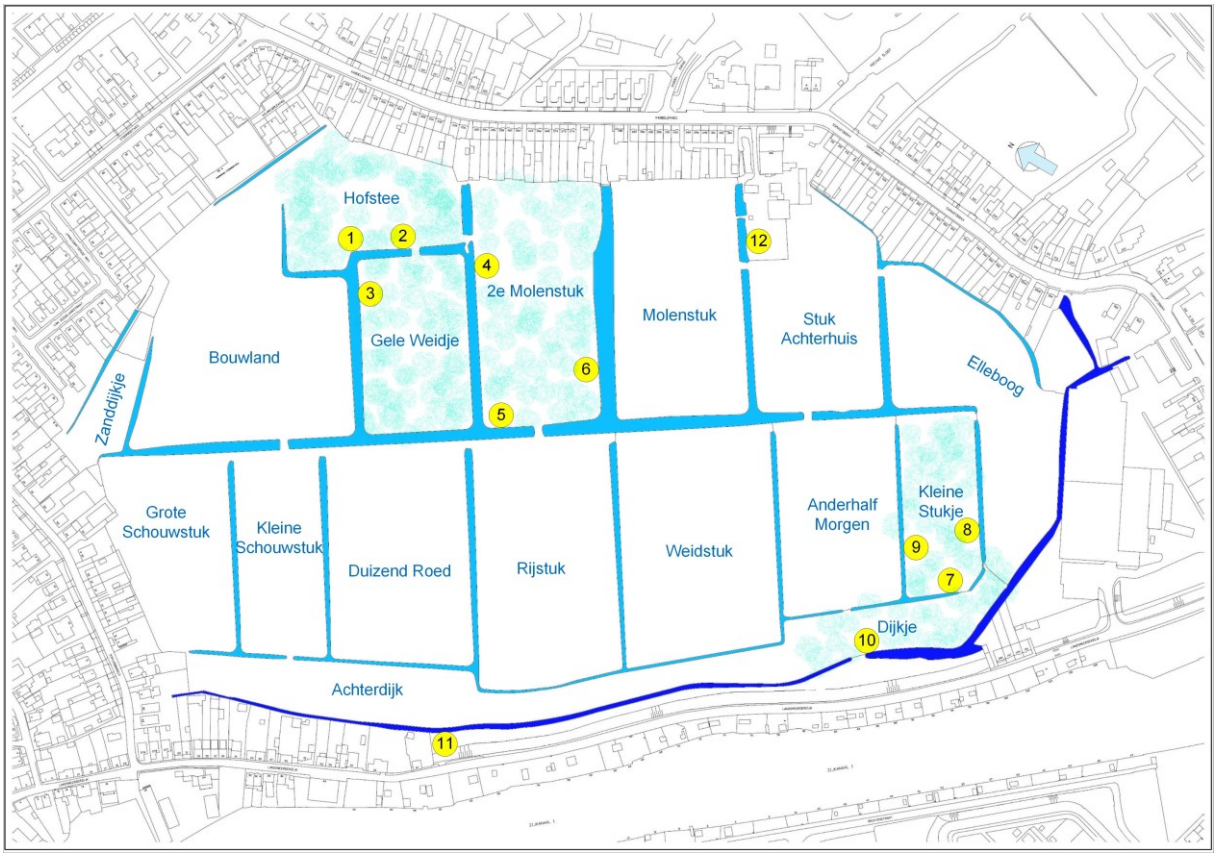
3.2 Aquatische inventarisatie

Aanpak

Op 1 juli 2022 hebben Nynke de Vries en Henk van Alst een aquatische inventarisatie uitgevoerd op 11 verschillende plaatsen in het slotensysteem van de polder. De bemonsteringspunten zijn in Figuur 3.1 aangegeven. Bemonsteringspunt 11 is op 19 augustus bekeken, want op 1 juli zaten in het nabije perceel Duizend Roed nog jonge Grutto's.

Het bemonsteren bestaat uit een paar keer heen en weer halen van een zeef aan een stok door het water van de sloot, zowel zo dicht mogelijk langs de waterkant als waar het wat dieper is. Het is dan de kunst om zo dicht mogelijk bij de bodem te komen en zo min mogelijk modder mee te nemen.

Verder van de slootkant af vang je vooral watervlooien. Dicht bij de slootkant met vegetatie levert juist een veel grotere diversiteit op.
De gevonden soorten zijn per locatie in Tabel 3.2 weergegeven. In de tabel zijn zoveel mogelijk de precieze aantallen opgenomen, behalve bij de watervlooien (daarvoor geldt een schatting: zijn het er weinig (+), veel (+++) of heel veel (+++++)). In het veld is het vaak lastig de juiste soort te benoemen. Het beestje wordt dan bijvoorbeeld omschreven met 'keverlarve groot', of met 'wormachtige sidderaal' en die laatste blijkt dan later de larve van een Knaasje te zijn (hoort bij de familie van de Knutten). Alle beestjes zijn gefotografeerd (zie foto's van Henk van Alst op pagina's 88 t/m 92) en eenmaal thuis is aan de hand van de foto's geprobeerd de gevangen waterbeestjes via waarneming.nl en andere determinatie-sites op naam te krijgen. En dat viel niet altijd mee.

Figuur 3.1 Locaties aquatische inventarisatie (nummers) en percelen flora-inventarisatie (groene arcering).

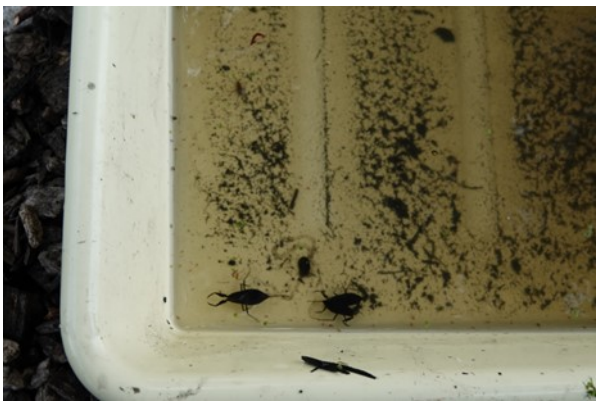
Overige waarnemingen
Op woensdag 29 juni was er de jaarlijkse kinderactiviteit van de vereniging. Dit jaar was dat een inventarisatie van waterbeestjes in de sloot bij de boerderij aan de Kadoelenweg (locatie 12 in Figuur 3.1). Drie groepen kinderen, van klein tot groot, deden vol enthousiasme mee, Er werden heel veel beestjes opgevist, die zorgvuldig in een bak met water werden gedaan. Gezamenlijk werden de beestjes daarna aan een lange tafel verder bestudeerd. Het op naam brengen van de gevangen beestjes aan de hand van zoekkaarten bleek een spannende klus. Er werden in totaal maar liefst 15 verschillende soorten waterbeestjes vastgesteld (zie Tabel 3.2, locatie 12). De soorten zijn ingevoerd op de website www.waterdiertjes.nl, waar een cijfer voor de waterkwaliteit werd gegeven van 6,6. Dat is flink hoger dan het landelijk gemiddelde van 4,4 voor poldersloten! Het was voor kinderen en ouders een leuke en leerzame kennismaking met de onderwaternatuur (zie ook de foto's op blz. 86).
Op maandag 4 oktober meldde Koen, een enthousiaste waterbeestjesonderzoeker, dat hij in de kwelsloot langs de Landsmeerderdijk een Voorn en wel 50 nagelgrote Amerikaanse Rivierkreeftjes

had gevangen! Deze rivierkreeft is een invasieve exoot die flinke schade aanricht aan inheemse flora en fauna. Het viel te verwachten dat de rivierkreeft ooit de polder zou gaan binnendringen en dat is dus nu gaande.

Locatie 1		**Locatie 2**		**Locatie 3**	
Soort	*Aantal*	*Soort*	*Aantal*	*Soort*	*Aantal*
Haftenlarve	5	Bloedzuiger	1	Duikerwants	50
Kever	1	Duikerwants	10	Haftenlarve	5
Keverlarve	2	Haftenlarve	5	Keverlarve groot	5
Muggenlarve	2	Kever	1	Keverlarve klein	1
Posthoornslak	3	Keverlarve klein	2	Muggenlarve	3
Bootsmannetje	1	Watervlooien	+	Vlokreeft	10
Vlokreeft	6			Watervlooien	++
Watervlooien	+++				

Locatie 4		**Locatie 5**		**Locatie 6**	
Soort	*Aantal*	*Soort*	*Aantal*	*Soort*	*Aantal*
Bloedzuiger	1	Duikerwants 70	70	Bloedzuiger	1
Bootsmannetje	1	Haftenlarve 15	15	Duikerwants	30
Duikerwants	20	Vlokreeft 10	10	Haftenlarve	5
Haftenlarve	4	Watervlooien	++++	Keverlarve groot	1
Muggenlarve	5			Keverlarve klein	1
Poelslak	1			Vlokreeft	5
Posthoornslak	2			Watervlooien	+++++
Vlokreeft	35	*Bijvangst*		Knaasje larve	1
Watervlooien	+++	jonge Bergeend			

Locatie 7		**Locatie 8**		**Locatie 9**	
Soort	*Aantal*	*Soort*	*Aantal*	*Soort*	*Aantal*
Duikerwants	15	Duikerwants	12	Duikerwants	15
Haftenlarve	1	Keverlarve groot	1	Keverlarve groot	7
Waterkever	3	Waterkever	7	Waterkever	1
Larve onbekend	1	Jufferlarve	2	Muggenlarve	2
Muggenlarve	2	Muggenlarve	3	Wapenvlieglarve	1
Vlokreeft	3	Vlokreeft	1	Watervlooien	+
Wapenvlieglarve	1	Wapenvlieglarve	1	Knaasje larve	1
Watervlooien	+	Waterpissebed	1		
		Watervlooien	++		
				Bijvangst	
		Bijvangst		Visdief	1
		Puntige blaashoorn	1	Zwanenmossel	1

Locatie 10		**Locatie 11 (19 augustus)**		**Locatie 12 (29 juni)**	
Soort	*Aantal*	*Soort*	*Aantal*	*Soort*	*Aantal*
Duikerwants	5	Duikerwants	1	Bloedzuiger	1
Karperluis	1	Waterkever	3	Bootsmannetje	11
Kever heel klein	2	Jufferlarve	5	Duikerwants	5
Poelslak	3	Knaasje larve	1	Waterkever	10
Stekelbaars	3	Platte waterwants	1	Geelgerande watertor la	10
		Platworm	2	Waterjufferlarve	1
		Poelpiraat	2	Knaasje larve	4
		Puntkroos	+	Libellenlarve	1
		Poelslak	10	Poelslak	3
		Posthoornslak	50	Posthoornslak	3
		Gewone smallijf	1	Schrijvertje	2
				Staafwants	1
		Bijvangst	1	Vlokreeft	2
		Groene kikker	1	Waterpissebed	19
		Akkerhommelnest		Waterschorpioen	14
		Voorn (dood)	1		

Tabel 3.2 Resultaten aquatische inventarisaties op 1 juli 2022

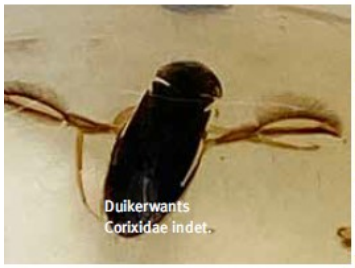
Watervlo
Cladocera indet.

Bloedzuiger
Hirudinea indet.

Bruin zandoogje
Maniola jurtina

Duikerwants
Corixidae indet.

Grijze runderdaas
Tabanus autumnalis

Muggenlarve
Nematocera indet.

Karperluis
Argulus foliaceus

Ongevlekt rietkapoentje?
Coccidula rufa

Posthoornslak
Planorbarius corneus

Puntige blaashoren
Physella acuta

Gewone geelrand, larve
Dytiscus marginalis

Ruisvoorn
Scardinius erythrophthalmus

Gewoon bootsmannetje
Notonecta glauca

Steekmuglarve
Culicidae indet.

Tiendoornige stekelbaars, juveniel
Pungitius pungitius

Gewone zoetwaterpissebed
Asellus aquaticus

Knaasje?, larve

Zwanenmossel
Anodonta cygnea

Wapenvlieglarve
Stratiomyidae indet.

Waterjufferlarve
Zygoptera indet.

Waterroofkever
Laccophilus minutus

Staafwants
Ranatra linearis

Waterkeverlarve onbekend

Waterkever
Coleoptera indet.

Tuimelaar
Cybister lateralimarginalis

Spinnende waterkever
Helophorus spec.

Visdief
Sterna hirundo

Gewone smalrijf
Stenodema laevigata

Platworm
Turbellaria spec.

Gewone poelslak
Lymnaea stagnalis

Platte waterwants
Ilyocoris cimicoides

Poelpiraat
Pirata piraticus

Puntkroos
Lemna trisulca

Waterschorpioen
Nepa cinerea

Waterpest
Elodea spec.

Larve van de Gewone Tweevleugelhaft

Tijdens de inventarisaties zagen we in het gras een prachtige Grote Keizerlibel zitten (zie linker foto hieronder). Op 28 juni zag Henk van Alst een bijzondere nachtvlinder in zijn tuin: een Witte Tijger (rechter foto)

Grote Keizerlibel (foto: Michiel de Goeje, 1 juli 2022)

Witte Tijger (foto: Henk van Alst, 28 juni 2022)

3.3 Overzicht van insecten en geleedpotigen

In deze paragraaf geeft Henk van Alst een overzicht van de vele soorten insecten en geleedpotigen, die hij in 2022 in zijn tuin aantrof. De tuin van Henk grenst aan de Wilmkebreekpolder.

Spillebeenvlieg
Micropeza corrigiolata
30-05-2022

Glidkruidmot
Prochoreutis myllerana
14-07-2022

Grote klokjesbij
Chelostoma rapunculi
31-05-2022

Kortschildkever
Staphylinidae indet.
18-05-2022

Gewone steekmug
Culex pipiens
♀ 09-07-2022

Klokjesdikpoot
Melitta haemorrhoidalis
03-07-2022

Kegelwesp
Rhopalum coarctatum
04-07-2022

Valse rozenzandbij
Andrena helvola-gr.
♂ 10-05-2022

Klimopbladroller
Clepsis dumicolana
07-09-2022

Bijen, wespen en mieren

Bijen

Behangersbijen (Megachilidae)

Behangersbij	Megachile spec.
Gewone tubebij	Stelis breviuscula
Grote bladsnijder	Megachile willughbiella
Grote klokjesbij	Chelostoma rapunculi
Grote wolbij	Anthidium manicatum
Kegelbij	Coelioxys spec.
Rosse metselbij	Osmia bicornis
Rosse metselbij	Osmia bicornis
Tronkenbij	Heriades truncorum
Tuinbladsnijder	Megachile centuncularis

Groefbijen (Halictidae)

Geurgroefbij	Lasioglossum (Sphecodogastra) spec.
Gewone geurgroefbij	Lasioglossum calceatum
Groefbij (Lasioglossum)	Lasioglossum spec.
Grote bloedbij	Sphecodes albilabris
Zesvlekkige groefbij	Lasioglossum sexnotatum

Hommels (Apidae)

Aardhommelgroep	Bombus terrestris/lucorum/magnus/ cryptarum
Akkerhommel	Bombus pascuorum
Boomhommel	Bombus hypnorum
Grote koekoekshommel	Bombus vestalis
Grote/Tweekl. koekoekshommel	Bombus vestalis/bohemicus
Honingbij	Apis mellifera
Steenhommel	Bombus lapidarius
Tuinhommel	Bombus hortorum
Veldhommel	Bombus lucorum
Weidehommel	Bombus pratorum

Maskerbijen (Colletidae)

Gewone maskerbij	Hylaeus communis

Slobkousbijen (Melittidae)

Gewone slobkousbij	Macropis europaea
Klokjesdikpoot	Melitta haemorrhoidalis
Slobkousbij	Macropis spec.

Zandbijen (Andrenidae)

Andrena helvola-groep	Andrena helvola-gr.

Wespen

Bronswespachtigen (Chalcidoidea)

Bronswespachtige	Chalcidoidea indet.

Echte bladwespen (Tenthredinidae)

Allantus viennensis	Allantus viennensis
Athalia circularis	Athalia circularis
Dolerus spec.	Dolerus spec.
Eutomostethus ephippium	Eutomostethus ephippium
Irisbladwesp	Rhadinoceraea micans
Macrophya annulata	Macrophya annulata
Monostegia abdominalis	Monostegia abdominalis
Ongelijke rozebladwesp	Cladius pectinicornis
Pachyprotasis rapae	Pachyprotasis rapae
Tenthredo campestris	Tenthredo campestris
Tenthredo temula	Tenthredo temula

Graafwespen (Crabonidae)

Bladluizendoder	Pemphredon spec.
Ectemnius cephalotes	Ectemnius cephalotes
Pottenbakkerswesp	Trypoxylon spec.
Rhopalum coarctatum	Rhopalum coarctatum

Gewone sluipwesen (Ichneumonidae)

Dolichomitus-complex	Dolichomitus-complex
Enicospilus ramidulus	Enicospilus ramidulus
Ephialtes manifestator	Ephialtes manifestator
Gelis spec.	Gelis spec.
Ichneumon xanthorius	Ichneumon xanthorius
Ophion obscuratus	Ophion obscuratus
Pimpla rufipes	Pimpla rufipes
Sluipwesp	Ichneumonidae indet.

Goudwespen (Chrysididae)

Chrysis ignita-groep	Chrysis ignita-gr.
Elampini indet.	Elampini indet.
Pseudomalus spec.	Pseudomalus spec.

Plooivleugelwespen (Vespidae)

Ancistrocerus nigricornis	Ancistrocerus nigricornis
Franse veldwesp	Polistes dominula
Gewone wesp	Vespula vulgaris
Muurwesp	Ancistrocerus spec.
Urntjeswesp	Eumenes spec.

Schildwespen (Braconidae)

Schildwesp	Braconidae indet.

Spinnendoders (Pompilidae)

Glasvleugelspinnendoder	Auplopus carbonarius

Mieren

Gewone steekmier	Myrmica rubra
Wegmier	Lasius niger

Kevers

Bladhaantjes (Chrysomelidae)

Altica spec.	Altica spec.
Donker graanhaantje	Oulema obscura
Elzenhaantje	Agelastica alni
Glidkruidhaantje	Phyllobrotica quadrimaculata
Gouden wilgenaardvlo	Crepidodera aurata
Hennepnetelgoudhaan	Chrysolina fastuosa
Leliehaantje	Lilioceris lilii
Lisaardvlo	Aphthona nonstriata
Rozemarijngoudhaan	Chrysolina americana
Waterleliehaantje	Galerucella nymphaeae

Bladsprietkevers (Scarabaeidae)

Kortvleugelboorkever	Valgus hemipterus
Penseelkever	Trichius gallicus gallicus
Rozenkever	Phyllopertha horticola

Boktorren (Cerambycidae)

Boktor	Cerambycidae indet.
Bonte ribbelboktor	Rhagium bifasciatum
Gewone bloesemboktor	Grammoptera ruficornis
Gewone distelboktor	Agapanthia villosoviridescens
Kleine wespenboktor	Clytus arietis

Kniptorren (Elateridae)

Roodaarskniptor	Athous haemorrhoidalis

Kortschildkevers (Staphylinidae)

Kortschildkever	Staphylinidae indet.

Lieveheersbeestjes (Coccinellidae)	
Aziatisch lieveheersbeestje	Harmonia axyridis
Roomvlieklieveheersbeestje	Calvia quatuordecimguttata
Schaakbordlieveheersbeestje	Propylea quatuordecimpunctata
Tweestippelig lieveheersbeestje	Adalia bipunctata
Tweevlekkig Az. lieveheersbeestje	Harmonia axyridis f. conspicua
Veelstippig Az. lieveheersbeestje	Harmonia axyridis f. succinea
Viervlekkig Az. lieveheersbeestje	Harmonia axyridis f. spectabilis
Zevenstippelig lieveheersbeestje	Coccinella septempunctata
Loopkevers (Carabidae)	
Loopkever	Carabidae indet.
Snuitkevers (Curculionidae)	
Larinus turbinatus	Larinus turbinatus
Leeuwenbeksnuittor	Rhinusa antirrhini
Lissenboorder	Mononychus punctumalbum
Gewone tapijtkever	Anthrenus verbasci
Schijnboktorren (Oedemeridae)	
Oedemera lurida/virescens	Oedemera lurida/virescens
Vuurkevers (Pyrochroidae)	
Zwartkopvuurkever	Pyrochroa coccinea
Spitsmuisjes (Brentidae)	
Dwerg-kattenstaartsnuitkever	Nanophyes marmoratus
Weekschildkevers (Cantharidae)	
Cantharis spec.	Cantharis spec.
Kleine rode weekschild	Rhagonycha fulva
Zwartlijven (Tenebrionidae)	
Wolkever	Lagria spec.

Libellen en juffers

Libellen

Glazenmakers (Aeshnidae)	
Blauwe glazenmaker	Aeshna cyanea
Grote keizerlibel	Anax imperator
Paardenbijter	Aeshna mixta
Korenbouten (Libellulidae)	
Gewone oeverlibel	Orthetrum cancellatum
Steenrode heidelibel	Sympetrum vulgatum

Juffers

Waterjuffers (Coenagrionidae)	
Azuurwaterjuffer	Coenagrion puella
Lantaarntje	Ischnura elegans
Variabele waterjuffer	Coenagrion pulchellum
Vuurjuffer	Pyrrhosoma nymphula
Pantserjuffers (Lestidae)	
Houtpantserjuffer	Chalcolestes viridis

Sprinkhanen

Sabelsprinkhanen (Tettigoniidae)	
Grote groene sabelsprinkhaan	Tettigonia viridissima
Struiksprinkhaan	Leptophyes punctatissima
Zuidelijke boomsprinkhaan	Meconema meridionale
Veldsprinkhanen (Acrididae)	
Chorthippus biguttulus-groep	Chorthippus biguttulus-group
Veldsprinkhaan	Gomphocerinae indet.

Vliegen en muggen

Vliegen

Afvalvliegen (Heleomyzidae)	
Suillia spec.	Suillia spec.
Blaaskopvliegen (Conopidae)	
Roestbruine kromlijf	Sicus ferrugineus
Bladvliegen (Lauxaniidae)	
Calliopum spec.	Calliopum spec.
Lauxaniidae indet.	Lauxaniidae indet.
Minettia longipennis	Minettia longipennis
Bloemvliegen (Anthomyiidae)	
Anthomyia procellaris	Anthomyia procellaris
Bloemvlieg	Anthomyiidae indet.
Hydrophoria linogrisea	Hydrophoria linogrisea
Bochelvliegen (Phoridae)	
Bochelvlieg	Phoridae indet.
Boorvliegen (Tephritidae)	
Grijze distelboorvlieg	Tephritis hyoscyami
Grote schermbloemboorvlieg	Euleia heraclei
Meidoornboorvlieg	Anomoia purmunda
Dioctria hyalipennis	
Brom- of Vleesvliegen (Calliphoridae)	
Bromvlieg	Calliphora spec.
Groene vleesvlieg	Lucilia spec.
Lucilia sericata	Lucilia sericata
Melanomya nana	Melanomya nana
Pollenia spec.	Pollenia spec.
Sprinkhaanvlieg	Stomorhina lunata
Dambordvliegen (Sarcophagidae)	
Dambord- of Satellietvlieg	Sarcophagidae indet.
Dambordvlieg	Sarcophaga spec.
Metopia spec.	Metopia spec.
Dansvliegen (Empididae)	
Akkerdisteldansvlieg	Empis livida
Dazen (Tabanidae)	
Gewone regendaas	Haematopota pluvialis
Grijze runderdaas	Tabanus autumnalis
Rosse knobbeldaas	Hybomitra solstitialis
Echte vliegen (Muscidae)	
Coenosia spec.	Coenosia spec.
Coenosia tigrina	Coenosia tigrina
Hebecnema spec.	Hebecnema spec.
Limnophora tigrina	Limnophora tigrina
Fruitvliegjes (Drosophilidae)	
Scaptomyza pallida	Scaptomyza pallida
Grasvliegen (Opomyzidae)	
Opomyza germinationis/petrei	Opomyza germinationis/petrei
Opomyza petrei	Opomyza petrei
Knutten, Knaasjes of Knijsjes (Ceratopogonidae)	
Sphaeromias pictus	Sphaeromias pictus
Lansvliegen (Lonchaeidae)	
Lansvlieg	Lonchaeidae indet.
Latrinevliegen (Fanniidae)	
Fannia lustrator	Fannia lustrator
Fannia mollissima	Fannia mollissima
Motmuggen (Psychodidae)	
Clytocerus spec.	Clytocerus spec.

Pneumia spec.	Pneumia spec.
Oevervliegen (Ephydridae)	
Parydra spec.	Parydra spec.
Pissebedvliegen (Rhinophoridae)	
Gewone pissebedvlieg	Rhinophora lepida
Roofvliegen (Asilidae)	
Gewone bladjager	
Slakkendodende vliegen (Sciomyzidae)	
Bruine slakkendodende vlieg	Tetanocera spec.
Gewone rietslakvlieg	Tetanocera ferruginea
Slankpootvliegen (Dolichopodidae)	
Argyra diaphana	Argyra diaphana
Argyra spec.	Argyra spec.
Chrysotus spec.	Chrysotus spec.
Dolichopus ungulatus	Dolichopus ungulatus
Poecilobothrus nobilitatus	Poecilobothrus nobilitatus
Slankpootvlieg	Dolichopodidae indet.
Sluipvliegen (Tachinidae)	
Nemorilla floralis	Nemorilla floralis
Sluipvlieg	Tachinidae indet.
Thelaira nigripes	Thelaira nigripes
Snipvliegen (Rhagionidae)	
Geelpoot-goudlokje	Chrysopilus asiliformis
Gele snipvlieg	Rhagio tringarius
Gewoon goudlokje	Chrysopilus cristatus
Speervleugelvliegen (Lonchopteridae)	
Lonchoptera lutea	Lonchoptera lutea
Spillebeenvliegen (Micropezidae)	
Calobata petronella	Calobata petronella
Micropeza corrigiolata	Micropeza corrigiolata
Strontvliegen (Scathophagidae)	
Strontvlieg	Scathophaga stercoraria
Wapenvliegen (Stratiomyidae)	
Gewone prachtwapenvlieg	Chloromyia formosa
Groene glimwapenvlieg	Microchrysa polita
Kleine stekelwapenvlieg	Beris chalybata
Wapenvlieg	Stratiomyidae indet.
Zwarte moeraswapenvlieg	Odontomyia tigrina
Wenkvliegjes (Sepsidae)	
Sepsis punctum	Sepsis punctum
Sepsis spec.	Sepsis spec.
Wolzwevers (Bombyliidae)	
Muurrouwzwever	Anthrax anthrax
Zwarte vliegen (Bibionidae)	
Koortsvlieg	Dilophus febrilis
Zweefvliegen (Syrphidae)	
Bandzweefvlieg (Syrphus)	Syrphus spec.
Blinde bij	Eristalis tenax
Bollenzweefvlieg	Eumerus spec.
Bollenzweefvlieg	Eumerus spec.
Bosbijvlieg	Eristalis horticola
Citroenpendelvlieg	Helophilus trivittatus
Donker doflijfje	Chrysogaster solstitialis
Doodskopzweefvlieg	Myathropa florea
Fluweelzweefvlieg	Parhelophilus spec.
Gele veenzweefvlieg	Sericomyia silentis
Gewone citroenzweefvlieg	Xanthogramma pedissequum
Gewone pendelvlieg	Helophilus pendulus
Gewone rode bladloper	Xylota segnis
Grote langlijf	Sphaerophoria scripta
Grote narcisvlieg	Merodon equestris
Hommelbijvlieg	Eristalis intricaria
Kegelbijvlieg	Eristalis pertinax
Kleine bijvlieg	Eristalis arbustorum
Kleine langlijf	Sphaerophoria rueppelli
Korte bladloper	Chalcosyrphus nemorum
Langlijfje	Sphaerophoria spec.
Menuetzweefvlieg	Syritta pipiens
Moeraszweefvlieg	Tropidia scita
Puntbijvlieg	Eristalis nemorum
Slanke driehoekszweefvlieg	Melanostoma scalare
Snorzweefvlieg	Episyrphus balteatus
Stadsreus	Volucella zonaria
Terrasjeskommazweefvlieg	Eupeodes corollae
Weidevlekoog	Eristalinus sepulchralis
Witte reus	Volucella pellucens

Muggen

Glansmuggen (Ptychopteridae)	
Wittarsglansmug	Ptychoptera albimana
Langpootmuggen (Tipulidae)	
Bruine tijger	Nephrotoma scurra
Langpootmug (Tipula)	Tipula spec.
Tipula rufina	Tipula rufina
Zandtijger	Nephrotoma submaculosa
Zigzagtijger	Nephrotoma quadrifaria
Rouwmuggen (Sciaridae)	
Rouwmuggen	Sciaridae indet.
Spookmuggen (Chaoboridae)	
Spookmug	Chaoborus spec.
Steekmuggen (Culicidae)	
Culex pipiens / torrentium	Culex pipiens / torrentium
Steekmug	Culicidae indet.
Steltmuggen (Limoniidae)	
Steltmuggen	Limoniidae indet.

Vlinders

Dagvlinders

Aurelia's (Nymphalidae)	
Atalanta	Vanessa atalanta
Bont zandoogje	Pararge aegeria
Bruin zandoogje	Maniola jurtina
Dagpauwoog	Aglais io
Dagpauwoog	Aglais io
Gehakkelde aurelia	Polygonia c-album
Kleine vos	Aglais urticae
Blauwtjes, kleine pages en vuurvlinders (Lycaenidae)	
Boomblauwtje	Celastrina argiolus
Icarusblauwtje	Polyommatus icarus
Witjes (Pieridae)	
Citroenvlinder	Gonepteryx rhamni
Groot koolwitje	Pieris brassicae
Klein geaderd witje	Pieris napi
Klein koolwitje	Pieris rapae

Nachtvlinders

Bladrollers (Tortricidae)	
Brandnetelbladroller	Celypha lacunana
Geisha	Olethreutes arcuella
Klimopbladroller	Clepsis dumicolana
Kuifbladroller sp.	Endothenia gentianaeana/marginana
Muntbladroller/wederikbladroller	Phalonidia manniana/udana
Zenegroenbladroller	Endothenia ustulana
Glittermotten (Choreutidae)	
Brandnetelmot	Anthophila fabriciana
Glidkruidmot	Prochoreutis myllerana
Grasmotten (Crambidae)	
Blauwooggrasmot	Agriphila straminella
Kroosvlindertje	Cataclysta lemnata
Muntvlindertje	Pyrausta aurata
Parelmoermot	Pleuroptya ruralis
Lichtmotten (Pyralidae)	
Indische meelmot	Plodia interpunctella
Triangelmot	Hypsopygia costalis
Oermotten (Micropterigidae)	
Vroege oermot	Micropterix aruncella
Pijlstaarten (Sphingidae)	
Groot avondrood	Deilephila elpenor
Sikkelmotten (Oecophoridae)	
Kleine mosboorder	Batia lunaris
Spanners (Geometridae)	
Aangebrande spanner	Ligdia adustata
Bruine vierbandspanner	Xanthorhoe spadicearia
Gestreepte goudspanner	Camptogramma bilineata
Gestreepte goudspanner	Camptogramma bilineata
Gewone dwergspanner	Eupithecia vulgata
Gewone dwergspanner	Eupithecia vulgata
Gewone spikkelspanner	Ectropis crepuscularia
Kleine wintervlinder	Operophtera brumata
Kleine zomervlinder	Hemithea aestivaria
Paardenbloemspanner	Idaea seriata
Taxusspikkelspanner	Peribatodes rhomboidaria
Vlekstipspanner	Idaea dimidiata
Spinneruilen (Erebidae)	
Glad beertje	Eilema griseola
Plakker	Lymantria dispar
Stro-uiltje	Rivula sericealis
Witte tijger	Spilosoma lubricipeda
Spinselmotten (Yponomeutidae)	
Stippelmot	Yponomeuta spec.
Wilgenstippelmot	Yponomeuta rorrella
Spitskopmotten (Ypsolophidae)	
Gelijnde spitskopmot	Ypsolopha scabrella
Tandvlinders (Notodontidae)	
Eikenprocessierups	Thaumetopoea processionea
Uilen (Noctuidae)	
Donkere marmeruil	Deltote pygarga
Gamma-uil	Autographa gamma
Gewone breedvleugeluil	Diarsia rubi
Graswortelvlinder	Apamea monoglypha
Groente-uil	Lacanobia oleracea
Haarbos	Ochropleura plecta
Halmrupsvlinder / Weidehalmuiltje	Mesapamea secalis / secalella
Huismoeder	Noctua pronuba
Kleine breedbandhuismoeder	Noctua janthina
Puta-uil	Agrotis puta
Vierkantvlekuil	Xestia xanthographa
Volgeling	Noctua comes
Zandhalmuiltje	Mesoligia furuncula
Zuidelijke stofuil	Hoplodrina ambigua
Zuringuil	Acronicta rumicis
Zwarte-c-uil	Xestia c-nigrum
Vedermotten (Pterophoridae)	
Dwergvedermot	Adaina microdactyla
Dwergvedermot	Adaina microdactyla
Windevedermot	Emmelina monodactyla
Windevedermot	Emmelina monodactyla
Waaiermotten (Alucitidae)	
Waaiermot	Alucita hexadactyla
Wortelboorders (Hepialidae)	
Oranje wortelboorder	Triodia sylvina
Yuccamotten (Prodoxidae)	
Bessenscheutboorder	Lampronia capitella
Zakdragers (Psychidae)	
Gewone zakdrager	Psyche casta

Wantsen

Bladluizen (Aphididae)	
Beukenbladluis	Phyllaphis fagi
Dromedarisluis	Tuberolachnus salignus
Blindwantsen (Miridae)	
Brandnetelblindwants	Liocoris tripustulatus
Groene appelschaduwwants	Lygocoris pabulinus
Harig-wilgenroosjebochelwants	Dicyphus epilobii
Koekoeksbloembochelwants	Dicyphus globulifer
Lygus spec.	Lygus spec.
Slanke diksprietblindwants	Heterotoma planicornis
Stippelblindwants	Pantilius tunicatus
Streepdijblindwants	Plagiognathus arbustorum
Tweedoornsmallijf	Stenodema calcarata
Variabele dwergschaduwwants	Orthops basalis
Weideschaduwwants	Lygus pratensis
Wilgensteilneus	Orthotylus marginalis
Zwervende bochelwants	Dicyphus errans
Bloedcicaden (Cercopidae)	
Bloedcicade	Cercopis vulnerata
Bloemwantsen (Anthocoridae)	
Gewone bloemwants	Anthocoris nemorum
Bodemwantsen (Lygaeidae)	
Berkensmalsnuit	Kleidocerys resedae
Gewone rookwants	Rhyparochromus vulgaris
Ryes moswants	Drymus ryeii
Thomsons zaagpoot	Scolopostethus thomsoni
Bootsmannetjes (Notonectidae)	
Gewoon bootsmannetje	Notonecta glauca
Duikerwantsen (Corixidae)	
Duikerwants	Corixidae indet.
Dwergcicaden (Cicadellidae)	
Empoasca spec.	Empoasca spec.
Eupteryx melissae	Eupteryx melissae

Fuchsiacicade	Empoasca vitis)
Groene rietcicade	Cicadella viridis
Idiocerus stigmaticalis	Idiocerus stigmaticalis
Macrosteles spec.	Macrosteles spec.
Typhlocybinae indet.	Typhlocybinae indet.
Glasvleugelwantsen (Rhopalidae)	
Geblokte glasvleugelwants	Rhopalus subrufus
Kaneelglasvleugelwants	Corizus hyoscyami
Graafwantsen (Cydnidae)	
Dovenetelgraafwants	Tritomegas bicolor
Kielwantsen (Acanthosomatidae)	
Berkenkielwants	Elasmostethus interstinctus
Randwantsen (Coreidae)	
Zuringrandwants	Coreus marginatus
Schaatsenrijders (Gerridae)	
Poelschaatsenrijder	Gerris lacustris
Schaatsenrijder	Gerridae indet.
Schildwantsen (Pentatomidae)	
Andoornschildwants	Stagonomus venustissimus
Bessenschildwants	Dolycoris baccarum
Grauwe schildwants	Rhaphigaster nebulosa
Groene schildwants	Palomena prasina
Schuimcicaden (Aphrophoridae)	
Aphrophora alni	Aphrophora alni
Sikkelwantsen (Nabidae)	
Miersikkelwants	Himacerus mirmicoides
Vijverlopers (Hydrometridae)	
Gewone vijverloper	Hydrometra stagnorum
Vuurwantsen (Pyrrhocoridae)	
Vuurwants	Pyrrhocoris apterus
Witte vliegen (Aleyrodidae)	
Witte Vlieg	Aleyrodidae indet.

Overig

Eendagsvliegen (Baetidae)	
Gewone tweevleugel	Cloeon dipterum
Gaasvliegen (Chrysopidae)	
Goudoogje	Chrysoperla carnea s.l.
Oorwormen (Forficulidae)	
Gewone oorworm	Forficula auricularia
Schorpioenvliegen (Panorpidae)	
Duitse schorpioenvlieg	Panorpa germanica
Sponsgaasvliegen (Sisyridae)	
Gewone sponsgaasvlieg	Sisyra nigra

Spinnen, mijten en hooiwagens

Spinnen

Trechterspinnen (Agelenidae)	
Eratigena spec.	Eratigena spec.
Gewone doolhofspin	Agelena labyrinthica
Gewone huisspin	Eratigena atrica
Kruisspinachtigen (Araneidae)	
Brugspin	Larinioides sclopetarius
Komkommerspin	Araniella spec.
Kruisspin	Araneus diadematus
Platte wielwebspin	Nuctenea umbratica
Venstersectorspin	Zygiella x-notata
Kaardespinnen (Dictynidae)	
Groen kaardertje	Nigma walckenaeri
Hangmatspinnen (Linyphiidae)	
Herfsthangmatspin	Linyphia triangularis
Wolfspinnen (Lycosidae)	
Poelpiraat	Pirata piraticus
Wolfspin (Pardosa)	Pardosa spec.
Renspinnen (Philodromidae)	
Renspin	Philodromus spec.
Trilspinnen (Pholcidae)	
Grote trilspin	Pholcus phalangioides
Kraamwebspinnen (Pisauridae)	
Kraamwebspin	Pisaura mirabilis
Springspinnen (Salticidae)	
Schorsmarpissa	Marpissa muscosa
Strekspinnen (Tetragnathidae)	
Herfstspin	Metellina segmentata
Metellina spec.	Metellina spec.
Strekspin	Tetragnatha spec.
Kogelspinnen (Theridiidae)	
Broeikasspin	Parasteatoda tepidariorum
Gewone of Vergeten Tandkaak	Enoplognatha ovata/latimana
Grote steatoda	Steatoda grossa
Koffieboonspin	Steatoda bipunctata
Krabspinnen (Thomisidae)	
Moeraskrabspin	Xysticus ulmi

Mijten

Fluweelmijten (Trombidiidae)	
Fluweelmijt	Trombidiidae indet.

Hooiwagens

Gewone hooiwagen	Phalangium opilio
Rode hooiwagen	Opilio canestrinii
Reuzenhooiwagen	Leiobunum spec. A
Voorjaarshooiwagen	Rilaena triangularis

Miljoen- en duizendpoten

Aardkruipers (Himantariidae)	
Grote aardkruiper	Stigmatogaster subterranea
Platruggen (Polydesmidae)	
Platrug	Polydesmidae indet.

Duitse schorpioenvlieg
Panorpa germanica
♀ 24-08-2022, foeragerend met prooi uit spinnenweb

Grote keizerlibel
Anax imperator
2022-06-04, zojuist uitgeslopen

Groen kaardertje
Nigma walckenaeri
♀ 06-09-2022

Komkommerspin (gewone komkommerspin?)
Araniella spec.
♂ 07-06-2022

Schorsmarpissa
Marpissa muscosa
♂ 05-09-2022

Berkenkielwants
Elasmostethus interstinctus
04-08-2022

Brandnetelbladroller
Celypha lacunana
23-05-2022

Gouden wilgenaardvlo
Crepidodera aurata
23-05-2022

Eikenprocessievlinder
Thaumetopoea processionea
04-08-2022

Gewone sluipwesp
Enicospilus ramidulus
09-07-2022

Dagpauwoog
Aglais io
14-07-2022

Gewone sluipwesp
Ephialtes manifestator
♀ 28-08-2022, eileggend

Gewone steekmier
Myrmica rubra
♀ 18-05-2022

Zuidelijke boomsprinkhaan
Meconema meridionale
♀ 26-10-2022

Kegelbij
Coelioxys spec.
05-07-2022

Struiksprinkhaan
Leptophyes punctatissima
18-05-2022, nimf

Grote koekoekshommel
Bombus vestalis
04-06-2022